

- edšake edaä Nyonmo ši; ni moni yee nii le, Nyontšo le eyee nii ehää, ni edaä Nyonmo ši hū. 1
- 7 Edšake woteñ moko yi náa wala ehää ledientše
- 8 ehe, ni moko gboo hū ehää ledientše ehe; 1 edšake kedši woyi na wala dši, Nyontšo le woyi naä wala wohää, ni kedši wogboi hū dši, Nyontšo le wogboio wohää. Nohewo le woyi naä wala
- 9 dšio, wogboio dšio, Nyontšo le nō dšiwō. 1 Edšake nohewo ni Kristo gbo ni ete ši ni ehie tšē ekon,
- 10 koni eye gbohī ke hiekāloi fē Nyontšo. 1 Ši bo le, meba okodšo onyemi? Alo bo hū, meba ogbeo onyemi he guo? Edšake ake wofē adamo
- 11 Kristo kodšomosei le hie. 1 Edšake aīmā ake: „Nyontšo le ke: Ake noni mi mihie kā ne, nakutšo fē nakutšo akotomi, ni lilei fē lilei adšadše atšō Nyonmo.“ 1 Bele nohewo le woteñ mofēmo abu ledientše ehewo akonta ahā Nyonmo.
- 13 Nohewo le wokakodšo wohe doññ; ši ene mon nyekodšoa, ake moko akato temonō ko lo tšōne
- 14 ko ehā enyemi. 1 Mile ni misa miye hewale ye no ye Nyontšo Jesu mli, ake nokonoko be ni dši bulemo noko ye ledientše ehewo, ake dša moni buo noko ake bulemonō ni le, le etsōo bulemonō ehää; 1 ši ke nīmā hewo ni onyemi le yeo nkomo le, bele obaa odšeñ ye suomō na doññ: oke oīmā le akafite mone ni Kristo gbo hāle le!
- 16 Nohewo le nyekahāa aboa nyenōkpakpa le musu! 1 Edšake Nyonmo mantseyeli le dšee niyeli ke numo; ši mon dšale ke hedšole ke miše ye Mu-
- 18 mo kronkron mli; 1 edšake moni ye enemei amlī

ní esómoo Kristo le, Nyónmo na ehe tsuidšūrō
 19 ni esa ye gbomei ahie hū. | Nohewo le agbene
 nyehāa wotiuā hedšole le nibii ke nibii ní moko
 20 ke-amā enyemi le mon! | Kafite Nyónmo niitšumo
 ye nmā hewo! nibii fē he tše mon ne; ši kēle
 21 eye efoñ hā gbomo ní ke temo yeo le. | Ehī
 ake oyee lo ni osa onuu wein lo noko ní onyemi
 22 teo lo atšōo ena lo egbedeo ye mli le. | Bo le oye
 hemo ke yeli: oke-to ohā bodientše ohe ye Nyón-
 mo hie: adšo moni ekodšo ledientše ehe ye noni
 23 ebuo ake esa le mli! | Ši moni dšeo nwane le,
 kedši eye le, abule fo; akeši edšee hemo ke yeli
 mli: ši nofēno ní dšee hemo ke yeli mli le, eša
 dši no.

Yi 15. Ši dša ake wo ní wonyēo le, wohieo mei ní
 nyēē le agbodšomoi le, ni wokasa wodientše
 2 wohie. | Woteñ mofēmo asa enanyo hie, koni
 3 ahī ahāle ní anō-māle, | edšake Kristo tete esaa
 ledientše ehie, ši mon take boni anmā le „oho-
 4 raboļi le ahoraboļi le egbe mino“ le. | Edšake
 nibii abo ní anmā ato momo le, wodientše wohe
 niitšōmo hewo ní anmā ato le, koni woke nmālei
 le atšuišinme le ke mišedšemo le ana nohiekāmo
 5 le. | Ši tšuišinme ke mišedšemo Nyónmo le ahā-
 nye dfeñmo kome ye nyeteñ ye Kristo Jesu na; |
 6 koni nyeke dfeñmo kome ke nabu kome awo
 Nyónmo ke wo-Nyontšo Jesu Kristo tše le hie
 nyam.

7 Nohewo le nyenōñōa nyehe, take boni Kristo
 enōnye ke-ba emasei le ke-hā Nyónmo anum-

- 8 nyam. | Ši mike, ake Jesu Kristo etšō sōolo chā
ketiafō le ye Nyōnmo anokwale hewo, koni eke-
- 9 mā šii ní awo tšemei le anō mi, | ši dšēnmādši
le awo Nyōnmo hie nyam ye mōbonale hewo,
take boni anmā le ake: „Ene hewo le madšie
oyi ye dšēnmādši amlī, ni ogbei le hū mala ma-
- 10 hā!“ | Ni esa eke: „Nye dšēnmādši nyeke eman
11 le mli aflīanye!“ | Ni asaņ: „Nyedšiea Nyon-
tšo le yi, nye dšēnmādši fē, ni nyewoa eno,
12 nye mādši fē!“ | Ni asaņ Jesaya ke ake: „Jesai
šišifā le amō ši, ni moko ate ši, koni eye dšēn-
mādši anō: le eno dšēnmādši anō amehie amea-
13 fō!“ | Ši nohiekāmo Nyōnmo le ahā nyeyimo o-
bōbōbō ke nyāmo ke hedšole fē ye noni nyeheo
nyeyeo le mli, koni nyena nohiekāmo ní ateke
no ye Mumō kroņkroņ hewale mli.
- 14 Ši midientše hū miye hewale ye no ye nye-
hewo, ake nyedientše tete nyeyimo obōbōbō ke
mlihile; ni niile fē eyimōnye to, ni nyeye he-
15 wale ní nyeke-wieo nyetšōo nyehe hū; | ši no
moņ ekā na minmā ekomei mimādšenyē, anyemi-
mei, koni masa maņō-kainye kē ye dromo ní
16 Nyōnmo enō-hāmi le hewo; | ní minō-tšō Jesu
Kristo maņniitšulo mihā dšēnmādši le, ní mitšu
Nyōnmo sanekpakpa le he osofoniitšumo le, koni
dšēnmādši le atšōmo afole ní nō ena dšogbā ní
17 atšu he ye Mumō kroņkroņ mli. | Nohewo le miye
18 fānii ye Kristo Jesu mli ye Nyōnmo gbefaņ; | edša-
ke mikaņ noko miwieņ, ake dša noni Kristo kemi
tšu hā dšēnmādši atoibō, ye wiemo mli dšio, ni-
19 tšumo mli dšio; | ye okadii ke nakpenii ahewale

mli, ye Nyonmo Mumo hewale mli; boni fe ni
 midše Jerusalem mibole ši āhū ke-yaši Iliriko ni
 20 migbe Kristo sanekpakpa le na; i ši nakai mibo
 moden titri, ake heni anako atši Kristo gbei le tā
 ye le, madšadše sanekpakpa le matsō ye, koni
 21 mikatfa ye mokroko šišidšē le no; i ši mon boni
 anmā ake: „Mei ní anako adšadše ehe sane ko
 atšōame le, ameana; ni mei ní nuko le, ameayo
 se“ le.

22 Ene hewo hū ni atšimi gbe kpitiokpitio, ni
 23 mibako nyenō le. i Ši agbene noni mibe gbe ye
 bie niian ne doññ, ni misa midše afi pī ne mī-
 24 tao, ake mibaä nyenō le hewo le, i befēbe ní
 kule madom ke-ya Spania le, maba nyenō; edša-
 ke mihie kā no, ake, ke matsō dšei gbe le, makwe
 nyehie, koni, kedši matō ye nyehe fio fēdā le,
 25 nyeyadšiemī gbe ke-ya dšei. i Ši agbene le mifā
 gbe ke-nya Jerusalem dā, ni mayasōmo kroñ-
 26 kroñbii le. i Edšake Makedonia ke Akaya, ná
 tšuidšūrō, ake ameabo nanyo ko ameyahā kroñ-
 27 kroñbii ní yo Jerusalem le ahiafoi le. i Edšake
 amená tšuidšūrō leleñši; kēle amehie nomei a-
 nyōmo hū; edšake ke amemumoniikpakpaian le ni
 dšenmādši le keame bo nanyo ye le, edša ake
 28 ameke heloniikpakpai hū asōmoame. i Agbene ene
 le, ke migbe na, ni misoo neke yibii ne ana mi-
 hāame le, makō gbe ke-atšō nyeten ke-ya Spa-
 29 nia. i Ši mile ake kedši miba le, Kristo sanekpa-
 kpa le dšomo fale le mli ní maba ye.

30 Ši mikpanye fai, anyemimeī, ye wo-Nyontšo
 Jesu Kristo hewo ke mumo le suomō le hewo,

ní nyeple nyefata mihe ye nyesolemoi le ní nye-
 31 soleo nyehäämi ye Nyonmo hie le amlí, † koni
 adšiemí ye toigboloi ni yo Judea le aden, ní mi-
 sōomo ní miyasōomo ye Jerusalem le anō meikron-
 32 kroí le ana dšogbañ; † koni míkē mīše aba nyeñō
 ye Nyonmo suomo le na, ni mikenye adšo mihe
 33 ekoñ. † Ši hedšole Nyonmo le ke nyefē ahí ší!
 Amen.

Yi 16. Ši mīdšie wonyemiyō Foibe le, ní dší asafo ní
 2 ye Kenkrea le sōolo le, yi mahānye; † koni nye-
 herele mīše na ye Nyontšo le mli, boni sa mei-
 kronkroí le, ni nyefata ehe ye niitšumo fē ni-
 tšumo ní nyehiaäle ye mli len; edsake ledientše
 hū, mei pī ke midientše hū hefatalo dšile. †
 3 Nyeñāa Priska ke Akwila, mei ní dší minane-
 4 meiniitšuloi ye Kristo Jesu mli, † ni amēñō ame-
 dientše amekuei amefie ší ye misusuma hewo,
 ni dšee mi keke midaäume ší, ší mon dšēnmādší
 5 le amlí asafoi le fē hū le. † Nyeñāa asafo le ní
 yo amewe le hū. Nyeñāa Epaineto moni misu-
 6 moo le, ní dší Asia kleñkleñmo hā Kristo le. †
 7 Nyeñāa Maria ní gba ehe na pī ehāwo le. †
 8 Nyeñāa Androniko ke Junia, miwekumei, ní afimo
 afata mihe le, ni ameyo gbei ye bofoi le atēñ,
 9 ni amētšō mihie ye Kristo mli le. † Nyeñāa Am-
 10 plia moni misumoo ye Nyontšo le mli le. † Nye-
 ñāa Urbano ní dší wonanyoniitšulo ye Kristo mli
 11 le, ke Staki moni misumoo le. † Nyeñāa Apele
 moni hie sa ye Kristo mli le. Nyeñāa mei ní
 11 dšē Aristobulo webii le atēñ le. † Nyeñāa miwe

kunyo Herodion le. Nyeñãa mei ní dše Narkiso
 12 webii le atei ni ameyo Kristo mli le. i Nyeñãa
 Trifaina ke Trifosa ní boö moden ye Nyontšo le
 mli le. Nyeñãa Persi moni asumoo le, moni bo
 13 moden naakpa ye Nyontšo le mli le. i Nyeñãa
 Rufo moni afãle ye Nyontšo le mli le, kele kemi
 14 hũ minye le. i Nyeñãa Asinkrito, Flegon, Herma,
 Patroba, Herme ke nyemime i ní keame yo le. i
 15 Nyeñãa Filologo ke Julia, Nerea ke enyemiyō
 le, ke Olimpa ke meikronkroi le ní keame yo
 16 le fẽ. i Nyeke našomo kronkron añãñãa nyehe.
 Kristo asafoi le fẽ mibinye.

17 Ši mikpanye fai, anyemime i, koni nyesra mei
 ní hãã mligblamo i le ke tšonei le baã amešio
 tšomo ní nyekase le, ni nyetši nyehe ke-dše ame-
 18 nõ le. i Edšake meneme i le, wo-Nyontšo Jesu
 Kristo amesōmoo, ši mon amedientše amemusū;
 ni ameke mlihilewiewiemo i ke nadokomoi lakaã mei
 19 ní efoñ be amehe le atšui. i Edšake nye nyetoibō
 le eše mei le fẽ atoiaan; nohewo le mimī miše
 ye nyehewo; ši misumo ake nyetsōmo ñãlo i nye-
 20 hã ekpakpa le mon, ši meikroi hã efoñ le. i Ši
 hedšole Nyonmo le ana Satana no kwrã ke-ba
 nyenane ši mra mli! Wo-Nyontšo Jesu Kristo
 dromō le kenye ahi ši! Amen.

21 Minanyoniitšulo Timoteo ke miwekume i Lukio
 ke Jason ke Sosipatre le mibinye.

22 Mi Tertio hũ ní miñmã neke wolo ne, mibinye
 ye Nyontšo le mli.

23 Gayo moni dši mike asafo le fẽ šiatše le mī-
 binye. Erasto moni dši mañ šika kwelo le, ke

- 24 wonyemi Kwarto le mibinye. ı Wo-Nyontšo Jesu Kristo dromo le kenye fē ahī ši! Amen.
- 25 Ši moni anyē amāmonye šin̄n ye misanekpakpa le ke Jesu Kristo šiemo le na, ye temosane ní
- 26 abu no ke-dše nano yinoi le kpodšiemō, ı ši eye faññ agbene, ni atšō gbaloi ańmālei anō ye Nano-Nyonmo kitā na atši tā atšō dšenmādsi le fē ní
- 27 amebo hemo ke yeli toi le na le, ı le moni edši Nyonmo nālo kome le, awo ehie nyam ye Jesu Kristo mli ke-yaši nanoi anō! Amen.

(Adše Korinto ańmā amādše Romafoi ye Foibe moni dši Kenkrea asafo le sōolo le deñ.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

KLEŃKLEŃ WOŁO

NÍ ENMÃ EMÃDŠE KORINTOBII LE.

1 Paulo, Jesu Kristo bofo ní atšele ye Nyonmo
2 suomo na le, ke Sostene, wonyemi le, i (nmää)
ke-yahā Nyonmo asafo ní yo Korinto le, mei
ní atšu amehe ye Kristo Jesu mli ní dši mei-
kronkroi ní atšeame ke mei le fē ní tšeo wo-
Nyontšo Jesu Kristo gbei le ano ye hefēhe, ame-
3 kewo fē nō, le: i Dromo ahānye ke hedšole ke-
dše Nyonmo ní dši wotše le ke Nyontšo Jesu
Kristo le nō.

4 Mida mi-Nyonmo le ši dāne ye nyegbefañ,
ye Nyonmo dromo ní anō-hānye ye Kristo Jesu
5 mli le hewo; i ake emli non atšō afenye nii fē
tšemei, wiemo fē wiemo ke niile fē niile nō, i
6 take bo non ní awadše Kristo odase le ye nye-
7 mli, i ní dromoniikēni ko ehiaanye ní nyekweo
wo-Nyontšo Jesu Kristo kpodšiemo le gbe, i
8 mo non ní awadšenye ke-ate nagbe ní nyeye
bem ye wo-Nyontšo Jesu Kristo gbī le no. i
9 Anokwafo dši Nyonmo, moni tšenye ke-ba ebi
Jesu Kristo, wo-Nyontšo le, nanyobo le mli le!

- 10 Ši mīkpanye fai, anyemimeī! ye wō-Nyontšo
 Jesu Kristo gbei le ahewo, ní nyewie wiemo
 kome ní akagblagbla nyemli, ši moñ nyefē nye-
 11 yitšon ke nyedfenmo asa afe ekome non! Ši
 Kloe mei le tfami adafi ye nyehewo, minyemi-
 12 mei! ake bēi ye nyeten. Ši mīke ene, ake nye-
 ten mofēmo keo ake: Mi le moñ, Paulo nō dšimi!
 Ši mi le, Apolo nōn! Ši mi le, Kefa nōn! Ši
 mi le, Kristo nōn!
- 13 Ani agbla Kristo mli? Ani Paulo ni asen a-
 hānye le, alo Paulo gbei amlī ni abaptisinye
 14 awo? Mīda Nyonmo ši, ake mibaptisii nyeten
 15 moko, ake dša Krispo ke Gayo, koni moko
 akake ake mibaptisi mei miwo midientše migbei
 16 amlī. Ši mibaptisi Stefana we le hū: no se ne,
 17 mibaptisi moko mifata he dšinn, milee. Ši Kristo
 tšuumi ake mibabaptisi, ši moñ ake mibadšadše
 sanekpakpa le, ni dšee ye wiemo nā le mli tete,
 koni Kristo senmotšo le akafe effo.
- 18 Ši senmotšo le he wiemo le dši kwašiwie
 hā mei ní hie kpātāā le moñ; ši wō ní ahereo
 19 woyiwala le, Nyonmo hewale ni hāwo. Ši anmā
 ake: „Mafite nāloī anā, ni šišinaloī ašišinā hū
 20 maše mafō.“ Nēgbe nālo yo? nē wolonmālo yo?
 nē dše neñ natalo yo? Ani Nyonmo enōko dše
 21 leñ nā le efeko kwašiasane? Ši ake ní dše le
 tšōō Nyonmo nā le mli ní eke enā le ale Nyonmo
 le, hewo le esa Nyonmo hie, ake eke šiemo
 kwašiasane le hereo mei ní heo yeo le ayiwala: Ši
 22 ešrāakeši Judafoi le, okadii ametao, ni Helemei
 23 hū, nā ši amebio, ši wō le wošieo Kristo ní

asenle le, moni tšō tšōne ehã Yudafoi ke kwašia-
 24 sane ehã dšenmādši le, ı ši ame ní atšeamē ke-
 ba le fē, Judafoi dšiō, Helemei dšiō, wošieo Kri-
 sto, Nyonmo hewale ke Nyonmo nã le, wotšōo-
 25 ame. ı Edšake Nyonmo kwašianō le nã fe gbo-
 mei, ni Nyonmo gbodšomonō le waã fe gbomei.
 26 Ši, anyemimei, nyekwea nyetšemo le, ake ní
 dšee nãloi ní yo helo na le pī, dšee hewaloj pī,
 27 dšee abladei pī, ı ši mon dšee neñ kwašianii le
 ni Nyonmo ehala, koni egbe nãloi le ahie; ni
 dšee neñ gbodšomonii le hū ni Nyonmo ehala,
 28 koni egbe nii ní wa le ahie; ı ni dšee neñ nii ní
 tfia ši ke nii ni agbe heguo le ni Nyonmo ehala,
 ke nibii ní dšee nokonoko tete, koni ehã nibii
 29 ní dši noko le afe yaka; ı beni afe ní helo ko
 helo ko akafã ye ehie. ı Ši ledientše emli le,
 nye nyedše ye Kristo Jesu mli, moni tšō nã ní
 dšee Nyonmo nō ke dšale ke hetšumo ke kpōmo
 31 ehãwo; ı koni boni anmã le „moní fãã le, Nyon-
 tšo le no efã efõ“.

Yi 2. Ni mi tete, beni miba nyeñō le, anyemimei,
 dšee nã wiemo wulu mike-ba ni mibadšadše Nyon-
 2 mo odase le mitšōnye; ı ši misusuu miyiñ ake
 male noko ye nyeten, ake dša Jesu Kristo, ke
 3 le ní asenle le. ı Ni mi hū, gbodšomo ke gbeye-
 šemo ke hekpokpomō pī amli ni mikenye yo; ı
 4 ni miwiemo hū ke misanešiemō le, dšee gbomei
 anã yiñtšomō wiemoj amli, ši moni mumō ke
 5 hewale tšomō mli ni eyo, ı koni nyehemo ke

yeli le akamā gbomei anā mli, ši mon Nyoŋmo hewale mli emā.

- 6 Ši nā kē wowieo ye mei ní hio ke-wulaä ši le aten, ši dsee dše neñ nā alo dše neñ onukpai
- 7 le ní feo yaka le anō; | ši mon wowieo Nyoŋmo nā ní yo temosane mli ní anō-te le ní Nyoŋmo sa eto, dāni adše dšeñ šiši le, hā wonomnyam, |
- 8 ní dše neñ onukpai le aten moko eleko le; ši amena amele kule, amenañ ameseñ moni dši anumnyam Nyontšo le, | ši mon boni anmā le,
- 9 „nii ní hienmei enako ní toi hū nuko ní ebako gbomo tšuin dā ní Nyoŋmo sa eto mei ní sumoole
- 10 le“. | Ši wo le, Nyoŋmo ke Emumo le edšie kpo etšowo; ši Mumo le taoo nii fē mli, Nyoŋmo nii ní kwōo le amlí tete. | Ši gbomei aten namo le gbomo he nii, ake dša gbomo mumo le, ní yo emli le? Nakai non kē Nyoŋmo he nii le hū
- 12 mokomoko lee, ake dša Nyoŋmo Mumo le. | Ši wo le, dsee dše neñ mumo le woná, ši mon Mumo le ní dše Nyoŋmo mli le, koni wona wole nii ní
- 13 Nyoŋmo edrowo le: | nii ní wowieo hū, dsee gbomo nā kasemo-wiemoi le amlí, ši ye wiemoi ní Mumo le etšo le amlí ní woke Mumo nii ato
- 14 Mumo nii ahe. | Ši susuma nō gbomo le hee Nyoŋmo Mumo le nii le: edšake efeole ake kwašianiin, ni enyēñ ele, ake mumo ake kodšo. | Ši mumo nō gbomo le kodšo nii fia mon, ši le le, moko
- 16 moko ekodšoole. | Edšake „namo le Nyontšo le yin, ní ehā ele nā le?“ Ši wo le wowieo Kristo yin.

Yi 3. Ni mi le, anyemimei! minyēē mawie matsō-
nye take atšōo mumo-gbomei le, ši moñ take
boni atšōo helo-gbomei, tamō abifabii ye Kristo
2 mli le. | Fufō mihānye nyenu, ni dsee nīmā, edša-
ke nyenyēko. Ši asañ agbene hū tete nyenyēē
3 lolo, | edšake helomei dšinye lolo. Ši gbii abo
ni awuñāyeli ke bēi ke mligblamoi yo nyeten
lolo le, ani dsee helomei dšinye ni nyenyieo gbo-
4 mei ana lolo? | Edšake beni mokō ke: Paulo nō
dšimi! ni moko hū ke ake: Apolo nō dšimi! le:
ani nyedšee (gbomei) helomei?
5 Agbene namo dši Paulo? Namō dši Apolo hū?
Sōoloñ, mei anō ní nyetšō ní nyehe nyeye le,
ni mofēmo hū boni Nyontšō le eñō-hāle le tete. |
6 Mi le, miteo: Apolo fie nō nu: ši Nyonmo moñ
7 ni hā efere. | Bele agbene dsee moni eteo le dši
noko, ni dsee moni efie nō nu le hū, ši moñ moni
8 hā efere, ní dši Nyonmo le. | Ši moni teo le ke
9 moni fieo nō nu le fē ekomeñ: ši mofēmo ana
ledientše enyōmowō, take boni ledientše eniitšumo
10 yo hā le. | Edšake Nyonmo hefataloi-niitšuloi le
dšiwō: Nyonmo hūmo, Nyonmo tšumā dšinye.
11 Nyonmo dromo le ní anō-hāmi le na ni mita-
mo tšutfalo nālo ko mito tšu šiši, ši mokroko
tfaä nō: ši hā mofēmo akwe ní ahī boni etfaä
12 nō chāä le. | Edšake šiši kroko moko nyēñ ato
fe no ní emā ši momo ní dši Jesu Kristo le
13 moñ: | Ši ke moko mā neke šišitō ne nō, ni
emā šika, dfeitei, tei ní dšra wa, tšei, dfei lo
14 nto le: | mofēmo niitšumo le, aana faññ: edšake
gbī le afā kpo, efāake la mli eedše kpo ye, ni

mofěmo niitšumo le, bofěbo ní eyo hää le, la le
 14 aka: i ke moko niitšumo le ní etfa no le ahi ši
 15 le, eena nyōmowō; i ši ke moko niitšumo le ašā
 le, eeladše no; ši ledientše le, aahere eyiwala,
 ši kēle take boni moko ní tšōo la mli le.

16 Ani nyelee, ake Nyōnmo tšu dšinye ni Nyōnmo
 17 Mumo le hiō nyemli le? i Ke moko fite Nyōnmo
 tšu le, le le fitemo Nyōnmo afitele; edšake Nyōn-
 mo tšu le ye kronkron: no dšinye.

18 Nyeten mokomoko akašišiu ledientše ehe! Moni
 susuo ake nālo dšile ye nyeten ye dše nen le,
 19 hā ní efe kwašia, koni etšō nālo. i Ši dše nen nā
 le dši kwašiasane ye Nyōnmo nō. Ši anmā ake:
 „Emōo nāloi le ye amedientše amēnā fon le mli.“ i
 20 Ni asan: „Nyontšo le le nāloi adšenmōi le, ake
 21 yakanii dšiamē.“ i Nohewo le mokomoko akafā
 22 mfō gbomei ano. Ši nii fē le, nyenōn, i Paulo
 dšio, Apolo dšio; Kefa dšio, dše len dšio; wala
 dšio, gbele dšio; nii ní yo ne dšio, nii ní baba
 23 le dšio: fē le, nyenōn; i ši nye le, Kristo nō
 dšinye: ši Kristo le, Nyōnmo nōn.

Yi 4. Bobo ní gbomo abuwō ne, ake Kristo sōloji
 2 ke semei ní yo Nyōnmo temosādši le ano. i Ši
 noni efe le, atao ye semei le amli, koni anaame
 3 ake anokwafo dši ameten mofěmo. i Ši mi le,
 noko bibio po dši hāmi, ake nyekodšoomi alo
 akodšoomi ye gbomei agbi ko no: ši midientše
 4 mihe tete le mikodšoo; i edšakeši milee noko ye
 midientše mihe moñ: ši kēle dšee enē mli ni a-
 bumi bem ye; ši moni kodšomi le dši Nyontšo

- 5 le. ı Nohewo le nyekakodšoa noko, dāni še be le, ke-yaši beyino ní Nyontšo le aba, moni ke dūdšiañnibii ní anō-te le tete aba la hie, ni eedšie tšuiiañadšinai le aši le: ni no le yidšiemo le aše mofēmo deñ ke-adše Nyonmo nō.
- 6 Ši neke nibii ne, anyemimei, miwie minō-to mike Apolo le he ye nyehewo, koni nyekase ye womli, ake moko akadfen fe noni anmā le no, koni nyeten moko akafū ye moko hewo nši e-
- 7 nanyo. ı Ši namo ekpa mli enōo? Ni asañ meni oyō ní dsee ná oná? Ši kedši ná oná hū le,
- 8 meba ofāā take moko ní dsee ná ená le? ı Nye-tro momo, nyená nii momo, nyešiwō ni nyeyeo mañtše! ni kule nyena nyeye mañtše tete, koni
- 9 wō hū wokenye aye mañtše! ı Edsake efeomi, ake Nyonmo enōwo ní dši bofoi le efe sekpeloj ní tamō mei ní anō-hā gbele le; ake wofe no-kwemonō wohā dše leñ ke nweibofoi ke gbomei. ı
- 10 Wō le, kwašiai dšiwō ye Kristo hewo, ši nye le, nāleloj dšinye ye Kristo mli; wō le, wodši gbodšoloj, ši nye le, nyedši hewaloj; nye, nyedši nyambomei, ši wō le, wōbe henowomo. ı
- 11 Ke-baši ñmletfā ne non no le hōmo ke kumai yeowo, ni wonyieo yaiyai, ni agblagblaäwo mañ,
- 12 ni wōbe hilehe krede ko, ı ni wogbaä wōhe na ke niitšumo ní wōke wodientše wonidši tšuo le: beni adšeowo le, wōndšo: beni awaäwo yi le, wōnhie mli: beni alomoowo le, wōnkpa fai: ı
- 13 wotamo dše leñ tumunonii, mei le fē abemonii
- 14 ke-baši be ne! ı Dsee nyehieglewō ni minmā nii ne mihā, ši mon, take mibii ní misumo le,

- 15 miwie mĩsõnye. Edšakeši kedši nyeye gbekebi-
 akwelo akpei nyonma ye Kristo mli tete le, kēle
 nyebe tšemei babao; edšake Kristo Jesu mli ni
 mi mon mĩsõ ni mike sanekpakpa le fonye. |
 16 Nohewo le mikpanye fai, ake nyekaseami.
 17 No hewo hũ ni mĩtsu Timoteo ní dsi mibi a-
 nokwafo ní misumoolo ye Nyontšo le mli le ke-
 ba nyenõ, ní ebakainye migbei ní yo Kristo mli
 le, boni miwiewo mĩsõo ye asafo fẽ asafo mli, ye
 18 hefēhe le. | Ši meikomei fũo ye mihewo ake mibaa
 19 nyenõ po; | ši oya mli maba nyenõ, ke Nyontšo
 le misumo le, ni mbale dsee mei ní efũ le wiemo
 20 le, ši hewale le mon. | Edšakeši dsee wiemo mli
 ni Nyonmo mañtseyeli le yo, ši hewale mli mon. |
 21 Te nyetao teñ? mihie tšo mli ke-ba nyenõ, alo
 suomo ke kpõfemo mumo mli, lo?

- Yi 5.** Anuo ye nyehewo kwa, ake aboõ adfaman ye
 nyeten, adfamanbo ní be dšenmãdši le amli tete,
 2 ake moko wyeo etše nã le! | Ni nye le, nyefũ,
 ni nyeyee ñkomo mon, koni adšie moni tšu neke
 3 nii ne ye nyeten afõ mon? | Edšake mi ní mibe
 nyenõ ye gbomotšo leñ tete, ši miye ye mumo
 le mli le, mikodšo moni tšu neke nii ne momo,
 4 take noni miye nyenõ le, ni mike | ake wotšõ
 wo-Nyontšo Jesu Kristo gbei amli, ni ke nyeke
 mimumo le fẽ na bakpe ši ke wo-Nyontšo Jesu
 5 Kristo hewale le, | wonõ monẽ wõhã Satana, ko-
 ni akpãtã ehelo le hie, ní ahere mumo le yiwa-
 la ye Nyontšo Jesu gbĩ le no!
 6 Nyefã le bo feo! Nyelee ake mãša bibio šaã

7 mā fē? † Nohewo le nyedšiea māša momo le nye-
fōa, koni nyefe mā hē, take boni akpiti dšinye
le; edsakeši wohenohō le hū agbe ye wonāđšian,
8 no ni dši Kristo le. † Nohewo le nyehāa woyea
(henohō-)afi hū, dšee māša momo le mli, ni asaň
dšee efoň lo nōfoňfemo māša le mli, ši moň ye
ano kwale akpiti ni yo nmiňmi le mli!

9 Minmānye ye wolo le mli, ake nyeke adfa-
10 maňbolo akafutu: † agbene dšee dše neň adfa-
maňbolo lo hiedšolo lo amimyelo lo wonđšalo
ahe kwrā ni miwie ne, ešrāake no kule dša ake
11 nyedše dše leň; † ši agbene minmānye, ake nye-
keame-akafutu ne: kedši moko ni atšeole nyemi
le dši adfamaňbolo lo hiedšolo lo wonđšalo lo mei
adšelo lo dātolo lo amimyelo le, le le nyekele-
12 akayea nii tete! † Ši mei ni yo se le, me mike-
ame kodšomo hūň? Ani mei ni yo mli tete le,
13 nye moň, nyekodšo? † Ši mei ni yo se le, Nyon-
mo akodšoame. Nyedšiea mofon le ye nyedien-
tše nyeten nyefōa!

Yi 6. Nto kā hū nyeten moko ni ke enanyo yo
sane ko le kaä ni eya ekele aya kodšomo ye
mei ni edsaa gbe le ahie, ni dšee meikronkroi
2 le ahie? † Ani nyelee ake meikronkroi le akodšo
dše leň? Ni ke nye ni akenye akodšo dše leň
3 le, aso nyesaa sādši bibii akodšomo? † Ani nyelee
ake nweibofoi tete wookodšo? Ši mbasroo nma-
4 hesādši! † Agbene nmahesādši, kedši nyeye eko
kodšomo le, no le mei ni abuuame noko ye asafu
le mli le, nomei non nyeke-traä ši (ni ameko-

- 5 dšo)! । Nyehiegbelewō hewo miwieo ene ne; aso
 be ní dši ne leleñ, ake nālo komeflo be nyeten,
 alo mokome ní anyē enyemimeī le atēn akodšo,
 6 lo? । Ši moñ nyemi ke nyemi yaā kodšomo, ni
 7 ene ye mei ní hee yee le ahie! । Ene agbene
 nyegbe ši momo, ake sādši-akodšomoi moñ ye
 nyeten kwā: meba nyehāā ayenye amim moñ?
 8 meba nyehāā ašišiunye moñ? । Ši nye moñ nye-
 yeo amim ni nyešišiuo, ni ene mei ní dši nyemi-
 9 mei tete! । Ani nyelee ake amimyeliloī yee Nyon-
 mo mantšeyeli le no? Nyekahāa alakaānye! Adfa-
 mañboloī lo woñdšaloī lo gblānkūoloī lo mei ní
 ke amedientše amehelo feo yakayakanii lo hī ní
 10 ke amehe feo yakayakanii, । lo dšuloī lo hiedšo-
 loī lo dātoloī lo mei adšeloī lo amimyeliloī yen.
 11 Nyonmo mantšeyeli le no kwā. । Ni neke nye-
 ten meikomei yo sa; ši kēle adšu nyehe, ši asa
 atšu nyehe, ši abunye bem hū ye Nyontšo Jesu
 gbei ke wo-Nyonmo Mumo le mli.
- 12 Nibii fē hegbe miyo ne, ši kēle dsee nibii fē
 hio hāā mo; nibii fē hegbe miyo ne, ši asañ
 13 dseemi ni mihāā noko aye mino. । Nmāi ye hā
 musu, ni musu hū ye hā nmāi: ši Nyonmo le,
 no ke enemei fē eešere eefie ši; ši gbomotšo le,
 dsee adfamañbo ni ake-hāā, ši Nyontšo le moñ,
 14 ni Nyontšo le hū akele-hāā gbomotšo le; । ši Nyon-
 mo le, boni ete Nyontšo le ši ke-dše gboli atēn
 15 le, nakai wo hū, eetewo ši ye ehewale na. । Ani
 nyelee ake nyegbomotšei le, Kristo henii dšiamē?
 bele mañō Kristo henii le mafē adfamañ henii,
 16 lo? Dabida! । Alo nyelee ake moni ke ehe ya-

15 kpeteo adfamañ he le, ekele-feo gbomotšo kome?
 16 Edšake eke ake „ameyi enyo le fě afe helo ko-
 17 me.“ ; Ši moni ke ehe yakpeteo Nyontšo le he
 18 le, ekele-feo mumo kome. ; Nyedšoa adfamañbo
 le na foi! Ešafemo fě ešafemo ní gbomo feo
 le, dšee egbomotšo le mli ni eyo, ši moni boo
 adfamañ le, efeo eša ešio ledientše egbomotšo. ;
 19 Ani nyelee, ake nyegbomotšo le dši Mumo kroñ-
 kroñ ní yo nyemli le solemotšu, ni le le Nyon-
 mo nō nyenale ke-dšē, ni nyedšee nyedientše
 20 nyenō, lo? ; Ši ake dšra henye: nohewo le nye-
 woa Nyonmo hie nyam ye nyegbomotšo ke nye-
 mumo le ní dši Nyonmo nō le mli.

Yi 7. Agbene nii ní nyeñmã nyebahãmi le ahewo
 2 ne: Ehi hã nũ, ake ekata yō he; ; ši adfamañ-
 boi ahewo le hã nũ fě nũ awye ledientše enã,
 ni yō fě yō agbã ledientše ewu.

3 Agbene hã ní wu afe enã edšurō ní sale le,
 4 ni nã hũ afe ewu nakai noñ. ; Nã le be hewale
 ye ledientše egbomotšo no, ši mon ewu le yo;
 nakai noñ kē wu le be hewale ye ledientše egbo-
 5 motšo no, ši enã le yo. ; Nyekatsia nyehe ke-
 dšea nyehe, ake dša nyeyi enyo le fě nyekplē
 dā, ke-yahã be ko, koni nyena dekã ní nyeke-
 ye buada ní nyesole; ni nyefe ekome ekoñ, koni
 Satana akatsō nyena ye nyehie ní kãã ši le he-
 6 wo. ; Ši ene miwieo ye nãwō na, ni dšee kitã
 7 na. ; Ši misumo ake gbomei fě ahĩ ši, take boni
 mi hũ miyo ne; ši bele mofemo ye ledientše edro-

mokēnii ke-dše Nyonmo den, moko neke, ni moko hū ekroko.

8 Ši mīke ošidšafoi ke okulafoi ake: Ehi hāame, kedši amehi ši, take boni mi hū miyo ne le. †

9 Ši ke amehie kāā ši le, hā amebote gblā mli; edšake gblā hi fe šā.

10 Ši mei ní ebote gblā mli le, mi, ni dsee mi tete, ši Nyontšo le mon woame kitā, ake nā a-
11 kadše ewu he; † ši kedši edše ehe tete le, ehi ši nakai, ni ekagbā, alo eke ewu le ten aakpātā; ni wu hū akaši enā.

12 Ši mei ní efe le, mi, ni dsee Nyontšo le, mīke:

Kedši nyemi ko ye nā ko ní hee yee, ni kēle

13 ekplē, ake ekele ahī ši le, ekašile: † Ni yō ko

hū ní yo wu ko ní hee yee, ni kēle ekplē, ake

14 ekele ahī ši le, ekašile. † Ši atšu nū ní hee yee

le he ye nā ne mli, ni atšu yō ko hū ní hee

yee le he ye wu ne mli: edšake dsee nakai dsi-

kule, nyebii le hū he ye mūdši; ši agbene le

15 amehe etše. † Ši ke moni hee yee le mītsi ehe

ke-nya le, hā ní etši ehe ke-ya: ayee nyeminū

lo nyemiyō nyōn ye neke sādši ne amlī; ši he-

16 dšole mli ni Nyonmo etšewo ye. † Edšakeši me-

ni ole, yō, ake oohere owu yi wala? Alo meni

17 ole, nū, ake oohere onā yi wala, lo? † Ake dša

mofēmo boni Nyonmo edša mli ehāle, mofēmo

boni Nyontšo le etšele ehā le, nakai enyie. Ni

nakai mito hū ye asafoi le fō mli.

18 Afo moko ketia ni atšele dšinn, ekagbla ēha

no; fō mli ni atše moko ye dšinn, ekafo ketia. †

19 Ketiafō dsee nokoñ ni fō hū dsee nokoñ, ši Nyon-

20 mo kitāi le anoyeli mon dsi noko. | Mofemo tse-
 21 mo ni anō-tsele le, ene mli non ehi si ye. | Tšulo
 dšio ni atseo le dšinn, kahā midoo; ši mon ke
 onyē oheyelo hū otšō le, femo he niitšumo mon. |
 22 Ši moni atsele ye Nyontšo le mli ní edši tšulo
 le, dši Nyontšo le heyelo; nakai non kē moni
 23 atsele ní eye ehe le, dši Kristo tšulo. | Dšra ake-
 24 henye: nyekatsōmoa gbomei atšūdši. | Mofemo le,
 nō mli ní atsele ye le, anyemimei, nō mli non
 ehi ye Nyonmo nō!
 25 Ši oblahi ke oblayei le, mibe Nyontšo le kitā
 ko ye amehewo, ši miyiinsusumo miñō-wieo, take
 moni Nyontšo le enale mobo ní eke-ye anokwa
 26 le. | Agbene misusuo, ahe ene ahi ye hedšramo
 ní yo ne hewo, ake nakai šihile le hi hā gbo-
 27 mo. | Afio akpete yō he dšinn, katao fenemo;
 28 afeneo ye yō he hū dšinn, katao nā. | Ši kedši
 owye yō hū dši, ofeko eša; ni kedši oblayo hū
 gbā dši, efeko eša: ši amanehulū ye helo gbe-
 fañ ni menemei aana; ši mi le, miba nyeyi. |
 29 Ši ene le mike, anyemimei, ake be le ye kpi-
 tio: noni efe dši, ake mei ní yo nāmei tete le,
 afe tamō mei ní be eko, ni mei ní fo le hū,
 30 afe tamō mei ní foko, | ni mei ní nyāā hū afe
 tamō mei ní nyáko, ni mei ní heo le atamō mei
 31 ní yeko no, | ni mei ní feo dše ne he niitšumo
 le, afe tamō mei ní efeko ehe yakayakanii: edša-
 32 keši dše neñ subañ le aho aya. | Ši misumo ake
 nyekaná haomo: moni wyee yō le, ehao ehe ye
 Nyontšo le nii ahewo, boni efe ní esa Nyontšo
 33 le hie; | ši moni ewye yō le, ehao ehe ye dše

34 leñ nii ahewo, boni efe ní esa enã hie. † Esoro yogbāyo hū, esoro oblayo ní lee nū: moni egbāko le, hao ehe ye Nyontšo le nii ahewo, koni efe kronkron ye gbomotšo ke mumo fē gbefan; ši moni egbā le hao ehe ye dše leñ nii ahewo,
 35 boni efe ní esa ewu hie. † Ši enę le mike mihā nyedientše nyesenamō, dsee ake mike kpā awonye, ši mon feo na, koni nyesōmo Nyontšo le, boni noko etšinnye gbe.

36 Ši ke moko susu, ake ebe feo ye eblayō le hewo, ake esale gbā tšō le, ni dša ake efe nakai le, boni esumo le efe, efee eša: hã ní amegbā. †

37 Ši moni damo ši šinn ye etšui mli, ni nokonoko fiile; ši eye hewale ye ledientše esumo le no, ni ekpe mli neke ye ledientše etšui mli, ake eeto ledientše eblayō le, efeo dšogbā. † Bele moni nōole hãä gblā le, feo dšogbā; ši moni kele hãä gblā le, feo dšogbā fe no.

39 Yō le, ake mla efile gbiiabo ní ewu le hie kã le; ši kedši ewu le ete eyawo le, ehie ehe, ake egbā moni esumo, ši dša ake afe ye Nyontšo le mli keke. † Ši kedši ehī ši nakai le, adšole fe no, ye miyinsusumo le na; ši efeomi ake mi hū miye Nyonmo Mumo eko le.

Yi 8. Agbene afolei ní anō-šãä ahãä amagāi le ahewo wole, ake wofē woye niile: niile le efūo
 2 mo; ši suomo le mää mo. † Ši ke efeo moko ake ele noko le, le le eleko noko, boni dša ake aleo le; † ši ke moko misumo Nyonmo le, le le
 3 Nyonmo elele. † Agbene ñmã ní dši amagāi-

afolei le he wole, ake amagã dsee noko ye dsee.
 nen, ni ake Nyonmo ko Nyonmo ko hũ be, ake
 5 dša mokome keke. | Edšake kedši mei ní atšeo-
 ame nyonmei hũ ye, ní nwei dšio, šikpon le no
 dšio ní ameyo, take bo non ní nyonmei pĩ ke
 6 nyontšomei pĩ yo tete le; | ši kēle wo le, Nyon-
 mo kome ní dši tše le woyo, mo mli ní nii fē
 dše, ni wo le woyo wohãäle, ke Nyontšo kome
 hũ ní dši Jesu Kristo le, mo mli ní nii fē tšō
 7 ke-ba, ni wo hũ wotšō emli le: | Ši kēle dsee
 mei fē mli ni niile le yo; ši mei komei ye ke-
 baši nmenenmene ní ameke amagã heniile yeo
 ake amagai-afolešānii, ni ameheniile le, ake no-
 ni egbedē hewo le, abuleole.
 8 Ši nĩmã le, edšicewo etšōō Nyonmo; asan hũ
 dsee yē ní woyeo le woke-feo meikrokomei, ni
 9 asan dsee yē ní woyee le woke-gbeo ši. | Ši
 nyekwea ní ahia, koni nyehegbe ne akabatsō
 10 pampi nhã gbedeloi le. | Edšake kedši moko na
 bo ní oyo niile le ní okpasa ši ye amagãtšu len
 oye nii le, aso dsee mã amã moni egbedē le
 11 heniile le, koni eye amagai-afolešānii le? | ni
 neke ni nyemi gbedelo le hie akpātã ye oniile le
 12 hewo, le ní Kristo egbo ye ehewo hũ le? | Ši
 kedši nyefeo eša neke nyešio nyemimei le, ni
 nyewuleo ameheniile ní waa le, le le Kristo nye-
 13 feo eša nyešio. | Nohewo le, ke nĩmã tšō minyemi
 tšōne le, kule miyen lo donũ ke-ate nano, koni
 mikatsō minyemi tšōne ko.

Yi 9. Ani dsee mihe hielō dšimi? Ani dsee bofo
 dšimi? Ani dsee Jesu Kristo, wo-Nyontšo le,
 mina? Dsee miniitšumo ni nye nyedši ye Nyon-
 2 tšo le mli, lo? | Keđsee meikrokomei ni midši
 bofo mihā le, kēle nyenō midši; edšake mibofon-
 niitšumo le nasoomo le nye nyedši ye Nyontšo le
 3 mli. | Mihefāmo ní minō-fāā mihe ye mei ní kaā-
 4 mi le ahie dši ene. | Aso wobe hegbe ní woke-
 5 yeo nii ní woke-nuo nii? | Aso wobe hegbe ake
 wohieo nyemiyo ní dši wonā ke-nyieo, take bo-
 foi krokomei hū ke Nyontšo le nyemimei le ke
 6 Kefa? | Alo bele mike Barnaba keke le, wobe
 7 hegbe ake wotšuu nii, lo? | Namō eye nsrafonyo
 ye ledientše epabonii ana pen? Namō feo wein-
 trom, ni eyee eyibii le eko? alo namo leo ko-
 8 loikutū, ni eyee kutū le fufō le eko? | Aso gbo-
 mo na keke ni miwieo nii ne? ani dsee mla le
 9 tete keo nakai? | Edšake Mose mla le mli anmā
 ye ake: „Katšimo tšina ní gbleo able le nabu
 10 le“? Ani tšinai ahe sane midō Nyonmo, | ni dsee
 wohewo kwrā ní ewieo ne? Edšake wohewo non
 ni anmā, ake edša ake, moni hūo le, hienokā-
 mo no ehūo ye, ni moni gbleo able hū hie akā
 11 no, ake eeye ehienokāmonii le eko. | Ke wo le,
 wodūo mumo nii le wohāānye le, ani noko wulu
 12 dši, ake wokpaā nyehelonii le, lo? | Asań ke
 meikrokomei ye nyehe gbe ne, ani dsee wo moń
 woyo feame po? Ši kēle wofee neke hegbe ne
 heniitšumo, ši wohieo nii fē mli moń, koni wo-
 katši Kristo sanekpakpa le gbe.

13 Ani nyelee ake mei ní tšuo solemowe le nii

le, solemowe nii le eko non ameyeo? ake mei
 ní sōmo ye afoleşālate le he le, afoleşālate le
 14 nō nii non eko amenáä? Nakai non kē Nyon-
 tšo le wo kitā ehā mei ní dšadše sanekpakpa le,
 15 ake ameye sanekpakpa le he nii: i ši mi le, mi-
 feko neke nii ne ekomeflo he noko; ni asañ
 minmāā nii ne, koni afe neke ahāmi; edšake
 ehi hāmi kule ake magbo moñ, fe noni moko
 16 afe mišā le eflo. i Edšake kedši midšadše sane-
 kpakpa le dšin, edsee fā ko ehāāmi, edšake fi
 efimi ní aňō-fō mino, edšake ao mi, kedši mi-
 17 dšadše sanekpakpa le! i Edšakeši ke suomo na
 le mitšu ene le, miye nyōmowō, ši kedsee suomo
 18 na tete le, semoyeli atu awo mideñ kē. i Agbene
 meni dši minyōmowō mo? No dši, koni mi ní
 midšadše sanekpakpa le, madšadše yaka ní mi-
 19 hee noko ye Kristo sanekpakpa le hewo, ní mikafe
 mihegbe ní yo sanekpakpa le mli le he yakani.
 19 Edšake mi ní mihe mihe ni midsee mokomoko
 nō le, mike mihe efe mei fē atšulo, koni minine
 20 aše ameten mei babao nō; i Judafoi le, mitšo
 tamō Judanyo mihā, koni minine aše Judafoi aňo;
 mei ní yo mla šiši le mitšo tamō moko ní yo mla
 šiši hū mihā, (tše midientše mibe mla šiši), koni
 21 minine aše mei ní yo mla šiši le aňo; i mei ní be
 mla le, mitšo tamō moko ní be mla mihā (tše
 midsee moko ní be Nyonmo mla, ši miye Kristo
 mla le mli moñ), koni minine aše mei ní be mla
 22 le aňo. i Mitšo tamō gbedelo mihā gbedelo le,
 koni minine aše gbedelo le aňo; mei fe hū mi-
 tšo nofēno mihā, fē ní mke-here meikomei ayi-

- 23 wala. † Ši ene mifeo ye sanekpakpa le hewo, koni mi hū mana emlinii le eko.
- 24 Ani nyelee ake mei ní daä foi le, amefē amēdaä mon, ši mokome keke náä emli nō ní dšra wa le? Nyedaä foi nakai, boni nyenine aše no! †
- 25 Ši mofēmo hū ní šio akan ke nōmo le, ehie kaä ši ye nibii fē mli: agbene nomei feo nakai mon, koni amena akekre ní fiteo le, ši wo le, koni
- 26 woná nō ní fitee le. † Ene agbene mi le midaä neke, dšee boni ebe faññ ye mihie: minōo neke,
- 27 boni dšee koyo mitšiaä: † ši mon migblaä midientše migbomotšo le maī, ni miyeole nyōñ, koni noni mišieo mitšōo meikrokomei le, midientše mikafe gbomo ko ní ašele afō.

- Yi 10.** Edšake misumo, ake edše nyehie, anyemi-me, ake wotšemei le fē hī atatu le šiši, ni amefē
- 2 amefo nšo leñ, † ni abaptisiamē fē awo Mose mli
- 3 ye atatu le ke nšo le mli, † ni amefē ameye no
- 4 mumo niyenii le noñ, † ni amefē amenu no mumo numo le noñ; edšake amenu nii ke-dšee mumo teša ní keame nyie le mli, ni teša ne dši Kristo
- 5 le: † ši kēle ameten mei pī po he tšui Nyonmo naa; edšakeši atšiaame ši ye nā le no.
- 6 Ši neke nibii etšō okadii ehāwo, koni wokatsōmo nibii fōdši asedilo, take boni nomei di se
- 7 le. † Asañ nyekatsōmoa amagādsalo, take ameten meikomei le, tamō boni aimā ake: „Mañ le ho ta ši ke niyeli ke dānumo, ni amete ši amefe“
- 8 le. † Ni wosa wokabo adfamañ, tamō boni ameten meikomei bo, ní gbī kome no le mei akpei nyon-

9 mai enyo ke ete nyōnyōi le. | Ni asan wokatšō
 Kristo na, tamō boni ameten meikomei hū tšō
 10 ena, ní onufui kpātā amehie le. | Ni nyesa nye-
 kawiea hūhūhū, tamō boni ameten meikomei hū
 11 wie hūhūhū, ní fitelo le kpātā amehie le. | Ši
 enemei fē anō-fe nomei ato okadii, ši anmā ní
 anō-bowo kōko, wo mei ní dše len nagbēi le eše
 12 wono etā le; | beni afe ní moni susuo ake edamo
 13 ši le, akwe ehe ní ahī koni ekagbe ši. | Natšō ko
 efekonye, ake dša gbomo nō keke; ši anokwafo
 dši Nyonmo, moni hāā atšō nyena fe noni nye-
 nyēo le, ši mon eke natšō non afe enagbē hū,
 boni nyeanyē nyehie nyeamīa.

14 Nohewo le, nye mei ní misumoonye, nyedšoa
 15 amagādsamo le na foi! | Mei ní le nā le mīke-
 wīeo ne: Nyedientše nyekodšoa noni mīke le: |
 16 Dšomo kpulu le ní wodšōo le, ani dšee Kristo
 lá le nanyobo le ni? Abolo ní wokūmo le, ani
 17 dšee Kristo gbomotšo le nanyobo le ni? | Edša-
 ke abolo kome, gbomotšo kome dši woyii pī le,
 18 edšake wofē woyeo abolo kome le eko. | Nye-
 kwea Israel ní dši helo na le: ani mei ní yeo
 afoleşānii le, dšee afoleşālate le hefataloi dšia-
 19 me? | Agbene meni mīkeo mo? Ake amagā dši
 20 noko, alo ake amagā-afole dši noko, lo? | (Dabi),
 ši mon mīkeo ake afole ní wondšalo amādši le
 šāā le, daimonioi le amēšāā amehāā, ni dšee
 Nyonmo: ši misumo ake nye nyeke daimonioi
 21 le boō nanyo. | Nyenyēn Nyontšo le kpulu le ke
 daimonioi akpulu le nyenu šikome; nyenyēn
 Nyontšo le okplō le no nii ke daimonioi anō le

22 no nii nyeye šikome. | Alo wowo Nyontšo le mli
la, lo? ani wohe wa fele?

23 Nibii fē hegbe miyo ne; ši dsee nibii fē hio
hää moñ; nibii fē hegbe miyo ne; ši dsee nibii
24 fē mää mo hū. | Moko akatao ledientše enō, ši
25 moñ mofēmo atao noni dši enanyo nō. | Nofēno
ní ahōo ye lo-dša no le, nyeyea; ši nyekabia nii
26 ye he, ye heniile le hewo; | „edšake Nyontšo le
27 nō dši šikpoñ le ke emlinii le hū.“ | Ši ke mei
ní hee yee le atēñ moko kpenye okplō he, ni
nyemīsumo ake nyeate hū le, nofēno ní ake-
amā nyehie le, nyeyea ni nyekabia ši, ye heniile
28 le hewo. | Ši kedši moko kenye ake: Ene dši
amagā-afole le, nyekayea ye no gbomo ní tfa
adafi le ke heniile le hewo („edšake Nyontšo le
29 nō dši šikpoñ le ke emlinii le hū“). | Ši heniile
ní mitši tā ne, edšee bodientše onō, ši moko le
nō moñ; edšake mehewo ni heniile kroko akodšo
30 mihehiemo le? | Ke mi le, šidā mike-ye le, meba
awieo mihe musubo ye nii ní mi le mida ši ye
31 hewo le ahe? | Nohewo le, ke nii nyeyeo dšio,
nii nyenuo dšio, alo nokroko ní nyefeo dšio, nye-
32 fea fē nyehāa Nyonmo anumnyam le. | Nyeka-
tšōmoa pampii ko nyehāa Judafoi ke Helemei ke
33 Nyonmo asafo le fē; | take bo noñ ní mi hū mike
nibii fē saä mei fē hie, ni mitaoo noni hio hää
midientše, ši noni hio hää mei pi moñ, koni
ahere ameyiwala le.

Yi 11. Nyekaseami, take boni mi hū mikaseo Kri-
sto le!

2 Ši midšie nyeyi, anyemimei, akeši nibii fē
 mli nyekaiomi ye, ni bobo ní mike-hānye le, nye-
 3 yeo nii ní mike-hānye le ano. Ši misumo ake
 nyele ake nū fē nū yitšo le dši Kristo, ši yō fē
 yō hū yitšo dši nū le, ši Kristo yitšo dši Nyon-
 4 mo. Nū fē nū ní soleo alo gbaä ní noko yo
 5 eyitšo hewo le, egbeo eyitšo he guo. Ši yō fē
 yō ní soleo alo gbaä ní ehaa eyitšo he le, egbeo
 eyitšo he guo hū; edšake etamo noni eše eyi non
 6 pe. Edšake ke yō le ehaa ehe le, hā ní eku
 eyi hū; ši ke efele hiegbele, ake eku eyi lo eše
 7 eyi le, hā ní cha ehe. Edšake nū le, esaa ake
 ehaä eyi mon, ake Nyonmo suban ke anum-
 8 nyam dšile; ši yō le dši nū anumnyam. Edša-
 ke nū le edšee yō le mli, ši mon yō le dše nū
 9 le mli. Ni asan aboo nū ye yō le hewo; ši mon
 10 abo yō ye nū le hewo. Nohewo le esa ake yō
 le ná hewale ye eyiten ye nweibofoi le ahewo. Ši
 11 Tšebele dšee nū, ke adše yō se le, ni dšee yō
 12 hū, ke adše nū se le, ye Nyontšo le mli; edša-
 ke take boni yō le dše nū le mli le, nakai non
 kē nū le hū tšō yō le mli ke-ba; ši nii fē le dše
 13 Nyonmo mli. Nyedientše nyemli nyekodšoa ye:
 ani eye feo, ake yō ko ní ehaa ehe le asole ahā
 14 Nyonmo? Alo dšee fomosu dientše tšōnye ake
 nū mon le, kedši edše yitšoi kakadādši le, edšee
 15 wō ehāāle; ši yō le, kedši edše yitšoi kakadā-
 dši le, eye anumnyam ehāle, lo? edšakeši ake
 16 yitšoi ehāle ye hehanō nādšian. Ši kedši efe
 moko feo, ake ebē le, wo le wofoo neke femo,
 ni Nyonmo asafoi le hū saa fōo femo.

- 17 Ši ene miwonye he kitā ni midšiee nyeyi, ake
 dsee boni hiō, ši mon boni fiteō, nyena bakpeo
 18 ši nyehāä: † Edšake noni dši klenkleinō le, ke
 nyena bakpe ši ye asafo le mli mon le, minuo
 ake mligblamoī ye nyeten, ni fā ko miheo mi-
 19 yeo; † edšake edša ake mlikpamoī aba nyeten,
 koni mei ní aka le, adšieame ši fañn ye nyemli.
 20 Agbene ke nyena bakpe ši ye he kome le,
 21 edsee Nyontšo niyenii le yeli; † edšake mofēmo
 nōō ledientše eniiyenii eyeo dā, ni moko le hōmo
 22 miyele, ši mokroko mītō dā. † Aso nyebe šiai ní
 nyeaye nii ni nyeanu ye mli? Alo Nyonmo asa-
 fo le he guo nyegbeo, ni nyewo mei ní be noko
 le hiegebele? Meni makenye? Ani madšie nyeyi?
 Ene le, midšiee nyeyi ye mli.
- 23 Edšake midientše mina ke-dše Nyontšo le deñ,
 ni no non minō-hānye, ake Nyontšo Jesu le, no
 24 nyō leñ non ní atšō esegbe le, ekō abolo, † ni
 eda ši, ni ekūmo mli, ni eke: Nyehea, nyeyea:
 ene dši migbomotšo ní akūmo ye nyehewo: ene
 25 nyefea ní nyenō-kaimi. † Nakai non ewo kpulu
 le hū ye niyenii ase, ni eke: Neke kpulu ne,
 kpānmo hē le dši ye milá le mli: ene nyefea,
 26 šiiabo ní nyeanu le, ní nyenō-kaimi. † Ši šiiabo
 ní nyeyeo neke abolo ne ni nyenuo neke kpulu
 ne hū le, nyedšadšeo Nyontšo le gbele le nye-
 27 tšō ke-yaä beyinō ní eeba. † Nohewo le, mofēmo
 ní yeo neke abolo ne, ni enuo Nyontšo le kpulu
 le, boni esaa le, eetō Nyontšo le gbomotšo le
 28 ke elá le nō. † Ši gbomo aka ledientše ehe, ni
 neke eye abolo ne eko, ni enu kpulu ne eko; †

- 29 edšake moni yeo ni enuo, boni esaa le, kodšo-
mo mon eyeo ni enuo ehää ehe, edšake ebuu
30 Nyontšo le gbomotšo le. † Nohewo hü ní nyeten
mei pī he yeo, ni amehe waaame, ni mei ba-
31 bao hü ewo ne. † Edšake woke wödientše wohe
32 kodšo dšikule, akodšoowo. † Ši noni akodšoowo
dši, ake Nyontšo le tšoseowo, koni akakodšowo
ke dše neñ fē abuwō fo.
- 33 Nohewo le, minyemime, ke nyena bakpe ši
34 nyebaye nii le, nyememea nyehe: † ši ke hōmo
miye moko le, hā ní eye nii ye šia, koni nye-
kakpe nyehā kodšomo. Ši nii ní efe le, ke miba
le, madšadše mato.

Yi 12. Ši mumo he nibii le, anyemime, misumoo
2 ake nyelee he noko. † Nyele ake dšenmādšianbii
dšinye sa le, ni amagaī mumui le aňō hü, boni
3 akplanye le, nyeyiñ nyete: † nohewo le mihā
nyelee, ake moko ní wieo ye Nyonmo Mumo mli
le, ekeē ake Jesu dši musu; ni moko nyēñ eeke
ake Jesu dši Nyontšo hü, ake dša Mumo kron-
kron mli.

- 4 Ši dromokēnii srotoi ye: ši no Mumo le non; †
5 ni sōmoniitšumoī srotoi hü ye: ni no Nyontšo
6 le non; † ni nii ní atšuo srotoi hü ye: ši no
Nyonmo le non dši mo ní tšuo nibii fē ye mei
7 fē mli. † Ši mofēmo le, ake Mumo le kpodšiemō
8 le hāāle, koni ahī ahā mei; † edšake mokome le,
atšō Mumo le mli ahāle nā-wiemō mon; ši mo-
kroko le, ake niile-wiemō hāle ye neke Mumo
9 ne non na: † moko le, ahāle hemō ke yeli ye no

- Mumo le noñ mli, ni mokroko hū ahāle tšamo
 10 dromokēnii ye no Mumo le noñ mli; i moko le
 hewalenii ní etšuo, mokroko le gbale, moko hū
 mumoi aten yomo, moko hū wiemoi ahenii srotai,
 11 ni mokroko hū wiemoi anadšiemo: i ši neke nibii
 ne fē, no Mumo kome le noñ tšuo, edšake edšaa
 mli ehāā mofēmo ekro ekro, boni esumoo.
- 12 Edšake take bo noñ ní gbomotšo le ekome dši
 ni henii pī eyo, ši gbomotšo kome le henii fē
 ní ameyi fa pī le dši gbomotšo kome keke le;
 13 nakai noñ kē Kristo dši. i Edšake Mumo kome
 mli hū atšō abaptisiwo fē awo gbomotšo kome
 mli, Judafoi dšiwo dšio, Helemei dšiwo dšio,
 nyōdši dšio, hehieloj dšio; ni wofē, Mumo kome
 14 ake-hāwo ní wonu. i Edšake gbomotšo le hū
 15 edsee henō kome, ši moñ ameyi pī ni. i Kedši
 nane ke: Ake ní midsee nine hewo le midsee
 gbomotšo le eko le: ani ene hewo le edsee gbo-
 16 motšo le eko? i Ni kedši toi hū ke: Ake noni
 midsee hienmei hewo le midsee gbomotšo le eko
 le: ani ene hewo le edsee gbomotšo le eko? i
 17 Ke gbomotšo mū le fē hienmei ni le: nēgbe nu-
 mo le yo? Ke numo soñn le: nēgbe fū le yo? i
 18 Ši agbene Nyonmo to henii le, ameten nofeno
 19 ekro, ye gbomotšo he, boni esumoo. i Ši ke ame-
 fē amedši henō kome le: nēgbe gbomotšo le yo? i
 20 Ši agbene le henii pī dši moñ, ši gbomotšo ko-
 21 men. i Ši hienmei nyēn eke nine ake: Mibe ohe
 niitšumo; ni asan yitšo nyēn eke nādši ake: Mibe
 22 nyehe niitšumo. i Ši moñ no gbomotšo le henii
 ní efeowo ake amehē waa kwā po le, amehiaā-

- 23 wo titri; i ni nii ní efeowo ake amed̄si gbomotšo
 henii ní be nyam kwrā le, nomei ahie wowo
 nyam titri, ni wohenii ní be feo mon le, nomei
 24 yo feo titri: i Ši wohenii ní yo feo momo le
 ehāaa no; ši mon Nyoŋmo efutu gbomotšo le eto
 gbedšiano, ni noni ehā le, le le eke wō ehāle
 25 titri; i koni akagbla gbomotšo le mli, ši mon
 26 henii le adfēn amēhe no nakai non pe. i Ni ke-
 dsi henō kome naä nō le, henii fē ke-naä nō;
 ni kedsi henō kome hie baä nyam hū le, henii
 27 fē ke-naä miše. i Ši nye le, Kristo gbomotšo
 dšinye, ke henii ye mokomekome gbefān.
 28 Ni meikomei mon Nyoŋmo nō tšutsu ewo a-
 safo le mli bofoi; noni dsi enyo le, gbaloi; noni
 dsi ete le, tšoloi; no se le, hewalei; ene se le,
 tšamoi adromokēnii; hefatamoi, noyelii, wiemoi
 29 ahenii srotoi. i Ani mei fē bofoi ni? ani mei fē
 gbaloi ni? ani mei fē tšoloi ni? ani mei fē he-
 30 wale niitsuloi ni? i Ani mei fē ye tšamoi adromo-
 kēnii? ani mei fē wieo wiemoi srotoi? ani mei
 fē tšōo šiši?
 31 Ši nyehie adodoa dromokēnii ní hi titri le ahe!
 Ni misa matsōnye gbe ní hi fe fē.

Yi 13. Kedsi mike gbomei le alileii le wie ke
 nweibofoi le anō le, ši suomo mibe kule mitsō
 2 ayawa ní gbeo, lo ŋmele ní dšedšeo. i Ni kedsi
 miye gbalē, ni minaä temonii fē na, ni mile nii
 fē; ni kedsi miye hemo ke yeli fē hū, koni
 manyē gōdsi matši, ši suomo mibe dšikule mi-
 3 dsee noko. i Ni kedsi minō minii fē mikuma

mei, ni kedši minō migbomotšo mihā ní ašāmi,
ši suomo mibe dšikule ehii hāami noko.

4 Suomo le dfenmo se tše, emli hī; suomo le yee
5 awunā; suomo le efāfāā, efūū hū, i efee nii ni
esaa le, edii ledientše enii ase, emli woo la, e-
6 buu efon he akonta, i enyāa nii ní edšaa gbe le
7 ahewo, ši enyāā ke anokwale le; i nii fē mli e-
hīeo, nii fē eheo eyeo, nii fē no ehie kää, nii fē
8 etoo etsui ši ehää. i Suomo le se efoo gbikogbiko:
ši kedši gbalei le, aafō se; kedši wiemoi le, a-
9 meafō; kedšii niile le, afo se. i Edšake fā ke fā
10 ni wole nii, ni fā ke fā hū ni wogbaä: i ši beni
noni hī ke-wula ši le ba le, no le noni dši fā
11 ke fā le se afo. i Beni miyo abifao le, miwie
tamō abifao, midfēn nii anō tamō abifao, misusu
tamō abifao: ši beni mitšō nū le, mišere abifa-
12 biianii le misie se. i Edšake be ne wonāä ke-tšōo
afese mli ye duñwiemo mli, ši no mli le, hie
ke hie: be ne mile fā ke fā; ši no mli le, mana
13 male, take boni ana alemi le. i Ši agbene hemo
ke yeli, hienokāmo, suomo, neke nii ete ne hio
ši; ši noni fe nii ne fē dši suomo le.

Yi 14. Nyedia suomo le se. Ši nyehie adoa ye Mumō
nii le ahe, ši noni dši titri le, koni nyegba. i
2 Edšake moni wieo ke lilei sroto ko le, dšee gbo-
mei ni ewieo etšōo, ši Nyonmo mon; edšake moko-
moko nuu; ši mumo le mli ewieo temosādši ye. i
3 Ši moni gbaä le, gbomei ewieo etšōo ní enō-
māame, ni ewie etšōame, ni ešedše amemi. i
4 Moni wieo ke lilei sroto ko le, ledientše che

5 emää; ši moni gbaä le, asafo emää. | Ši mīsumo,
 ní nyefē nyewie ke lileii srotoi; ši mīsumo fe
 no mon, koni nyegba; edšake moni gbaä le efe
 mo ní wieo ke lileii srotoi, ake dša etšō šiši hū,
 6 koni asafo le aná nii ní anō-māäle. | Ši agbene,
 anyemimeī, kedši miba nyeñō ni mbawie ke lileii
 srotoi le, mē hi ehī hānye, ke-dšee kpodšiemō
 alo niile alo gbale alo tšōmō ni mike-wieo mi-
 7 tšōonye hū le? | Take boni nii ní be susuma,
 ní gbeo le, ble dšio, sañku dšio, kedši egbee
 gbemō srotosroto le, te afe teñ ní ale noni akpā
 8 lo noni atfa le? | Edšakeši kedši tetremantre e-
 9 gbee gbemō faññ le, namo asa ehe ato ta? | Nakai
 non kē nye hū ye lilei gbefañ: kedši nyeke-hāā
 gbē ní šiši yo faññ le, te afe teñ ní ale noni a-
 wieo le? Edšake nyetamō mei ní wieo ametsšō
 10 koyo. | Take gbēi neke le, emli srotoi pī ye dše
 11 neñ, ni ekomeflo be ní egbee: | nohewo le agbene
 kedši milee gbē le hewale le, matsō mokpoñ ko
 mahā mo ní wieo le, ni moni wieo le hū atšō
 12 mokpoñ ye mihie. | Nakai non kē nye le, edšake
 nyehié doō ye mumoi ahe hewo le, asafo le mā
 13 le nyetaoa koni nyeteke no nyehā. | Nohewo le
 moni wieo ke lilei sroto ko le, hā ní esole, koni
 14 etšō šiši hū. | Edšake kedši misoleo ke lilei sroto
 dši, mimumo le soleo mon, ši midfēnmō le ewoo
 15 yibii. | Agbene meni? Mike mumo asole, ši mike
 dfēnmō hū asole: mala lala ke mumo, ši mala
 16 lala ke dfēnmō hū. | Edšake ke otšōō ke mumo
 le, te afe teñ ní mo ní damo ši ye moko ní e-
 kaseko le nādšian le ake Amen aši ošidā le no,

- 17 edšake ona akeši elee noni oke le? | Edšake bo
le, odaä ši dšogbā moñ, ši kēle moko le, amāā-
18 le. | Mida mi-Nyoñmo le ši, ake mife nyefē ye
19 lileii srotoi awiemō le mli moñ, | ši kēle, asafo
le mli le, misumo ake mike midfēnmo wieō wie-
moī enumo, koni minō-tšō meikrokomei hū moñ,
fe ake miwieō wiemoī akpei nyoñma ye lilei
sroto mli.
- 20 Anyemimei, nyekafea gbekebii ye yitšon gbe-
fañ, ši moñ efoñ gbefañ le, nyefea abifabii; ši
yitšon gbefañ le, nyefea mei ní hi ke-wula ši. |
21 Mla le mli añmā ye ake: „Lileii srotoi ke nabui
srotoi hū amlī ni mīke neke mañ ne awie ye,
22 ni nakai hū ameboñmi toi, Nyontšo ke.“ | Nohewo
le lileii srotoi dši okadi ní dšee mei ní heo yeō,
ši moñ mei ní hee yee le anō; ši gba le le, dšee
mei ní hee yee le, ši moñ mei ní heo yeō le
23 anō. | Nohewo le agbene kedši asafo mū le fē
na bakpe ši ye he kome, ni mei le fē ke lileii
srotoi wieō, ši mei ní lee alo mei ní hee yee le
ateñ meikomei ba mli hū le, ani ameken ake
24 nyemiye seke? | Ši kedši mei le fē gbaä, ni
moko ní hee yee alo elee le ba mli le, mei le
25 fē akāle, mei le fē akodsole, | adšie etšuiñ temo-
nii akpo faññ, ni neke eke ehie abu ši ni eedša
Nyoñmo, ni edšadše etšō ake Nyoñmo ye nye-
teñ leleñ.
- 26 Agbene mē ni, anyemimei? Beni nyena bakpeo
ši le, nyeteñ moko ye lala ko, moko hū ye tšōmo
ko, moko ye lilei sroto ko, moko ye kpodšiemō
ko, moko ye šišitšōmō ko: nyehāa afea nii fē ahāa

- 27 mā le. † Kedši moko wieo lilei sroto le, dā le,
 mei enyo lo, ke afe le, mei ete pe awie, mo-
 28 komekome, ni mokome hū atšō šiši; † ši kedši
 šišitsōlo ko hū be le, hā ní efe diō ye asafo le
 mli, ši ledientše ehe ke Nyońmo hū ewie ehā. †
 29 Ši gbaloi le, mei enyo lo ete awie, ni mei ní
 30 efe le akodšo. † Ši kedši adšieo noko kpo atšōo
 31 moko ní ta ši le, tšutšumo le afe diō; † edšake
 ke afe mokomekome le, nyefē nyeanyē nyegba,
 32 koni mei fē akase nii, ni awie atšō mei fē. † Ni
 gbaloi amumo le baä amehē ši amehāä gbaloi
 33 le; † edšake Nyońmo le, edšee sakasakafemo, ši
 hedšole Nyońmo moń; take boni eyo ye hetšelo
 asafoi le fē mli le.
- 34 Nyeyei le afe diō ye asafoi le amli, edšakeši
 ahākoame hegbe ní amewie, ši moń ameba amehē
 35 ši, take loni mla le hū keo le. † Ši ke amesumo ake
 amekase noko le, amebi amedientše amewumei
 le ye šia. Edšake eye hiegebele hā yei, ake ame-
 36 awie ye asafo mli. † Alo nye mli ni Nyońmo
 wiemo edše? Alo nyenō keke ni eba, lo?
- 37 Ke efeo moko, ake gbalō dšile alo mumogbomo
 le, hā ní ena ele nō ní mińmānye le, ake Nyon-
 38 tšo le kitai dši: † ši ke moko lee noko le, hā ní
 ekale.
- 39 Nohewo le, anyemimei, nyehie adoa ye gbā
 le hewo, ni lileii srotoi ke wiemo le hū nyeka-
 40 tšia na. † Afe nii fē boni yo feo ke gbenagbena!

Yi 15. Ši, anyemimei, mińmā nyele sanekpakpa le, noni
 midšadše mitsōnye le, noni nyehe hū, no mli hū

- 2 ní nyedamoṣ ye, ı no mli hũ ní atšō ahere nyeyi wala le, bofēbo ní midšadše mitsōnye, ke nyemōmo mli le, ake dša nyehe nyeye yakatfā le! ı
- 3 Edšake nii ní dši tšutšunii le amlı noko ní miñōhānye ní mi hũ miná le dši, ake Kristo gbo ye
- 4 wohe ešai le ahewo ye ñmālei le ana, ı ni ake afūle, ni ake atele ši ekoñ ye gbı ní dši gbı ete
- 5 le no ye ñmālei le ana; ı ni ake edšie ehe kpo etšō Kefa ke no se le mei nyoñma ke enyo le. ı
- 6 No se le edšie ehe kpo etšō afe nyemimeı ohai enumo lo no šikome, mei ní ameten mei pı hıo ši ke-baši ñmeneme le, ši meikomeı hũ ewo. ı
- 7 No se le edšie ehe kpo etšō Jakobo, no se le
- 8 bofoı le fē. ı Ši amefē amese le, edšie ehe kpo etšō mi hũ ní mi tamō moko ní adšiele afo ye
- 9 be ní esaa le mli le. ı Edšake mi le midši bibio fe fē ye bofoı le amlı, ní misaa tete, ake atšeo-mi bofo hũ, edšake miwa Nyoñmo asafo le yi. ı
- 10 Ši Nyoñmo dromō mike-dši noni midši ne, ni edromō le ní edromi le efee yaka; ši moñ noni teke amefē amenō le no ni mitsu; ši dšeeı tete,
- 11 ši moñ Nyoñmo dromō ní kemi yo le. ı Nohewo le agbene, miñō, amenō: nakai wošieo, ni nakai nyehe nyeye hũ.
- 12 Ši ke ašie Kristo, ake atele ši ke-dše gbohi aten le, te ten ní nyeten meikomeı keo, ake
- 13 gbohıašitē ko be le? ı Ši ke gbohıašitē beñ le,
- 14 bele Kristo hũ atele ši. ı Ši ke atee Kristo ši le, bele yaka wošiemosane le efe, ni yaka nyehemo ke yeli le hũ efe; ı ni asa anawo hũ, ake
- 15 wodši Nyoñmo amaleodasefoı, edšake woje odase

wōši Nyonmo, ake ete Kristo le ši, moni etekole ši dšikule, kedši bele yeñ ake gbohì etee ši le. |

16 Edšake ke atee gbohì aši le, bele Kristo hū,
17 atekole ši. | Ši asan ke Kristo le, atekole ši le,
nyehemo ke yeli hū efe efo, nyekāmo nyehe
18 ešai le amlì lolo: | bele mei ní ewo ye Kristo
19 mli le hū eladše. | Ke neke wala ne mli keke
ni wohie kāmoo Kristo no le, wonii yo mōbo fe
gbomei fē nō po!

20 Ši agbene ate Kristo ši ke-dše gbohì atēñ, efe
21 kleñkleñmo ye mei ní ewo le atēñ. | Edšakeši
gbomo mli ni gbele tšō ke-ba hewo ni gbomo
22 mli hū ni šitē tšō ke-ba: | edšakeši take boni
Adam mli ni mei fē gboio ye le, nakai non kē
23 Kristo mli ni amefē ameaná wala ye. | Ši mofemo
ye ledientše egbedšiano: kleñkleñmo Kristo, no
24 se le mei ní dši Kristo nō, beni eba le. | No se
le nagbē le, beni enō mantšeyeli le ehā Nyonmo
ke tše le, beni efo noyeli fē ke hegbe fē ke
25 hewale fē se; | edšake edša ake eyeo mantše „ke-
yaši beyino ní eenō henyeloì le fē eefie enādši
26 ašiši le.“ | Nagbē henyelo ní afo ese le dši gbe-
27 le. | „Edšake nibii fē kwa enō-to enādšiaši.“ Ši
beni eke, ake anō nibii fē ato ešiši le, bele eye
faññ, ake aši mo ní nōo nibii fē eto no šiši le. |
28 Ši beni anō fē le ato ešiši le, no le bi le ledien-
tše hū anō ehe ato mo ní enō fē eto ešiši le šiši,
koni Nyonmo afe nibii fē ye mei fē mli.

29 Edšake mon, mei ní hāā abaptisioame ye gbohì
anādšian le, meni amefeo, ke gbohì etēñ ši kwrā
le? meba mo ni amehāā abaptisioame ye gbohì

30 anādsian? ı Meba wō hū ni wonāā amane dā
 31 n̄mletfā le? ı Dā d̄setšeremo le migboo: miná
 nyefā ní miyo ye Kristo Jesu, wō-Nyontšo le,
 32 mli le! ı Ke gbomo gbefai ni mike koloi awuiye-
 loi wu ye, ye Efeso, kule me' senamo miyo?
 ke gbohī etee ši le: „Nyhāa woyea nii ni wo-
 33 nua dai, edšake wō le, wobagboi!“ ı Nyekahāa
 ašišiunye! „d̄šenbā ní hi po le sanegbai fodši
 34 m̄ifite.“ ı Nychie atšēa, boni d̄ša le, ni nyekafea
 eša: edšake nyeten meikomei lee nokonoko ye
 Nyonmo hewo. ı Nychiegbele mike ene miwo!
 35 Ši moñ, ekole moko ake: Te gbohī ate ši ten?
 36 ni asañ me gbomotšo ameke-aba? ı Bo ní olee
 noko! Bodientše noni odūo le, enañ wala, d̄ša
 37 egbo fēdā, ı ni noni odūo le hū, edšee gbomotšo
 ní aba ní odūo, ši moñ kuli flo ko, n̄mā d̄šio
 38 alo nii ní efe le eko d̄šio, ı ši Nyonmo le, ehāāle
 gbomotšo ko boni esumoo, ni wui le amlī nofēno,
 39 eke no dientše gbomotšo non̄ hāāle. ı D̄see helo
 fē d̄ši no helo non̄: ši moñ esoro gbomei ahelo,
 ni esoro koloi ahelo, esoro nuñloi anō, esoro lo-
 40 fōdši anō hū. ı Ni n̄wei gbomotšei ye, ni šikpoñ
 no gbomotšei hū ye; ši kēle n̄wei nii anumnyam
 ekoro moñ, ni ekoro hū noni d̄ši šikpoñ no nii
 41 anōñ. ı Esoro hūlū anumnyam, ni esoro nyontšere
 anumnyam hū, ni esoro n̄ulami anumnyam; e-
 d̄šake n̄ulami kome fe n̄ulami kroko anumnyam. ı
 42 Nakai non̄ hū d̄ši gbohiasitē le: Adūo ye fitemo
 43 mli: ateo ši ye hile ní fitee le mli; ı adūo ye
 noni be wō le mli: ateo ši ye anumnyam mli;
 adūo ye gbedēfemo mli: ateo ši ye hewale mli; ı

44 adūo susuma nō gbomotšo: ateo mumo nō gbo-
 motšo ši. Ke susuma nō gbomotšo ye le, mumo
 45 nō gbomotšo hū ye. | Nakai anmā hū ake: „Kleñ-
 kleñ gbomo Adam le tšō wala susuma,“ nagbē
 46 Adam le tšō mumo ní hāā mo yi náā wala. | Ši
 moñ, dšee kleñkleñnō le dši mumonō, ši susuma-
 47 nō le moñ, no se le mumonō le. | Kleñkleñ gbomo
 le ní dše šikpoñ no le, šikpoñnō dši; gbomo ní
 48 dši enyo le, Nyontšo le ní dše űwei dši. | Take
 boni moni dši šikpoñnō le yo hāā le, nakai noñ
 mei ní dši šikpoñnō hū yo; ni take boni moni
 dši űweinō le yo hāā le, nakai noñ mei ní dši
 49 űweinō le hū yo; | ni tamō boni wobie moni dši
 šikpoñnō le subañ le, wobie moni dši űweinō
 le subañ le hū.

50 Ši ene mike, anyemime! ake helo ke lá nyēñ
 Nyonmo mantšeyeli le no ameye, ni asañ fitemo
 51 hū yeñ hile ní fitee le no. | Na, temosane minō-
 keonye ne: Dšee wofē wobawo moñ, ši wofē,
 52 abatsakewo, | trukā, hienmeitfā, beni akpā nagbē
 tetremantre le; edšake aakpā tetremantre le, ni
 aate gbohī aši ní amefiteñ doññ, ni wo le, aatša-
 53 kewo: | edšake dša ake neke fitemonō ne awo
 hile ní fitee le; ni neke gbelenō ne awo hile ní
 54 gboo le. | Ši beni neke fitemonō ne ewo hile ni
 fitee le, ni neke gbelenō ne ewo hile ní gboo le,
 55 no le wiemo ní anmā ake: | „Amī gbele ye kō-
 nim mli!“ „Nēgbe, bo gbele! ogañ le yo? nēgbe,
 56 bo gbohīadše! okōnim yo?“ le aba mli. | Ši gbele
 gañ le dši eša le; ši eša hewale le dši mla le. |
 57 Ši Nyonmo le, anō šidā ahāle, moni tšō wo-

Nyontšo Jesu Kristo mli ni eke kōnim le hāwo le!

58 Nohewo le, minyemimeí ní misumoo le! nyefia ši, ní akatsiane, ni nyetekea no ye Nyontšo le niitšumo le mli dāne, edšake nyele, ake nyemodenbo le efee yaka ye Nyontšo le mli.

Yi 16. Ši onia ní wotšu woyahā hetšeloí le hewo, take boni mito mihā Galatia asafoi le, nakai
 2 nye hū nyefea. † Dā otši mli klenklengbi le no le, nyeten mofemo atia noko ato, ni ebua na bofēbo ní efere le, koni beni miba le, akatšu onia fēdā. †
 3 Ši beni miše dšei le, mei ní nyebuame ake amesa, ye wodši amlí le, nomei non matšu ní
 4 ameke nyedromo le aya Jerusalem. † Ši kedši esa ake mi hū maya le, amekemi aya. † Ši maba nyenō beni mitsō Makedonia dā le; edšake Makedonia
 6 kē matsō maba. † Ši nyenō le ekole mahi fio, ni ekole maye fēbē le hū ye dšei, koni nye nyedšiemí gbe ye hefēhe ní miyaa le. † Edšakeši misumoo, ake minaanye agbene, ye gbeten keke, edšake mihie kā no, ake, kedši Nyontšo le hāmi
 8 hegbe le, matše fio ye nyenō. † Ši mahi ši ye
 9 Efeso ke-yaši Pentekoste gbi le no. † Edšake šina kpetenkple na agble ahāmi, ni niitšumo pí ye, ni mei ní kūo na hū le ayi fa.

10 Ši kedši Timoteo ba nyenō le, nyekwea, koni ekaše gbeye ní ehí nyeten; edšake Nyontšo le
 11 niitšumo non etšuo take mi hū. † Hewo le moko akagbe ehe guo; ši nyedšieale gbe ye hedšole

mli, koni eba miñō; edšake mīmele ke nyemi-
mei le.

12 Ši wonyemi Apolo le hewo le, mikpale fai ba-
bao, ní eba nyenō ke nyemimei le, ni akplēē kwrā,
ake eba agbene, ši eeba beni ená ehe dekā le.

13 Nyebua, nyedamoā ši šinñ ye hemo ke yeli le
14 mli, nyefea hi, ni nyehe awaä! † Nyenibii fē afe
ye suomo mli!

15 Ši mikpanye fai, anyemime! nyele Stefana we
le, ake no dši Akaia kleñkleññō, ni amenō amehe
16 ameto meikronkroi le asōomo; † koni nye hū nye-
ke nyehe ato menemei ašiši, ke mofēmo ní kewo
17 tšuo nii ni eboö moden le hū šiši. † Ši miná miše
ye Stefana ke Fortunato ke Akaiko bā le hewo,
ake noni nyekemi be le, menemei eto nādšian. †
18 Edšake amehā mimomo ke nyenō edšo ehe. Nohe-
wo le nyeyoa nekemei!

19 Asia asafoi le mibinye. Akwila ke Priskila ke
asafo ní yo amewe le mibinye babao ye Nyontšo
20 le mli. † Wonyemimei le fē mibinye. Nyenāñā
nyehe ke našomo kronkron!

21 Mi, Paulo, minine na bimo ne: † Ke moko edoo
22 Nyontšo Jesu Kristo le he le, hā ní efe musu!
23 Maran-ata (Nyontšo le mība!) † Nyontšo Jesu
24 Kristo dromo le kenye ahī ši! † Misuomo le ke-
nye fē ye, ye Kristo Jesu mli! Amen.

(Kleñkleñ wolo ní aímā ke-yahā Korintomei
le, ní anō-mādše ke-dše Filipi ye Stefana ke
Fortunato ke Akaiko ke Timoteo den le.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO NÍ DSI ENYO

NÍ ENMÃ EMÃDŠE KORINTOBII LE.

- Yi 1.** Paulo, Jesu Kristo bofo ye Nyonmo suomo na, ke wonyemi Timoteo le nã ke-yahã Nyonmo asafõ ní yo Korinto le ke hetšeloj le fẽ ní
- 2 yo Akaia mũ le fẽ le: | Dromo ahãnye ke hedšole ke-dše Nyonmo, wotše le, ke Nyontšo Jesu Kristo le nõ!
- 3 Adšo Nyonmo ke wo-Nyontšo Jesu Kristo tše le, moni dši musuntšolei le atše ke mišedšemo fẽ
- 4 Nyonmo le, | moni šedšeo womi ye womanehũlũ le fẽ nõ, koni wo hũ wonyẽ wošedše mei ní nãã amanehũlũ le fẽ amĩ ye mišedšemo ní Nyonmo
- 5 nõ-sedšeo wodientše womi le hewo; | etšake take boni Kristo amanei le tekeo nõ ebaã wono le, nakai non kē Kristo hewo ni womišedšemo le hũ
- 6 faã ke-tekeo nõ. | Ši kedši wonãã amanehũlũ le, nyemišedšemo ke walaheremo hewo ni: ni kedši ašedšeo womi hũ le, nyemišedšemo ní na waã ye nakai amanei ní wo hũ wonãã le amli tsuišitõ
- 7 le mli le hewo ni; | ni wohienokãmo le emã ši šiãñ ye nyehewo, edšake wole ake boni nyeke-

náà amanei le amlí eko le, nakai non kē nye-
kè-náà mišedšemo le hū mli eko.

8 Edšake wošumoo ake nyelee noko, anyemímeil
ye wōmanehūlū ní ninawo ye Asia le hewo, ake
awo wohe dšramo tšō, fe wobewale po, bobo ní
9 wotšui fā, ake wonán wala tete; † ši moñ wo le
wokpe mli momo ye wodientšę wōmli, ake wo-
bagboi, koni wokañō wohie wofō wodientšę wōno,
ši moñ wonō-fō Nyoñmo ní teo gbohí aši le no; †
10 mo hū ní edšiewo ke-dšę nakai gbele kōme mli,
ni edšiewo lolo le, mo no hū ní wohie ekā, ake
11 cedšiewo kwrā, † ake noni nychū nyeke nyefai-
kpamo le fataä wohe, koni mei pī ada ši ye
wogbefañ ye dromokēnii ní akwe mei pī ahie
añ-kewo le hewo le.

12 Ši wofā le ne: woheniile odase ní eyeo, ake
Nyoñmo kroñnfemo ke nminmifemo mli, dšee
helo nā len, ši moñ Nyoñmo dromo mli ni woba
wodšen ye dšę neñ, ši noni dši titri le, ye nye-
13 hie. † Edšake dšee nibii krokomei wōnmää wo-
häänye, ake dša nii ní nyekaneo hū ni asañ nii
ní nyenaä nyeleo, ni boni mihie kā no le, nii
ní nyena nyeale ke-yaši nagbē le hū, take bo
14 non ní nyena nyelewo hū fā ke fā, † ake nye-
fāñō dšiwō, take boni nye hū nyedši wōñō ye
Nyontšę Jesu gbí le no le.

15 Ni neke hie ke nofō ne miñō-to miyiñ, ake
maba nyeñō sa le, koni nyena dromo ní dši
16 enyo le, † ni matsō nyeñō ke-ya Makedonia, ni
asañ makū mise ke-dšę Makedonia maba nyeñō
17 ekoñ, koni nyedšiemí gbę ke-ya Judea. † Agbene

beni mito miyĩn nakai le, ani mife yibũnii le ahe
 niitšumo? Alo noni mito miyĩn le, mito miyĩn ye
 helo na, koni miñõ hẽ le afe hẽ, ni dabi le afe dabi
 18 ye? Ši anokwafo dši Nyoñmo, ake wowiemõ ní
 wowie wotšõnye le efee hẽ ke dabi šikome. ı
 19 Edšake Nyoñmo bi Jesu Kristo, moni wošie ye
 nyeten le, (wo ní dši mi ke Silvano ke Timoteo
 le) le le efee hẽ ke dabi, ši mon efe hẽ ye emli: ı
 20 ši Nyoñmo šiwõĩ abo ní yo ne, emli amefe hẽ
 le ni emli non amefe amen le ye, koni awo Nyoñ-
 21 mo hie nyam ye womli. ı Ši moni fiowo ke nyefẽ
 se ye Kristo mli, ni efowo mũ le, dši Nyoñmo, ı
 22 mo non ní esoo wona, ni eke Mumõ kleinkleinõ
 ehawo ye wotšuii amli le hũ.
 23 Ši mi le, mitšẽ Nyoñmo ke-ba ní ebaye odase
 ye misusuma le no, ake nyeyibãmo hewo ni mi-
 24 nako maba Korinto le: ı dšee ake woyeo nyehemo
 ke yeli no nyontšo hewo, ši mon nyemiše hefata-
 loi niitšuloi dšiwõ, edšake hemo ke yeli mli nye-
 damo ši ye.

Yi 2. Ši mikpe mli nakai ye midientše mimli, ni
 2 mike ñkomoyeli akaba nyenõ ekoñ. ı Edšake ke
 mi mihã nyeye ñkomo le, namo hũ dši mo ní
 hãã mimli fiomi, ake dša mo non ní mihã eye
 3 ñkomo le? ı Ni minmã ene non mihãnye, koni
 beni miba le mikaye ñkomo ye mei ní edša ake
 minyää amehẽ le ahewo, edšake mihie ekã nyefẽ
 nyeno, ake midientše minyãmo dši nyefẽ nyenõ
 4 hũ. ı Ši mitsuiñ amanehülũ ke fimõ babao mli
 minmãnye ke-dšẽ, ke-tšõ yafonui babao hũ mli,

dšee koni anõ-hã nyeye ñkomo, ši mon misuo-
mo le koni nyele, boni mike-sumoonye titri le.

5 Ši ke moko ehã aye ñkomo le, dšemi ni ehã
miye ñkomo le, ši fã ke fã (koni mina akawa
6 tũtu le) ehã nyefẽ nyeye ñkomo. | Mone le, neke
7 hiekãmo ní mei pĩ nõ-kã ehie le fa hãle, | hewo
le agbene mon nyenõ-faãle ye no nãdšian, ni
nyešedšea emi, koni ñkomoyeli ní fa tšõ le aka-
8 šiu mone. | Nohewo le mikpanye fai, ake nyehã
9 suomõ mli awa ye enõ; | edšake ene hewo hũ
ni minmã le, koni mike-le nyesale le, ake nye-
10 boõ toi ye nofẽno gbefan, lo. | Ši moni nyenõõ
noko nyefaãle, le ni mi hũ minõ-faã; edšakesi mi
hũ, ke mike noko efa le, moni minõ-fale, minõ-
11 fa ye nyehewo ye Kristo hie; | koni Satana aka-
yewo amim, edšake edšenmõ le anõ-teewo.

12 Ši beni miba Troa ye Kristo sanekpakpa le
hewo, ni agble šina na ahãmi ye Nyontšõ le
13 mli le, | minãko hedšomõ ye mimumõ le mli,
ake noni minaa minyemi Tito le hewo le; ši
mon mišeamẽ miyĩn ke-ba Makedonia.

14 Ši šidã ahã Nyonmo, ní dã ehãã wonyãã ye
Kristo le mli, ni ehe niile ñmã hũ dšeo ke-tšõõ
15 womli ye hefẽhe le; | ake noni Kristo ñmãdšẽ
kpakpa dšiwõ hã Nyonmo ye mei ní ahereo ameyi
16 wala le ke mei ní ladšeo le amlı le; | menemei
anõ gbele ñmã ní dšeo ke-yaã gbele mli le mon;
ši nomei anõ wala ñmã ní dšeo ke-yaã wala mli
17 le: ni enemei le, namo saã hãã? | Edšake wo-
dšee tamõ mei pĩ ní futuo Nyonmo wiemo le, ši

moñ tamò mei ní dše ñmĩnmifemo, ni dše Nyoñmo mli tete ye Nyoñmo hie hũ ni wowieo.

Yi 3. Aso wosa woboĩ wohe yidšiemò? Alo ehiawo, tamò meikomei, ake wohieo yidšiemò wodši kebahãanye alo neke wodši ne ke-dše nyeden, lo? 1
 2 Wɔwolo le, nye nyedši, ni aĩmã awo wotšuii
 3 amli ní mei fẽ leo ni amekaneo; ı nye ní adšienye faññ atšõ, ake nyedši Kristo wolo ní wosõmo ye he, ní dšee blegi, ši moñ Nyoñmo hie-kãlo le Mumò ni aĩõ-ñmã, dšee te taoi anõ hũ, ši moñ tšui helo taoi anõ.
 4 Ši neke hie ke nofõ ne woyo ye Kristo hewo
 5 ye Nyoñmo gbefañ: ı dšee ake wosa ke-dše wodientše wõñõ, ake wosusuo noko tamò boni edše wodientše womli dšikule, ši wosale le dše Nyoñmo
 6 mli moñ; ı mo hũ ní sawo ní wosa kpãñmo hẽ sõoloi tšõmo, dšee woloñkadi nõ, ši moñ mumò nõ; edšake woloñkadi le gbeo mo; ši mumò
 7 le hãã mo yi nãã wala. ı Ši ke gbele le sõomo, ní aĩõ woloñkadii akadi ye tei anõ le, hie ba nyam, koni Israelbii le nyẽẽ Mose hie amekwe,
 8 ye ehie nyam ní se foo le hewo po le; ı ani mumò le sõomo le efen anumnyam moñ? ı Edšake,
 9 ke fobu le sõomo le dši anumnyam le, enyie noñ ní dšale le sõomo le faã ke-tekeo no ye anumnyam
 10 mli moñ? ı Edšakeši noni hie yo nyam tete le, ebe nyam ye ene gbefañ, ye anumnyam
 11 ní fa babao tšõ le hewo. ı Edšake ke nõ ní se foo le tšõ anumnyam mli le, enyie noñ noni hie ši le ahĩ anumnyam mli moñ?

12 Agbene noni woyō neke hienokāmo ne hewo
 13 le wofeo ekā babao, i ni wofee tamō Mose ni ke
 hiehānō ha ehie, koni Israelbii le akakwe noni
 14 se foō le nagbē le. i Ši moñ awadše amedfeimoi
 le; edšakē ke-baši ñmene gbī ne no le no hie-
 hānō le noñ hīo kpānmo momo le kanemo le
 no; adšieko ši, ake Kristo mli ese efo momo ye
 15 le. i Ši moñ, ke-baši ñmene gbī ne no le, befēbe
 ní akaneo Mose le, nohānō kāä ametsui no; i
 16 ši beni eetsō ehe ke-aba Nyontšo le nō le, aadšie
 17 nohānō le. i Ši Nyontšo le, Mumō le dšile: ši
 heni Nyontšo Mumō le yo le, dšei heyeli yo. i
 18 Ši wofē ní wōke hie ní adšie le kweo Nyontšo
 le anumnyam le take afese mli le, wontšake ni
 wontšōmo nakai subań le noñ ke-dše anumnyam
 mli ke-nya anumnyam mli, take bo noñ ní edšeo
 Mumō Nyontšo le nō le.

Yi 4. Nohewo le, ake noni woyō neke sōomo ne le,
 2 take boni anawo mōbo le, wotšui efāā, i ši moñ
 wogu hiegbedšianii ní ańō-te le, ni wobaa wo-
 dšen ye kōtōmpo mli, ni wotšakee Nyonmo wiemo
 hū, ši moñ wōke anokwale kpodšiemō le dšieo
 wōhe wotšōo gbomei aheniile fē ye Nyonmo hie.
 3 Ši ke ańō-ha wosanekpakpa le no tete le, mei
 4 ní ladšeo keke amli le ni ańō-ha no, i mei amli
 ní dše neñ nyonmo le efila mei ní hee yee le
 adfeimoi le ye, koni Kristo, ní dši Nyonmo su-
 bań le, anumnyam sanekpakpa le la ní tšoo le
 5 akakpe nhāame. i Edšake dšee wōdientše wōhe
 wōšieo, ši moñ Kristo Jesu, ake le dši Nyontšo,

- 6 ši wo le, nyetsüdsi dšiwō ye Jesu hewō; ı ake
 7 Nyonmo ní ke ake la adše duñ mli atšo le, le
 8 noñ ni ehā etšo ye wotšui amlī hū, koni Nyon-
 9 mo anumnyam he niile le atšo ye Jesu Kristo
 10 hīe.
- 7 Ši wohīeo neke dfetri ne ye sūniī amlī, koni
 8 hewale babao ní fa tšō le afe Nyonmo nō ni dsee
 9 womli ní edše: ı hefēhe efīwō ye, ši kēle wotšui
 10 esūū: wofeo yeyēye, ši kēle wofeko yeyēye tšō: ı
 11 awaäwō yi, ši kēle akwakowō: atfiaäwō ši, ši kē-
 12 le wōladšeko: ı dā wohīeo Nyontšo Jesu gbele le
 13 ye wōgbomotšo le mli, koni Jesu wala le hū adše
 14 kpo ye wōgbomotšo le mli. ı Edšake dāne wō ní
 15 wohīe kā ne, atuwō awo gbele deñ ye Jesu he-
 16 wō, koni Jesu wala le hū adše kpo ye wōhelo
 17 ní bagbo le mli.
- 12 Nohewō le agbene gbele le na wa ye womli,
 13 ši wala le ye nyemli. ı Ši ake noni woye no
 14 hemō ke yeli mumō le noñ, take boni anmā ake:
 15 „Mihe miye hewō ní miwie le,“ hewō le wō hū
 16 wōheō woyeo, nohewō le wōwieō hū; ı edšake
 17 wole ake mo ní te Nyontšo Jesu le ši le, eke
 18 Jesu atewō hū ši, ni eedsiewō ke nyefē eedamo
 19 ši. ı Edšake afeo fē ye nyehewō, koni dromō ní
 20 fa babao le atšō mei pī ašidā le mli ateke no
 21 ke-yahā Nyonmo anumnyam le.
- 16 Nohewō ni wotšui efāā le, ši moñ ke wōhe-
 17 gbomo le fiteō kwrā tete le, kēle womligbomo
 18 le tšō ehē gbifēgbī. ı Edšake womrōmrō-aman-
 19 hülū ní dšraa ne tšuō nano anumnyam babao ní
 20 tekeō no ní dšra wa āhū hū ehāäwō, ı ní wōdšee

mei ní kweo nii ní anaä le, ši moñ nii ní anaä le wokweo; edšake nii ní anaä le hio ši be fio keke; ši nii ní anaä le hio ši ke-yašio nano.

Yi 5. Edšake wole, ake ke akū wošikpon le no bū-šia le ne dši, woye mañ ko ní dše Nyonmo mli; šia ko ní dšee nidši ake-fe, ní hio ši ke-yaä nano ye nwei le. 1 Edšake ene mli tete wodomoo ntšoi ye, ni wofe ake aňō wotšu ní dše nwei le awo wofe, 2 tše mei ní woo nii hū ní amenyiee yaiyai ni aanáwo le. 3 Edšake wo ní woyo bū leñ le hū wodomoo ntšoi, ake ní wofe midšrawo hewo le, edšake wosumoo ake adšie wonii, ši moñ wosumoo ake awowo nii afie no, 4 koni wala le amī noni gboo le. 5 Ši mo ní sawo hā ene non dši Nyonmo, mo hū ní hāwo Mumo le kleñkleñnō le. 6 Nohewo le woye tšui dā, ni wole ake gbīiabo ní woyo gbomotšo le mli ne, wodom ke-dše Nyontšo le nō: 7 edšake hemo ke yeli mli wotšōo kenyieo, dšee niinā mli. 8 Ši woye tšui, ni esa wofe hie moñ, ake wodom ke-dše gbomotšo le mli, 9 ni wohi šia ye Nyontšo le nō. 10 Nohewo le wofe doo hū, šia woyo dšio, dommo hū wodom dšio, ní wosa ehie le. 11 Edšake dša ake wofe le wopue faññ ye Kristo kodšomosei le hie, koni mofemo awo nii ní afe ye gbomotšo mli, bobo ní efe le, ekpakpa dšio, efon dšio. 12 Nohewo le, noni wole Nyontšo le he gbeye le, gbomei ayiian wotšōo, ši Nyonmo hie woyo faññ ye; ši mihie kā no, ake woye faññ ye

12 nyeheniile le mli hũ. | Edšake dsee wödientše woyi wodsieo ekoñ wohäänye, ši moñ wokedmihānye gbe ní nyenō-fā nyefō wono, koni nyenā eko ye mei ní fää ye hie, ši dsee tsui gbe-
 13 fan le, ahie. | Edšake ke seke woyeo dši, wofeo wohää Nyonmo; ke dseñmo kpakpa wodfēo dši, wofeo wohäänye.

14 Edšake Kristo suomo le mifiwo, ni wokodšoo neke, ake ke mokome gbo hā mei fē le, bele
 15 mei le fē gboi. | Ni mei fē hũ, egbo ehāame, koni mei ní hie kā le ahie akakā nhā amedientše amehe donñ, ši moñ mo ní gbo ni atele ši e-
 16 koñ ahāame le. | Beni fe ní wo le, ke-dseo ñme- ne no ke-yaä le, wolee mokomoko donñ ye helo na; ni ke helo na ni wole Kristo tete ye le, kē-
 17 le agbene le woleele donñ. | Hewo le ke moko ye Kristo mli le, bo hē dšile: blemanii le eho ete: na, nibii fē etšō ehē. | Ši fē le dše Nyonmo mli, moni kpātā le ke woteñ ye Jesu Kristo
 19 mli, ni eke kpātāmo sōomo le hāwo, | ake boni Nyonmo ye Kristo mli kpātā dseñ ke ledientše eteñ ebuu amenotōmoj le ehāāame, ni eke kpātāmo wiemo le wo womli le. | Hewo le Kristo woyeo bofo wohää, take boni Nyonmo tšōo womli ní ewieo etšōo le: wokpaä fai wohää Kristo,
 21 ake nyehāa akpātāä nye ke Nyonmo teñ! | Edšake mo nonñ ní lee eša le, wonādšian le enōle etšō eša ehā, koni wo le wotšōmo Nyonmo dšale ye emli.

Yi 6. Ši ake noni hefataloĭ niitsuloĭ dšiwō hewō le
wowieō wōtšōonye hū, ní dšee yaka nyehe Nyon-
2 mo dromo le; ı edšake eke: „Be ní enō le, mito
he mihāo, ni walaheremo gbī no hū, miye mi-
buaō ye. Na, be ní enō āhū ne: na, walahere-
3 mo gbī ne! ı Ni wosa wotoo mokomoko pampi
ye nokonoko mli, koni akawie sōomo le he e-
4 foñ; ı ši moñ, nofēno mli wōke wōhe tšōo ake
Nyonmo sōoloĭ ye, ye tšuišinme babao mli, ye
amanehūlūi amlī, ye fimoi amlī, ye haomoi amlī, ı
5 ye yii amlī, ye gboklefoi atsui amlī, ye hōfe-
moi amlī, ye nagbamoi amlī, ye kpešii amlī, ye
6 buadayelii amlī, ı ye hetšemo mli, ye niile mli,
ye dfeimo ní se tšeo mli, ye mlihīle mli, ye
Mumo kronkron mli, ye suomo ní pasaa mli, ı
7 ye anokwale wiemo mli, ye Nyonmo hewale mli,
ke-tšō dšale tawunii ní dši ninedšūrō nō ke ni-
8 neabeku nō le amlī, ı ke-tšō anumnyam ke hie-
gbele mli, ke-tšō hewiemo foñ ke hewiemo kpa-
9 kpa mli, tamō šišiuloĭ, kēle anokwafoin, ı tamō
mei ní alee ke mei ní aleo kredē le, tamō mei
ní gboio le, ni na, wōhieī kāmō ne, tamō mei
10 ní agblaame toi le, ni kēle agbekowo, ı tamō
nkomoyeliloĭ, ši dā womī šeo, tamō ohiafoi, ši
wōšakeo mei pī wofeoame nīiatšemei, tamō mei
ní be noko, ni kēle woye nii fiā!

11 Wōnabu egble ehānye, Korintobii! wōtsui mli
12 hū elē. ı Efinye ye womli, ši efionye ye nye-
13 dientše nyemlinii le amlī. ı Ši nakai nādšiantō le
noñ (tamō bii mikenye wieo) nyetowo, ní nyehū
nyemli alē!

14 Nyekatfiaä kōntšo kome ko ke mei ní hee yee
 le! edšake me bō dšale ke mlatōmo yo? ši me
 15 yeli la ke duñ yo? i ši te Kristo ke Belial aye
 egbo teñ? Alo me gbefañ moni heo yeo ke moni
 16 hee yee yo? i ši me tšamo Nyoñmo solemowe ke
 amagāi yo? Edšake nye non nyedši Nyoñmo hie-
 kâlō solemowe, take bōni Nyoñmo ke ake: „Mahi
 amemli, ni manyie ye amemli, ni matsō ame-
 17 Nyoñmo, ni ame hū ameatsōmo mañ ameahāmi“
 le. i „Nohewo le nyedšea ameteñ, ni nyeke ame-
 teñ agblaä, Jehiowa ke, ni noko ní woo mūdši
 18 le nyekataä he, ni maherenye hieme,“ i „ni matsō
 tše mahānye, ni nye hū nyeatsōmo bihi ke biyei
 nyeahāmi, Jehowa, Ofe le, keo!“

Yi 7. Agbene ake noni wona neke šiwōi ne hewo
 le, nye mei ní asumoonye, nyehāä wotsua wohe
 ke-dšea helo ke mumo fē he mūdši mli, ni wo-
 gbe hetšemo na ye Nyoñmo gbeyešemo mli!

2 Nyehāawo gbe ye nyemli! wofeko mokomoko
 noko ní edšaa gbe: wofiteko moko, woyeko moko
 3 amim! i Dšee fobu hewo miwieo ene: edšake mike
 sa le, ake wotsuii amli nyeyo, ní nyekewo agbo
 ni nyekewo yi aná wala le.

4 Babao dši ekā ní mifeo mihāānye: babao hū
 misāā mifōo nyeno: miyi obō ke mišedšemo, miyi
 ke-nteke no ke miše ní miyo ye wōmanehülū le
 5 fē mli le. i Edšakeši beni wōba Makedonia le hū,
 wōhelo náko hedšomo kwrā; ši mon hefēhe wo-
 nāā amane: wōhewo le nōmōi: wōmli le gbeye-
 6 šemōi ye. i Ši moni šedšeo mei ní baä amehe ši

7 le ami le, Nyonmo le, ešedše womi ye Tito bā
 7 le mli; i ši dsee ebā le mli keke, ši mon emiše-
 dšemo ní anō-šedše emi ye nyehewo le hū mli,
 edšake egbawo nyefē le, nyeyafo le, nyehiedole
 le ye mihewo, beni afe ní miná miše babao fe
 tšutsu le.

8 Edšake ke mihā midonye ye wolo le mli hū
 dši, mifaa mihe. Ni ke mifa mihe, edšake mina
 ake nakai wolo le, ni kedši nmlētfā kome no
 9 tete le, edonye le, i kēle agbene mimi eše, dsee
 ake do ní edonye le hewo, ši mon ake ní edonye,
 koni nyetsake nyedfenmo le hewo: edšake edonye
 boni sa Nyonmo hie, koni nokonoko akaladšenye
 10 ke-dše wodeñ. i Edšake dōle ní sa Nyonmo hie
 le tšuo dfenmošakemo hā walaheremo ní moko
 faa ehe ye hewo le; ši dše neñ dōle le tšuo gbele. i
 11 Edšake na, neke do ní edonye boni sa Nyonmo
 hie le non le, me modeñbo babao etšu ehānye
 le! mon, hefāmo hū; mon, tšuilā hū; mon, gbe-
 yešemo hū; mon, fē hū; mon, hiedole hū; mon
 oweleto hū tete! nofēno mli nyeke nyehe tšowo
 12 ye, ake nyehe tše ye neke sane ne mli. i Bele
 ke minmānye tete le, edsee moni fe nii ní edšaa
 gbē le, asan hū dsee mo ní afele nii ní edšaa
 gbē le hewo, ši mon koni nyemodeñ ní nyeboö
 nyehāawo le apue fañ ye nyenō, ye Nyonmo
 hie le.

13 Nohewo le ašedše womi: ši womišedšemo le
 teke no babao ke miše ní woná ye Tito miše le
 hewo, ake emumo le edšo ehe ke-dše nyefē nye-
 14 mli le. i Ake ke mifā eko mifō nyeno ye ehie

le, mihie gboo; ši mon take bo non ní nibii fē
 ní wowie wotšōnye le ye anokwale mli le, nakai
 non kē wofā hū, ní wofā ye Tito hie le, etšō
 15 anokwale, ı ni emli hio hāānye babao fe tšutšu
 le, edšake ekaio nyefē nyetoibō le, boni nyeke
 gbeyešemō ke hekpokpomo herele hieme le. ı
 16 Mimī šeo, ake nofēno mli mināā tšui ye, ye
 nyemli.

Yi 8. Ši wohāā nyeleo, anyemimei, Nyonimo dromo
 2 ní anō-hā ye Makedonia asafoi le amlı: ı ake
 amanehūlū kā babao mli amemiše le teke no
 kē, ni amehia ní kwō po le hū teke no ke-tšō
 3 amekronnfemō niifale mli; ı ake hewale na, miyeo
 odase, ke fe hewale po, ni amedientše amesuomo
 4 na ameke-hā, ı ni ameke faikpamo babao bawo
 ye dromo ke sōomo nanyobo hewo ke-yahā kroñ-
 5 kroñbii le, ı ni dšee take boni wohie kā no ke-
 ke le, ši mon amēñō amedientše amche amehā
 Nyonimo tšutšu kewo hū ye Nyonimo suomo le
 6 hewo; ı beni fe ní wokpa Tito fai, koni boni eboi
 sa momo le, nakai non hū egbe neke dromo ne
 hū na ye nyeten.
 7 Ši mon take boni nyetekeo no ye nofēno mli,
 ye hemo ke yeli, ke wiemo ke niile ke modenbo
 fē ke suomo ní dše nyemli ní eyo womli le mli
 le, koni neke dromo ne hū mli nyeteke no. ı
 8 Dšee kitā na mike ene, ši mon mei krokomei
 amodenbo le hewo le mika nyesuomo le hū, ake
 9 efe kroñn, lo: ı edšake nyele wo-Nyontšo Jesu
 Kristo dromo le, ake nyehewo ohia hiale, le

10 moni dši niaťše le, koni nye le nyeke no obia
 10 le atšomō niaťšemei. | Ni nā miwoonye ye ene
 mli, edšake ene hi hānye ní nyeboi, dšee femo
 le keke, ši suomo le hū, nye se afi le momo le; |
 11 ši agbene nyegbea femo le hū na, koni take boni
 nyená suomo le he tšui le, nakai nyegbea na hū
 12 ke-dše nii ní nyeyo le mli. | Edšake ke tšui ye
 le, take boni eyo nii le, enō hū, dšee take boni
 13 ebe nii le. | Edšake dšee ní mei krokomei aná
 hedšomō, ši nye nyená amane dšikule; ši moñ
 14 koni efe pepēpe hewo le, | neke be ne mli le,
 nyenotekemo le aba nomei ahia le nādšian, koni
 amenotekemo le hū aba nyehia nādšian, boni
 15 afe pepēpe, | take boni aňmā ake: „Moni ná pi
 le, enáa eko ye se, ni moni ná fio hū le, efeele
 eko.“
 16 Ši šidā aňō-hā Nyonmo, moni ke nyehewo
 modenbo ne noñ wo Tito tšui mli le, | ake fai-
 17 kpamo le moñ le ekplē, ši ake noni ebo moden
 fe no hewo le, eyiñ ete nyenō ye ledientše esuo-
 18 mō na hū. | Ši wo keke tšu nyemi le ní eyidšie-
 mo ní yo sanekpakpa le mli le tšō asafoi le fē
 19 mli, | ši dšee ene keke, ši asafoi le fale to hū,
 ní efe wonanyogbenyelo ke neke dromo ne ní
 wosōmo he le, ke-yahā Nyontšo dientše anum-
 20 nyam le ke wohetšui ní woná le; | edšake wontao
 ene gbe wotši, ní moko akawie wohe efoñ ye
 21 neke fale ne ní wosōmo le he le; | edšake wo-
 dfēo nii ní yo feo le ano wotoo, dšee Nyontšo le
 22 hie keke, ši moñ ye gbomei ahie hū. | Ši wotšu
 wonyemi le hū wofata amehe, moni wokale kpi-

tiokpitio ye nibii pī amlī, ni wona ake eboō
 moden, ši agbene ēbo moden fe tšutsu le, ye
 23 hie ke nyenofō le hewo le: ı Bele Tito hewo le,
 mihefatalo ke nanyoniitsulo ye nyeten dšile, ni
 wonyemimei le hū, asafoi le abofoi ke Kristo
 24 anumnyam dšiamē. ı Hewo le nyesuomō ke wofā
 ní wofää wofōo nyeno le tšōmō le nyenō-tšōa-
 amē ye asafoi le ahie.

Yi 9. Edšake sōomō ni ake-sōmoo kronkronbii le
 hewo le efa tšō hāmi, ake mañmānye moñ: ı
 2 Edšake mile nyetšui ní nyenā ní miſā he miſō
 nyeno mitšō Makedonimeī le, ake Akaia esa ebe
 eto nyese-afi le momo; ni hiedo ní dšē nyemli
 3 le wo mei pī ahie la. ı Ši mitšu nyemimei le,
 koni wofā ní wofā wofō nyeno le akafe eflo ye
 ene gbefan ne, koni take boni woke le, nyesa
 4 nyehē; ı ní beni Makedonimeī kemi aba le ní
 amēkanānye, ake nyesako nyehē ní wohie (koni
 wokake ake nyehie) agboi ye neke fā-hienokā-
 5 mō ne mli. ı Hewo le mibu, ake edša ake mi-
 kpaä nyemimei le fai ní amētšō mihie ke-ba nye-
 nō ni amesa neke nyedšomō ní awo ši momo ne
 dā, koni efe klalo neke, take dšomō, ni dšee
 take hiedšomō.
 6 Ši ene agbene, moni dūo ní elete he le, eke
 heletemo hū akpa; ni moni dūo ye dšomoi anō
 7 le, dšomoi anō non eekpa ye: ı mofēmo boni
 ekpe mli momo ye etšui mli, ní ekadšē űkomo-
 yeli alo fimō mli: „edšake tšuidšūrōna hālo ni
 8 Nyonmo sumoo.“ ı Ši Nyonmo ye hewale, ake

ehā dromō fē ateke nō ahānye, koni nofēno mli
 ke hefēhe nyena nii fē ní fa hānye ní nyeteke
 9 nō ke-yahā edšūrō fē edšūrō, ı take boni anmā
 ake: „Egbe efā, ehā ohiafoi le: edšale le hīo ši
 10 keyaä nano.“ ı Ši moni ke dūmowui keo dūlo ni
 eke abolo hū hāä yeli le, ehānye dūmowui le
 hū ní afa, ni nyedšale le niifemonii le hū afere: ı
 11 ní nofēno mli nyetsōmo niiatšemei ye, koni nyefe
 kroññ kwrā, ní akewo atšu šidā ahā Nyoñmo; ı
 12 edšake neke solemo-niitšumo ne he sōomo le, dsee
 še keke ehāä nii ní hīaä kroñkroñbii le šeo ame-
 den, ši mon etekeo nō hū ke-tšōo šidāi babao mli
 13 ehāä Nyoñmo: ı Edšake neke sōomo ne sale le
 hewo amewoo Nyoñmo hie nyam ye nyetoibō ní
 nyeke dšadše Kristo sanekpakpa le ke nyenanyo-
 bo kroññ ní nyekeame ke mei fē boö le he; ı
 14 ni ame hū ameke faikpamo ke nyehāmo feonye
 ye Nyoñmo dromō ní tekeo nō ní yo nyeno le
 15 hewo. ı Ši šidā anō-hā Nyoñmo ye eniikēnii ní
 anyēñ agba le hewo!

Yi 10. Ši mi Paulo dientše le, miwie mitšōnye ye
 Kristo mlidšole ke kpōfemo le hewo: mi, ní hie
 midši lumi ye, ye nyeten mon, ši beni mikenye
 2 be le, mife ekā mitšōnye le; ı ši mikpa fai ake,
 kedši mikenye ye le, mikafe ekā ke no hienō-
 kāmō ní misusuo, ake maka matšō meikomei,
 mei ní susuo, ake wotamo mei ní nyieo helo na
 3 le. ı Edšake ke helo mli hū wonyieo ye dši, dsee
 4 helo na hū wowuo ta ye. ı Edšake wotawunii le
 dsee helo nii, ši mon hewalenii dši hā Nyoñmo,

- 5 ní anō-kūmo mōdši le; ı ake noni wokūmo su-
sumoi le ke nofēno ní kwoō ke-wo ehe no ešio
Nyonmo niile le, ni wonōo yitšondfenmo le fē
6 nom wohāā Kristo toibō le, ı ni wosa wōhe woto
toigbele fē he owyeleto, beni nyetoibō le ayi
obō fēdā le.
- 7 Aso nii ní yo hie le nyekweo? Ke moko enō-
fō ledientše ehe no non, ake Kristo nō dšile le,
hā ní esa edše ledientše ehe nō non esusu, ake
take boni ledientše edši Kristo nō le, nakai non
8 kē wo hū Kristo nō dšiwō. ı Edšakeši ke miba-
fā fe no tete mafō wōhegbe, ní Nyontšo le ke-
hāwō, ní mā wōke-amā, ni dšee kūomo wōke-
9 akūmo le, no dši, mihie gboñ. ı Koni mikafe ake
moko ní wo nyehē gbeye ye wodši le amlī ke-
10 ke le; ı edšake wodši le, akeo ake amehe dšraā
ni amewaā moñ; ši ke eke egbomotšo le ye bie
11 le, eye gbedē ni ewiemō he guo hū gbo. ı Ene
nakai gbomo le asusu, ake boni wōke wiemo yo
ye wodši amlī, beni wōbe le, nakai non kē, ke
12 woye le, wōke niitšumo hū yo. ı Edšake wōkaa,
ake wōbu wōhe wōši meikomei anō, lo wōbu wōhe
tamō meikomei ní yo mei ní dšieo amedientše
ameyi le amlī: ši moñ ame le, noni ameke ame-
dientše amehe susuo amedientše amehe, ni ame-
ke amedientše amehe too amedientše amehe he-
13 wō le, ameyoo se. ı Ši wō le, dšee nii ní asusu-
ko le anō woofā woofō, ši moñ ye kpā le susu-
mo ní Nyonmo esusu ehāwō le na, ní wōke-še
14 nye hū nyenō le. ı Edšake dšee tamō mei ní šee
nyenō le wokpāā womli tšō; edšake nyenō hū

15 w_ok_e K_rist_o sanekpakpa l_e š_e; i be_le d_šee n_ii
 n_i esusuko n_o w_of_ää w_of_oo, y_e meikp_öd_ši anii-
 t_šum_oi amli, š_i w_oh_ie k_ä n_o, k_e nyehemo k_e
 yeli l_e da l_e, ak_e nyemli w_ot_šömo kpete_nkplei
 y_e, y_e w_osusumokp_ä l_e na, n_i w_oteke n_o tete, i
 16 koni w_ofo nyemli k_e-ya n_i w_oyadšadš_e sanekpa-
 kpa l_e, ni d_šee mokpo_n susumokp_ä l_e mli w_of_ä
 17 w_of_o n_ii n_i efe klalo momo l_e an_o y_e. i „Š_i moni
 18 f_ää l_e, Nyontš_o l_e n_o ef_ä ef_ö!“ i edšak_e d_šee
 moni dš_ie_o ledientš_e eyi l_e, l_e non esa, š_i mon
 moni Nyontš_o l_e dš_ie_o eyi l_e.

Yi 11. Nyen_ää nyeh_ää mikwaš_iafemo fio ko dš_ikule!

2 K_el_e nyen_ää nyeh_äämi h_ü š_i! i Edšak_e miyeny_e
 Nyon_omo awu_nä; edšak_e mitš_e nyeh_e ba mih_ä
 n_ü kome, n_i m_ik_e oblay_o n_i he tš_e adam_o š_i
 3 atš_o K_rist_o. i Š_i miš_e gbeye, ak_e ale_nö take
 boni onufu l_e k_e ekötömp_o l_e š_iš_iu Hawa l_e,
 nakai afite nyedš_en_oi l_e h_ü k_e-dš_e kro_nš_efemo
 4 n_i nyedš_ie nyetš_o K_rist_o l_e mli. i Edšak_e mon,
 k_e moni ba_ä l_e, Jesu kroko n_i w_oš_iekole, eš_ie_o, alo
 mum_o s_roto n_i nyenako, nyen_ä l_e, alo sanek-
 pakpa s_roto n_i nyeh_eko l_e, kule nyen_ä nyeh-
 ah_ä dšogb_än! —

5 Edšak_e misusuo, ak_e nokonoko eš_emi n_i m_ik_e-
 aš_e bofoi n_i da tš_o l_e ahe. i Š_i k_e midš_i gbomo
 s_roto tete y_e wiemo gbef_än l_e, k_el_e midš_e na-
 kai y_e niile gbef_än; š_i mon noš_eno gbef_än w_o-
 7 pue fa_nn y_e, y_e mei f_e mli, w_otš_önye. i Alo
 be_le eša mife, beni miba mihe š_i, n_i awo nyen_o
 l_e, ak_e n_i yaka midšadš_e Nyon_omo sanekpakpa

8 le mitsōnye le? ı Asafoi krokomei miha, ní mihe
 9 nyōmowō, ní mike-sōmōnye! ı Ni beni mikenye
 yo, ni ehiami tete le, mihaoo mokomoko, edsa-
 ke nii ní hiami le, nyemimei ní dše Makedonia
 ba le hā še miden, ni nofēno gbefan mikwe
 mihe, ni masa makwe mihe ní ahī, koni mika-
 10 gba nyena. ı No dši Kristo anokwale ye mimli,
 ake neke fā ne gbe akatsimi ye Akaia niian
 11 le. ı Mehewo? ake noni misumoonye le hewon?
 12 Nyonimo le no! ı Ši noni mifeo le, mafe hū,
 koni mike-fo hegbe le se mihā mei ní tao hegbe,
 ní nii ní amefāā amefōo no le amli anáame ye,
 13 take boni anáawo hū le. ı Edsake neke mei ne
 dši amalebofoi, lakamo niitsuloi, ní tšakeo ame-
 14 he ametšōmoo Kristo bofoi. ı Ni ene be nakpe
 tete; edsake Satana dientše tšakeo ehe etšōo la
 15 bofo; ı bele edsee noko kpetenkple ko, ke ešōo-
 loi le hū tšakeo amehe ametšōmoo tamō dšale
 sōoloi; mei ní amenagbē le asa ameniitsumoi le!
 16 Misa mīke: Moko akabumi kwašia: ši kedsee
 nakai le, bele nyenōami ake kwašia tete, koni
 17 mi hū mawo fā fio ko. ı Noni miwieo ne, miwieo
 ye Nyontšo le na, ši mon tamō kwašia, ye neke
 18 fā nohiekāmo ne mli. ı Ake moni mei pī fāā ye
 19 helo na hewo le, mi hū mafā. ı Edsake hieme
 nyehereō mei ní be yitšon le, ake noni nyehie
 20 yitšo kpakpa hewo le; ı edsake nyetoo tšui ši,
 ke moko yeonye nyōdši, ke moko yeonye, ke
 moko mōonye, ke moko woo ehe no tšō, ke
 21 moko gbaā nyehie mā le! ı Hiegbele na mikeo
 nakai, tamō noni wo le wofe gbedē tšō! ši nō

mli ní moko feo ekā ye dšikule, — miwioo tamò
 22 kwašia! — mi hū mifeo ekā yen: i Hebrifoi dšī-
 ame, lo? Mi hū! Israelbii ni? Mi hū! Abraham
 23 sešín? Mi hū! i Kristo sōoloj dšīame, lo? — tamò
 mo ní yitšon kāäle miwioo: — mife no! ye niitšu-
 moi ní fe le amlí, ye yū ní fa tšō le amlí, ye
 tšunwōi ní fe le amlí, ye gbelei amlí kpitiokpí-
 24 tio! i Judafoi aden miná kpāi nyonmai edfe edfe,
 25 ní fe ekome le, toi enumo; i šii ete ayimi ke
 tšei, ši kome atfiami tei, šii ete mīke lele šaša
 ši, dšenamo ke dšetšeremo miye ye bu kwon-
 26 kwon len; i mifā gbe kpitiokpítio, miná nō ye
 fai anō, miná nō ye odsotfaloi aden, miná nō
 ye midšakubii aden, miná nō ye dšenmādši le
 aden, miná nō ye mañ, miná nō ye nā no, miná
 nō ye nšo hie, miná nō ye amale-nyemimeí le
 27 atēñ; i ye nagbamo ke niitšumo mli, ye kpešii
 mli kpitiokpítio, ye hōmo ke kumai mli, ye
 buadayelii mli kpitiokpítio, ye fei ke yaiyaian-
 28 nyiemō mli: soro nibii ní yo se: ni asañ mi-
 haomo ní miná dā ke asafoi le fē ayibamo!
 29 Namò gbedeo, ní mifeñ gbedē? Namò na atšō,
 30 ni dšee mi non mišāā? i Ke dša, ake afā kē le,
 31 migbedemo nii anō mafā mafō! Nyonmo ke wo-
 Nyontšo Jesu Kristo tše le le, le moni adšoole
 32 ke-yašio nano le le, ake mimalee! i Damasko le,
 mañtše Areta lumo le sra Damaskobii amā len
 33 etaomi emō, i ni akemi tšō samfle mli, ye akpa-
 kai mli, ke-kpleke ši ye gbogbo hewo, ni midšo
 foi ke-dše eden.

- Yi 12.** fā moñ hīi hāāmi leleñ; edšake mbawie niinamoī ke Nyontšo le kpodšiemōi le ahe: ।
- 2 Mile gbomo ko ní yo Kristo mli, nyese afii nyoñma ke edfe le; eye gbomotšo mli dši, milee, edše gbomotšo, mli hū dši, milee; Nyoñmo le; ši aša neke gbomo ne ke-te nwei ní dši ete le. ।
- 3 Ni mile neke gbomo ne; eye gbomotšo mli dšio, eke gbomotšo le be dšio, milee, Nyoñmo le; ।
- 4 ake ašale ke-te Paradeiso ní enu wiemoī ní anyēñ
- 5 awie ní gbomo ko be hegbe ní etši tā. । No mafā mahā, ši midientše mihe ni miñāñ mihāñ, ake
- 6 dša ye migbedēfemoī le anō. । Edšake kedši mi-
tao mafā le, midšee kwašia, edšake anokwale
mawie: ši mīkū mihie mīfie nō, koni moko aka-
susu mihe fe boni enami alo noni enu ke-dše
mina ekole.
- 7 Ni koni miķe kpodšiemōi ní dra naakpa le
akawo mihe nō tutu ko hewo le, ahāmi nmei
awo mihelo leñ, (ni dši) Satana bofo, koni egbla-
8 mi maī, ní mikawo mihe nō tutu ko. । Ene he-
wo mikpa Nyontšo le fai šii ete soññ, koni edše
9 mino, । ni ekemi ake: Midromo le fa hāo, edša-
ke mihewale le, agbe na ye gbedēfemo mli!
Nohewo le misumoō titri, ake mafā mafō migbe-
dēfemoī le anō moñ, koni Kristo hewale le abu
10 mihe. । Nohewo le mimī šeo ye gbedēfemoī amlī,
ye niiseniianii amlī, ye haomōi amlī, ye yiwalei
amlī, ye fimoī amlī, ye Kristo hewo le; edšake
beni mife gbedē le, no le miye hewale.
- 11 Mitšo kwašia ke fā ne: nye nyenyē mino neke.
Edšake mi le, sa ake nye moñ nyedšieo miyi

- kule; edšake nokonoko efeemi ní mike-aše bofoi ní dra tšō le ahe, tše midšee noko tete hū. |
- 12 Bofō okadii le moñ afe ye nyeten ye tšuišitō fē mli, ye okadii ke nakpenii ke hewale-niitšumoi
- 13 amli. | Edšake me dši nō ní nyeke-kpe asafoi ní efe le ase, ake dša nō ní midientše migbaa nyena keke le? Nyenōa neke noko ní edšaa gbe le nyefaämi!
- 14 Na, ene dši ši ete ní mife klalo ke-baä nyenō, ni migbañ nyena; edšake mitaoo nyenii le, ši moñ nyedientše. Edšake dšee bii ni dša ake ametiaä nii amehää foloi le, ši moñ foloi le ni dša,
- 15 ake ametiaä amehää bii le. | Ši mi le misumo fe noko, ake mafite nii, ni asañ hū afitemi kwrā ahā nyesusumai le, tše noni misumoonye babao
- 16 le, kēle asumoomi fio keke. | Ši afe nakai: mi le migbaa nyena. Ši moñ edšake mile kōtōmpo
- 17 hewo le mimōnye ye apasa mli, lo? | Aso mei ní mitšu ke-ba nyenō le atēñ moko ni mike-yenye amim? | Miwie mitsō Tito ni mitšu nyemi le mifata ehe: aso Tito po yenye amim? Ani dšee no mumo le non wōke-nyie? dšee no nādši le amli non?
- 19 Nyesa nyesusuo, ake wofää wohe wohäänye lo? Nyonmo hie, Kristo mli wowieo ye, ši nii fia, nye mei ní asumoo, wowieo ke-hää nyemā. |
- 20 Edšake miše gbeye, ake aleenō, ke miba le, dšee boni misumoonye le, manánye, ni mi hū, nyenanámi dšee boni nyesumoomi le; ake kule bēi, awunāyeli, mlilai, blomoi, hewiemoi, hūhūhū-wiemoi ní anō-wo toiañ, hefūmōi, sakasakafe-

21 moi ye; ı ní beni miba le, mi-Nyoñmo le abami
 ši ekoñ ye nyehewo, ni maye ñkomo mahā mei
 ní efe eša sa le ni ametsakee ametsui le aten mei
 pī, ye mūdšinii ke adfamañ ke nyennyentfi ní
 amebo le hewo!

Yi 13. Ši ete ne ní miba nyenō ne: „wodasefoi enyo
 2 ke ete na sane fē sane adamo ye.“ ı Mike sa le,
 ni misa mīke mīto, take boni be ní mikenye yo,
 noni dši ši enyo le, ke agbene hū, beni mikenye
 be le, mīnmā mīke mei ní efe eša sa le ke mei
 ní efe le fē, ake ke miba ekoñ le, mibañ yi; ı
 3 ake noni nyetaoo, ake nyena nyele Kristo ní
 wieo ye mimli ní ke ehe etsōōnye ake egbedeo,
 4 ši moñ ehe waä ye nyemli, le sale. ı Edšake ke
 asenle hū ye gbedemo hewo le, ši kēle ehie kā
 ye Nyoñmo hewale hewo; edšake wo hū wogbe-
 deo ye emli; ši wokele hie akā ye Nyoñmo he-
 wale hewo wootšōnye.
 5 Nyedientše nyehe nyekaä, ake nyeye hemo ke
 yeli mli, lo; nyedientše nyehe nyekwea ní ahia:
 alo nyenaa nyelee nyedientše nyehe, ake Jesu
 Kristo ye nyemli? ake dša nyesaa kwrā dšikule! ı
 6 Ši mihie kā no, ake nyeale, ake wo le wodšee
 7 mei ní esaa le. ı Ši miba Nyoñmo, koni nyekafe
 noko foñ ko kwrā, dšee koni wo le wofe tamō
 mei ní sa le hewo, ši moñ koni nye le nyefe
 ekpakpa le, ši wo le wofe tamō mei ní esaa le. ı
 8 Edšakeši wonyēñ noko wofe woši anokwale le,
 9 ši moñ ke-hā anokwale le. ı Edšake wonáä mīše,
 beni wo le wofeo gbedē, ni nye le nyeyo hewa-

le le; ši ene he fai hū wokpaä, nyesamo ke tō
 10 le he. Nohewo hū ni minmä ene beni mikenye
 be le, koni ke miba nyenō le, ní mina akawa,
 ye hegbe ní Nyontšo le ehāmi ye mā ni dsee
 fitemo hewo le na.

11 Noni efe le, anyemimei, nyemī ašea, nyesaä
 nyehē nyetoa, nyehāa ašedšea nyemī, nō kome
 nyedšea, nyehē adšoa: ni suomo ke hedšole Nyon-
 mo le kenye ahī ši!

12 Nyenānāä nyehē ke našomo kronkron: mei-
 kronkroi le fē mibinye.

13 Nyontšo Jesu Kristo dromo le, ke Nyonmo
 suomo le, ke Mumo kronkron nanyobo le, kenye
 fē ahī ši! Amen.

(Wolo ní dši enyo ní anmā ke-yahā Korinto-
 mei le, ní anō-mādše ke-dšē Filipoi ní yo Ma-
 kedonia le ye Tito ke Luka deñ.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NI ENMĀ EMĀDŠE GALATAMEI LE.

- Yi 1.** Paulo ní dši bofo ní dšee gbomei anō edše ní dšee gbomo hū nō etšō, ši moñ Jesu Kristo ke tše Nyonimo ní tele ši ke-dše gbohī atēñ le nō
2 etšō le, ı ke nyemimei le fē ní kemi yō le, nmāā
3 ke-yahāā Galatia asafoi le: ı Dromo anō-hānye ke hedšole ní dše tše Nyonimo le ke wo-Nyontšo
4 Jesu Kristo le nō; ı mo hū ní nō ledientše ehe ehā ye wohe ešai le ahewo, koni edšiewo ke-dše dšen foñ ní yō ne mli, ye Nyonimo ke wotše le
5 suomo le na, ı mo nō ní dši anumnyam le ke-dše nanoi ke-yašio nanoi le! Amen.
6 Mihie mfemi yā, ake neke amrō ne non ní nyetšio nyehe ke-dše mo ní tšenye ye Kristo dromo mli le nō ke-yaā sanekpakpa kroko mli
7 le; ı ní dšee nokonoko, ake bele meikomei ní yō ní haoonye, ni ametaoo, ake ametšō Kristo sanekpakpa le hie amebu ši.
8 Ši moñ kedši wo, alo bofo ní dše nwei tete, dšadše sanekpakpa ko tšōnye, ye nō ní wodšadše

9 wotšōnye le se le, musu etšō! ı Take boni woke sa le, misa mikeo agbene hū: Ke moko dšadše sanekpakpa ko tšōnye fe noni nyená hū le, musu etšō! ı Edšake be ne le, gbomei ahie gbe mitaoo alo Nyonmo hiegbe? alo mitao gbomei ahie masa? Edšake misaä gbomei ahie lolo dšikule, dšee Kristo tšulo dšimi!

11 Ši mihā nyele, anyemimei, ake sanekpakpa ní
12 midšadše mitsō le, edšee gbomo na; ı edšake mi tete, dšee gbomo deñ mihe ke-dše lo atšōmi ye, ši moñ Jesu Kristo kpodšiemo anō-tšōmi.

13 Edšake nyenu midientše misa-dšenbā ye Judafoi asane leñ le he, ake boni babao dientše miwa
14 Nyonmo asafo le yi ni mikpātā ehie le, ı ni mite mihie ye Judafoi asane le mli fe mitipei pi ye midšakubii aten, ni mihie bado naakpa ye sādši ní dše mitšemei le aden anō-hāwo le ahewo le. ı

15 Ši beni esa Nyonmo ní fāmi ke-dše minye musun bēbe ni eke edromo le tšemi ke-ba le hie, ı
16 ní edšie ledientše ebi le kpo ye mimli, koni midšadše ehe sanekpakpa le mitsō ye dšenmā-dši le aten le: amrō le mike helo ke lá halaa
17 mli, ı ni misa miyaa Jerusalem hū ye mei ní dši bofoi dāni mitsō nakai le anō, ši moñ miyiñ ke-te Arabia, ni misa mikū mise ke-ba Damasko ekoñ.

18 Keke le no se afi ete le, mite Jerusalem ni mike Petro yagba sane, ni mihi enō gbii nyonma
19 ke enumo; ı ši bofoi le aten mokroko ni minaa,
20 ake dša Jakobo, Nyontšo le nyemi le. ı Ši nii ní

minmāānye ne, na, Nyonmo hie mike ye, akeši
mimalee!

21 No se le miba Siria ke Kilikia niaan. Ši miyo
22 ne, alee mihie ye Judea asafoi ni yo Kristo mli
23 le aten; šī amenuo keke, ake mon, moni wawo
yi sa le, agbene edšadšeo hemo ke yeli ni sa ni
24 ekpātā hie le he sanekpakpa le etšoō ne, ni
amewo Nyonmo hie nyam ye mihewo.

Yi 2. Keke le no se afi nyonma ke edse sonn le
misa mite Jerusalem, ni Barnaba kemi te, ni
2 minō Tito hū mifata wohe. Ši mite ye kpodšie-
mo ko na, ni mike sanekpakpa ni misieo ye
dšenmādši le aten le yanme amehie, šī titri le mei
ni abuoame le ahie, beni afe ni dsee yakatfā
3 mihieo foi alo mihie foi le. Ši kēle, Tito tete
ni kemi yo ni edši Helenyo le, anyēē eno ake
4 efo ehe ketia, edšake šī amale-nyemimeī komei
eba mli awyerefiān, ni amedšu šī ke-ba ame-
basra wobeyeli ni woye ye Kristo Jesu mli le,
5 koni ameyewo nyōdši; šī ame le, dsee nmlētā
kome tete wōke toibō nmeame gbe, koni sane-
6 kpakpa le anokwale le ahī šī šinn ahānye. Ši
mei ni abuoame ake amedši noko le, bofēbo ni
ameyo sa le, edsee mihe sane ko; gbomo hie le
Nyonmo enōō: edšake mi le, mei ni abuoame le,
7 amefātaa he noko amehāāmi; šī mon, beni a-
mena ake atu fō sanekpakpa le awo miden, take
8 boni atu ketiafō nō awo Petro den, edšake mo
ni tšu nii ye Petro mli, koni eye bofosane ye
ketiafō len le, le non etsu nii ye mi hū mimli

9 ye dšenmādši le aten le, i ni beni ameyo dromo
 ní anō-hāmi le, Jakobo ke Kefa ke Johane, ní
 abuoame ake akulašii le, ameke nanyobo nine-
 dšūrō le ta mi ke Barnaba de, koni wo le woya
 dšenmādši le anō, ši ame le ameya ketiafō le nō; i
 10 ši ohiafoi keke ni ameke, koni wokai, no non
 he ní mibo moden, ake mafe.

11 Ši beni Petro ba Antiokia le, mikele damo hie
 12 ke hie ni mikū ena, edšake affo ena. i Edšake
 dāni meikomei dše Jakobo nō ba le, eke dšen-
 mādšianbii le yeo nii; ši beni ameba le, etši ehe
 ni egbla ehe ši, edšake eše mei ní dše ketiafō
 13 leñ le gbeye. i Ni Judafoi ní efe le hū keke fe

osato, koni agbla Barnaba tete abafata amesato
 14 le he. i Ši beni mina, ake amenyice trōmō ye
 sanekpakpa le anokwale le na le, mike Petro
 ye amefē amehie ake: Ke bo, ní odši Judanyo
 le, ohio ši ye dšenmādši agbena le na, ni dšee
 15 tamo Judanyo le: te fe ten ní onyēo dšenmā-
 dšianbii le ano, ní amehi Judafoi agbena le na? i

16 Wo le ní afowo Judafoi ní wodšee ešafeloi ke-
 dše dšenmādši le amlī le, i ši wole ake abuu
 gbomo bem ke-dšee mla niitšumoi amlī, ake dša
 atšō Jesu Kristo hemo ke yeli le no keke, he-
 wo le wo hū wohe Kristo Jesu no woye, koni
 abuwō bem ke-dše Kristo hemo ke yeli mli, ni
 dšee mla niitšumoi amlī; ake noni mla niitšumoi
 17 amlī abuu helo ko helo ko bem ke-dšen le: i Ši
 agbene ke wo ní wotao ake abuwō bem ye
 Kristo mli le, anáwo ake wodientše wodši eša-
 feloi lolo le, bele Kristo dši eša sōolo, lo? Da-

18 bida! ı Edsake ke nii ni mikūmo le non mi-
 mää ekoñ le, bele mitsō midientse mihe, ake
 19 notōlo dšimi. ı Edsake mi le, mitsō mla mli ni
 mla non mike-gbo mihā, koni mihie akā ahā
 20 Nyoñmo: Kristo ake-señmi. ı Ši dsee mi mihie
 kā doññ, ši Kristo ni hie kā ye mimli; ši noni
 mihie kā ye helo mli agbene le, hemo ke yeli
 ní dši Nyoñmo bi le, moni sumomi ni enō le-
 dientse ehe ehā ye mihewo le, nō le mli mihie
 21 kää ye. ı Mikwaa Nyoñmo dromo le: edsake ke
 mla le ni dšale ke-baä le, bele Kristo le, yaka
 egbo!

Yi 3. Ō Galatamei ni be yitsoñ! namo kpenye,
 ni nyeboo anokwale le toi? mei ahie ni atēñ
 Jesu Kristo ye, ake ni aseñle ye nyeten po le! ı
 2 Ene keke mitaoo makase ye nyena ne: mla ni-
 tsumoi amlī nyenā Mumo le ke-dše, alo hemo
 3 ke yeli toibō len? ı Aso neke nyebe yitsoñ ne?
 ní nyeke mumo boi le, agbene helo nyeke-agbe
 4 na, lo? ı Nō babao ni nyena ne, nyena yaka,
 lo? ke yaka hū ni le!
 5 Bele moni ke Mumo le keonye ni etšuo hewale-
 nii ye nyemli le, mla niitsumoi amlī alo hemo ke
 6 yeli toibō mli efeo ke-dše, lo? ı Take boni „Abra-
 ham he Nyoñmo eye, ni abu ene dšale ahāle“ le. ı
 7 Bele nyenaä nyelea ko, ake mei ni dše hemo ke
 8 yeli mli le, nomei non dši Abraham bii! ı Ši ake
 noni ñmāle le na momo, ake hemo ke yeli mli
 Nyoñmo abu dšēñmādši le abem ke-adše hewo
 le, edsadše sanekpakpa le etšō Abraham eto ake:

- 9 „Omli aadšo dšenmādsi le fē ye!“ । Bele mei ní dše hemo ke yeli mli le, ake Abraham ní he ye
- 10 le dšoöame. । Edšake mei abo ní dše mla niitšumo
moi amli le, lōmo šiši ameyo: edšake anmā ake:
11 „Alomo mofēmo ní ehīn ši ye nii fē ní anmā ye
mli le wolo leñ le mli ní efe le!“ । Ši ake ní
mli le abuu moko bem ye Nyonmo hie le,
eye faññ, ake ní „dšalo le, hemo ke yeli mli
12 eyi aná wala ke-adše“ le; । ši mla le, dšee hemo
ke yeli mli edše, ši mon „moni feo nii ne yi
13 aná wala ye mli.“ । Kristo kpōwo ke-dše mla
le lōmo le mli, ake noni etšō lōmo ehāwo le,
edšake anmā ake: „Alomo mofēmo ní tšotšoro
14 tšo no“ le; । koni dšenmādsi le ano Abraham
dšomo le aba ye Kristo Jesu mli, ní wo ke he-
mo ke yeli le aná Mumo le šiwō le.
- 15 Anyemime, gbomo na miwieo ye: Gbomo si-
samla-kpānmō tete, kedši awadše le, moko kwan,
16 ni asañ moko fatañ he noko. । Ši Abraham le,
awie šiwōi le ahāle ke eseši le. Ekee ake: „Ke
esešibii le“, take mei pī ano, ši mon take mo-
kome no le, ake: „Ke oseši le“, moni dši Kristo
17 le. । Ši ene miyo kemo he: Kpānmō ní Nyonmo
ewadše eto ye Kristo no le, mla ní awo no se
afi ohai edfe ke nyonmai ete le, ekwaa no, ní
18 efo šiwō le se. । Edšake ke mla mli ni gbošini-
yeli le dše le, edšen šiwō le mli doññ: ši Abra-
ham le, šiwō no Nyonmo tšō enō-kēle.
- 19 Agbene me dši mla le mo? Notōmoi le ahewo
anō-fata he, ke-baši beyino ní seši ní awo ši ahā
le aba; ni atšō nweibofoi ano awo, ye mlidamolo

20 den. | Ši mlidamolo le, edšee mokome nō, ši
 21 Nyoŋmo le, mokome dšile. | Agbene mla le, ani
 eši Nyoŋmo šiwōi le? Dabida! Edšake ahā mla
 ko ní yō hewale boni eke ahā wala dšikule, be-
 22 le mla non mli ni dšale le dše leleñ. | Ši moñ
 nmāle le nā nii fiā yi ye eša šiši, koni šiwō le
 adše Jesu Kristo hemo ke yeli mli ahā mei ní
 23 heo yeo le. | Ši dāni hemo ke yeli le ba le, a-
 towo ye mla šiši, ni anā woyi ato hemo ke yeli
 24 ní aabadšie kpo le. | Bele mla le etšō wotšoselo
 ke-te Kristo nō koni hemo ke yeli mli abuwō
 25 bem ye. | Ši noni hemo ke yeli le ba le, wobe
 tšoselo šiši doññ.
 26 Edšake nyefē nyetsō hemo ke yeli le no nye-
 27 dši Nyoŋmo bii ye Kristo Jesu mli; | edšake
 nye mei abo ní abaptisinye awo Kristo mli le,
 28 Kristo nyewo. | Dšee Judanyo alo Helanyo doññ;
 dšee nyōñ alo hehielo doññ; dšee nū alo yō doññ:
 edšake nyefē, mokome dšinye ye Kristo Jesu
 29 mli. | Ši ke nye le nyedši Kristo nō le, bele
 Abraham seši dšinye, ke šiwō na gbošiniiyeloi
 hū.

Yi 4. Ši mīke ake, gbīiabo ní gbošiniiyelo dši abifao
 le, sroto ko be eke tšūlo ko teñ, tše no dši nii
 2 fia nyontšo le; | ši moñ eye leloī ke semei ašiši
 3 ke-yaši beyino ní tše le etole. | Nakai non kē
 wo hū, beni wōdši abifabii le, woyo dše neñ
 4 šišidšenibii anyōnyeli le šiši. | Ši beni be fale le
 eše etā le, Nyoŋmo tšu ledientše ebi le ke-ba, yō
 5 ko bafole, eba mla šiši; | koni ebakpō mei ní

6 y_o mla šiši le, ní woná biyeli hegbe le. Ši ake
 noni bii dšinye hewo le, Nyonmo tšu ebi Mumo
 le ke-ba nyetšuii amlí, moni boo ake: „Aba,
 7 ata!“ le. Bele odšee tšulo donn, ši mon bi dšio;
 ši ke bi le, bele Nyonmo wofase hū ye Kristo
 8 hewo. Ši no be le mli mon, beni nyelee Nyonmo
 le, nyefe mei ní dšee nyonmei ke-dše amešiši-
 9 dšē le anyōdši; ši agbene, ní nyeleo Nyonmo,
 alo mon, ní Nyonmo elenye le: te fe ten ní
 nyetšō nyehe ekon ke-te ohia šišidšēnibii ní gbe-
 deo le anō, ní nyesa nyetaoo ake nyefe ame-
 10 nyōdši ekon ke-dše šišidšē len? Gbii nyetoo fi-
 11 tšofitšo, ke nyōdši ke bei ke afi! Miše gbeye
 mihānye, ake aleenō yakatfā migba mihe na
 mihānye!
 12 Nyetamoami non; edšake mi hū mitamonye:
 anyemimeí, mikpanye fai! Noko ní edšaa gbē le
 13 nyefekomi; ši nyele ake helo gbedēmo mli mi-
 tšō midšadše sanekpakpa le mitsōnye tšutšu le,
 14 ni nyenatsō ní anō-tšō nyena ye mihelo mli le,
 nyegbee he guo, ni nyekwaa hū; ši mon, tamō
 Nyonmo bofo, nyeheremi hieme, tamō Kristo Je-
 15 su dientše. Agbene me dši nyehedšole ní nye-
 yo le? Edšake miyeo nyehe odase, ake anyē
 afe dšikule, nyefāmo nyehienmeii tete nyenō-hā-
 16 mi! Aso nyehenyelo mitsō, ake miwieo anō-
 17 kwale mitsōonye hewo ne? Awunā ní ameye-
 nye ne, ebe feo; ši mon ametaoo ake amēnāā
 18 nyeyi se, ní amēhe mon nyeye awunā le. Ši
 fefeo dši awunā ní ayeo ye noni yo feo le he
 le dā, ni dšee beni mikenye yo le keke le.

- 19 Mibii bibii ní mikōmoo ke nyefomoo ekon ke-yaši
 20 beyino ní ašō Kristo suban ye nyemli le! Ši
 miná ní miye nyemasei agbene ní matsake mi-
 gbē, edsake miyiñ feomi košikoši ye nyehewo!
- 21 Nyekeami, nye mei ní nyetaoo ake nyehi mla
 22 šiši, ake nyenuu mla le, lo? Edsake aňmā ake
 Abraham ye bii enyo, mokome le, eke tsūloyō
 le fole, ni mokome hū, eke mo ní hie ehe le
 23 fole: Ši agbene moñ le, mo ní eke tsūloyō fo
 le, afole ye helo na; ši mo ní eke mo ní hie
 24 ehe le fo le, šiwō le no atšō afole. Neke nii
 ne aňō-buo abe: Enemei dši kpānmoi enyo le:
 ekome le dše Sina goñ le no, ni nyōnyeli efoō
 25 ehāä: no dši Hagar; edsake Hagar le dši Sina
 goñ le ye Arabia, ši eke nmeneme Jerusalem le
 26 tšāä no, edsake eke ebii le dši nyōdši; ši nwei
 Jerusalem le dši mo ní hie ehe le, mo noñ ní
 27 dši wofē wonye le. Edsake aňmā ake:
- „La nyámolala, bo ní ofe kene ní ofoo!
 Tfa nyámolala, ni oblo ke miše, bo ní okōmoo;
 Ake moni be moko le bii le efa fe mo ní yo
 wu le po!“
- 28 Ši wo le, anyemime! Isak na wodši šiwō bii
 29 le ye. Ši bele take boni no be le mli hū mo
 ní afole ye helo na le waä mo ní yo mumo na
 30 le yi le, nakai noñ kē agbene hū. Ši me moñ
 ni nmalē le ke? „fiemo tsūloyō le ke ebi le:
 edsake tsūloyō le bi le akaye gbošinii ke moni
 31 hie ehe le bi le!“ Bele, anyemime! wodsee
 tsūloyō bii, ši moñ moni hie ehe le bii.

Yi 5. Nohewo le heyeli le ní Kristo nõ-hã woye
 wohe le mli le nyedamoã, ni nyekahãa aboanye
 2 nyõnyeli apã le ekoñ. | Na, mi Paulo ne, miye
 nye kemo he, ake kedzi nyeflo nyehe ketia le,
 3 Kristo ehii hãanye noko. | Si misa miye odase mi-
 hã gbomo fẽ gbomo ní foõ ehe ketia le, ake ehie
 4 nyõmo, ake eye mla mũ le fẽ no. | Nyeke Kristo
 be sane kwra, nye mei ní mla mli abuonye bem
 5 ye le: dromo le mli nyegbe ši ke-dše. | Edsake
 wo le, mumo ni woke-meõ dšale nohiẽkãmo le
 6 ke-dšeõ hemo ke yeli mli. | Edsake Kristo Jesu
 mli le, dsee ketiafõ ni nyẽõ noko efeõ, ni dsee
 fõ hũ, ši mon hemo ke yeli ní tšõõ suomo no
 etšuo nii le.

7 Nyeša foi dšogbã: namo po ni tšinye gbẽ ní
 8 nyekabo anokwale le toi? | Yintšõmo le, dsee
 9 moni tšenye le mli edše ne. | Mãša bibio le, mã
 10 mũ le fẽ ešaã. | Mi le miñõ mihie mifõ nyeno ye
 Nyontšõ le mli, ake nyedfẽẽ nokroko no: ši moni
 haoonye le, eehie ekodšomo le, bofẽbo ní edši
 11 le. | Ši mi le, anyemime, ke ketiafõ le ni mašie
 lolo le, meba mon ni awaãmi yi lolo le? no ku-
 12 le afo señmotšo le he natšõ le se. | O kule ana
 aflo mei ni traã nyemli le hũ afie!

13 Edsake nye le, heyeli no atšenye ke-ba, anye-
 mimei! ši no keke: heyeli le akatsõ hegbe nhã
 helo le; ši mon nyetšõa suomo le mli nyesõmo-
 14 sõmoã nyehe. | Edsake mla mũ le fẽ le, wiemo
 kome mli eyio obõ ye, ye enẽ mli ake: „Sumo
 onanyo, take boni osumoõ bodientšẽ ohe“ le. |

15 Ši ke nyekōmōkōmōo nyehe ni nyeyeyeo nyehe
le, nyekakwea ni nyefitefitea nyehe!

16 Ši mīke: Mumō nyeke-nyiea, ni nyegben helo

17 sedī na kwrā. | Edšake helo le dio nii ase ešio
mumō le, ni mumō le hū dio nii ase ešio helo

le; si enemei guguo amehe, koni dšee nii ní nye-
18 sumo le noñ ni nyefe. | Ši ke mumō aňō-kplaanye

le, nyebe mla šiši.

19 Ši faññ helo le niitšumo le dšeo kpo, nii ní
dši gblāfitemo, adfamaňbo, mūdšiniitšumo, nyeñ-

20 nyentfibo, | wondšamo, sū, nye, bēi, awuňayeli,
mlilawōi, blomoi, atuātšemoi, mligblamoi, hiekoī,

21 awuiyeli, | dātoi, fūfemo ke nii ní tamō enemei
le, nii ní mikenye mito, take boni mikenye mito

sa le, ake mei ní yeo neke nii ne le, ameyen
22 Nyonmo mantšeyeli le. | Ši mumō le yibii le dši

suomo, miše, hedšole, tšuišitō, mlihile, edšūrō-
23 femo, hemo ke yeli, mlidšole, hiešikāmo: | ene-

mei ne mla ko eguu.

24 Ši mei ní dši Kristo nō le, helo le ameseñ ke
25 hiedonii le ke sedii le fē. | Ke woke mumō hie

kāā le, nyehāa woke mumō noñ anyie gbe no
26 hū. | Wohie akakō yakayaka-anumnyam no ní

wowowo wohe mlila ni wohe ntšētšē wohe!

Yi 6. Anyemimei, kedši anina moko hū ye notōmo
ko mli le, nye ní nyedši mumō mei le nyesaā

neke mo ne ekoñ ye mlidšole mumō le mli; ni
osra bodientše ohe, koni akatsō bo hū ona! |

2 Nyedšatšui le nyehereherea nyehe nyetirea, ni
3 nakai nyeagbe Kristo mla le na. | Edšake ke

efeo moko, ake noko dšile, ni edšee noko le,
 4 ledientše ehe ešišiuo. | Ši mofemo le, ledientše
 eniitšumo mon eka ekwe, ake esa, lo, ni no le
 eená noko ye ledientše emli keke ní eefā efō
 5 no, ni dšee mokroko nō le no. | Edšake mofemo
 atire ledientše edšatsū le.

6 Ši moni ake wiemo le tšōole le, ahā moni
 7 tšōole le kele aye nibii kpakpai fē pe. | Nye-
 kadūa gbe: Nyonmo le, aliile yaka. Edšake nō
 8 pe ní gbomo dūo le, no non eekpa hū; | etfakē
 moni dūo nii ye ledientše ehelo le mli le, ehelo
 le mli eekpa fitemo ke-adše; ši moni dūo nii
 ye mumo le mli le, mumo le mli hū eekpa nano
 9 wala ke-adše. | Ši noni wofeo ekpakpa le, nye-
 kahāa mītoawo, edšake ledientše ebeyino le wo-
 10 bakpa hū, kedši wogbedee le. | Bele ake noni
 woye dekā hewo le, nyehāa wofea mei fē edšū-
 rō, ši titri le mei ní dši hemo ke yeli le we-
 bii le.

11 Nyekwea woloimā babao ní mike midientše
 12 minine imā mihānye! | Mei abo ní taoo ake a-
 mefe helo hie feo le, ame le amenyēo nyeno ní
 aflonye ketia, beni afe keke ní ake Kristo seņ-
 13 motšo le akawaame yi le hewo. | Edšake dšee
 mei ní aflōame ketia le dientše tete buo mla; ši
 mon ametaoo ake aflonye ketia, koni nyehelo
 14 no le amefā amefō. | Ši mi le, akaba mli ake
 mafā mafō noko no, ake dša wo-Nyontšo Jesu
 Kristo seņmotšo le no, no non mli ní atšō aseņ
 15 dšeņ ahāmi, ni mi hū aseņmi ahā dše le. | Edša-
 ke Kristo Jesu mli le, ketiafō le dšee noko, ni

- asañ fō hū dsee noko, ši moñ bo hē keke dsi
 16 noko. ı Ni meı abo ní neke susumokpā ne na
 amenyieo ye gbe no le, hedšole ke moḃonale
 aba ameke Nyonmo Israel le fē no!
- 17 Noni efe le hewo ní moko akagba mina doññ;
 edšake mi le, Nyontšo Jesu pilamokadii mihie
 ye migbomotšo le mli.
- 18 Wo-Nyontšo Jesu Kristo dromo le ke nyemu-
 mo le ahī ši, anyemimei! Amen.

(Anmā amādše Galatamei le ke-dše Roma.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NI ENMÃ EMÃDŠE EFESOBII LE.

- Yi 1.** Paulo, Jesu Kristo bofo ye Nyõnmo suomõ le na ñmää ke-yahää meikronkroi ní yo Efeso ke
2 heyeliloĩ ye Kristo Jesu mli le: ı Dromõ ahãnyõ ke hedšole ke-dšẽ Nyõnmo wõtšẽ le ke Nyontšõ Jesu Kristo nõ!
- 3 Adšõ Nyõnmo ke wõ-Nyontšõ Jesu Kristo tšẽ le, moni ke mumõn dšomõ le fẽ dšowo ye ñwei-
4 niian ye Kristo mli, ı take bõ noñ ní ehalawõ ye le noñ emli dãni ato dšẽn šiši, koni wõfe
5 kronkron, ní wõhe akaba kpa ko ye ehie, ı ni suomõ mli edšiewõ ye eto ebiiyeli ke-tšõ Jesu Kristo nõ ehã ehe, take boni esa ehie ye esuo-
6 mõ le na; ı koni añõ-dšie edromõ anumnyam le yi, no mli ní edrowõ ye mo ní asumõ le mli
7 le, ı mo mli noñ ní woyõ kpõmõ le ye elá le hewõ, noni dši nõtõmõĩ afã le ye edromõ fale
8 le na, ı noni ke ñã ke ñalẽ fẽ eteke nõ ehãwõ
9 le, ı ake ní ehã wõle ledientšẽ esuomõ leñ temõ-

sane le ye ledientše ehiesale le na, noni eto e-
 10 yin ye emli, ehā bei ní aba mli le ayino le
 gbedšiahotō, koni anō nibii fē ato yitšo kome
 šiši ye Kristo le mli, nii ní yo nwei ke nii ní
 11 yo šikpoñ le no le fē, ye emli, mo non mli ní
 woye gbošinii hū, ake noni adšiewo ato ye moni
 tšuo nibii fia le yintō na, boni sa ledientše esuomo
 12 nawō le hie le, koni wofe enumnyam yidšiemō,
 13 wo mei ní sa ní wohie kā Kristo no, mo no ní
 nye hū, beni nyenu anokwale le wiemo le, ní
 dši nyeyiwalaheremo le sanekpakpa le, nyehie
 kā, mo mli ní beni nyehie nyeye le hū aso
 14 nyena ye ke šiwō le Mumō kronkron le, moni
 dši wogbošinii le aklenkleññō le, koni anō-kpō
 emei ní dši ledientše enō le, ní adšie enumnyam
 le yi.

15 Ene hewo le mi hū, beni minu nyehemo ke
 yeli ní nyeyo ye Nyontšo Jesu mli, ke nyesuomo
 16 ní nyeke-sumoo meikronkroi le fē he le, mifōō
 nyehie šidā, ni mikaionye ye misolemo le amlí,
 17 koni wo-Nyontšo Jesu Kristo Nyonmo ní dši a-
 numnyam tše le ahānye nā ke kpodšiemō mu-
 18 mo ye eniile le mli, ní nyetšui hieñmeii ano
 atše, koni nyena nyele noni dši etšemō le no-
 hiekāmo le, ke noni dši egbošinii anumnyam
 19 fale le ye meikronkroi le amlí, ke noni dši
 ehewale le dale ní tekeo no babao ehāwo ní
 woheo woyeo le ye enyēmo mliwale niitšumo le
 20 na, noni etšu ye Kristo mli etele ši ke-dše
 gbohī atēñ, ni ekele ta ledientše eninedšūrō no
 21 ye nweiniian, ye onukpayeli ke hegbe ke he-

19 wale ke nyontšoyeli fē ke gbei fē gbei ní awo
 20 dsee benebe ne mli keke, ši be ní baba le mli
 22 hū le anō, ı ni enō nibii fia eto enādšiaši, ni le
 21 non enō ewo nibii fē nō yitšo ehā asafo le, ı
 23 ní dši egbomotšo le ke moni yiō nibii le fē ye
 22 mei fē mli le yimo le.

Yi 2. Ni nye hū ní nyefe gbohī ye notōmoi le ke
 2 ešai le amlī, ı nii ní nyenyie ye mli sa le ye
 3 neke dše non be le na, take boni sa lumō ní yo
 4 hegbe ye koyo mli le ke mumō ní agbene etšuo
 3 enii ye toigbele bii amlī le nō le hie le, ı ni
 4 nomei amlī wofē hū woba wodšen ye sa le ye
 5 wohelo sedii le amlī, ni wofe helo le ke dfeimoi
 6 le asuomonanii le, ni wodši mlifū bii ye wofomosu
 4 le na, take mei ní efe le hū; ı ši Nyonmo le,
 5 moni dši niatše ye emobonale gbefan le, etšō
 6 ledientše esuomō babao ní eke-sumowo le nō, ı
 5 ni wō ní wofe gbohī ye notōmoi le amlī le, etšie
 6 woke Kristo non hie, (dromō anō-here nyeyi
 6 wala!) ı ni ete wokele ši, ni enō wokele fē eta
 7 nweiniian ye Kristo Jesu mli, ı koni bei ní baba
 8 le amlī le edšie ledientše edromō fale ní tekeo
 9 nō le kpo ye mlihile ní etšowo le mli ye Kristo
 10 Jesu mli.

8 Edšake dromō le anō-here nyeyi wala ye he-
 9 mo ke yeli le hewo, ni ene le, dsee nyemli edše,
 9 Nyonmo nōkēnō le ni, ı dsee niitšumoi amlī edše,
 10 koni moko akafā! ı Edšake le non eniifemonii
 11 dšiwō, abowo ye Kristo Jesu mli ahā niitšumoi

kpakpai afemo ní Nyonmo esa eto, koni wonyie ye mli.

- 11 Nohewo le nyekaia, ake nye ní sa le nyedši dšenmādšiamlibii ye helo mli ní mei ní atšeo-ame ketiafō ní ake nidši fe ye helo mli le tšeo-
 12 nye fō le, ı ake boni nyeyo no be le mli le ní nyebe Kristo, ni nyedši meikpōdši ye Israel man-yeli le mli ke gboi ye šiwō kpānmoi le agbe-
 13 be Nyonmo tete ye dše neñ le. ı Ši agbene, Kristo Jesu mli le, nye ní sa ní nyeyo šonñ le, nye-
 14 benke ye Kristo lá le mli. ı Edšake le dši wo-
 15 hedšole le, moni nō woyi enyo le efe ekome, ni ekūmo ten afabañ gbogbo ní dši nye le, ı
 16 ní ledientše ehelo le mli efo kitaī amla le ní ato ye akpoi amla le se ye, koni enō ameyi
 17 enyo le fē ye ledientše emli eboame gbomo hē kome efe hedšole, ı ní ekpātā ameyi enyo le fē
 18 ameke Nyonmo ten ye gbomotšo kome mli ke-
 19 tšō señmotšo le no, egbe nye le ye ledientše emli. ı Ni eba ebadšadše hedšole sanekpakpa le
 20 etšōnye ní nyeyo šonñ le ke mei ní ebenke le hū, ı edšake emli woyi enyo le fē woye gbe ye,
 21 ye mumo kome mli, ke-yaä tše le nō.
 22 Bele agbene nyedšee gboi ke maseibii doni, ši mon nyedši meikronkroi le ananemei-manbii
 23 ke Nyonmo webii, ı ní anō-mā bofoi le ke gbaloi le ašišitō le, ní ekonte dši Jesu Kristo le no, ı
 24 mo mli ní atšē tšu ní amā le fē awo, ni eda efe solemotšu kronkron ye Nyontšo le mli, ı mo mli

ní amāmonye hū afata he ahā Nyonmo šihilehe ye mumo mli le.

- Yi 3.** Nohewo le mi, Paulo, ní midši Kristo Jesu gboklefonyo hānye ní nyedši dšenmādsiamlibii
 2 le; — i kedši nyenu Nyonmo dromo ní anō-hāmi
 3 ye nyehewo le gbedšianotō le he, i ake kpodšiemō na ehā mile temosane le ye, take boni mi-
 4 nīmānye fiofio momo le, i no mli ní kedši nyekane le, ní nyeanyē nyeyo mišišinā ye Kristo
 5 temosane le mli; i noni yinoi krokomoī amlī ahā gbomeiabii le ale ye, boni agbene adšie kpo
 atšō ebofoi ke gbaloi kronkroi le ye mumo mli, i
 6 ake dšenmādsiamlibii le afe ešiwō nanemei wofasei ke nanyogbomotšo ke nanemei yeloi ye
 7 Kristo mli, ye sanekpakpa le, no sōolo ní midši ye Nyonmo dromo niikēni ní anō-hāmi ye
 8 ehewale niitšumo le na le, hewo; — i mi ní midši bibio fe hetšeloi le fē le, anō neke dromo ne
 ahā, ake dšenmādsi le amlī le midšadše Kristo fale ní anyēn šiši ana le he sanekpakpa le mi-
 9 tšō, i ni mitēdše mei fē no, ní amele noni dši temosane ní anō-te ye Nyonmo moni ke Jesu
 Kristo le bo nii fē le mli le gbedšianotō le, i
 10 koni agbene atšō asafo le no ahā onukpai ke mei ní yo hegbe ye nweiniian le ale Nyonmo nā
 11 srotosroto ní fa babao le, i ye nano-yiñ ní eto
 12 ye Kristo Jesu, wo-Nyontšo le, mli le na, i mo mli hū ní woye ekā ke hegbe ye hie ke nofō
 mli ye ehemo ke yeli le hewo le.
 13 Nohewo le mikpa fai koni nyekahā mitonye

ye mimanei ní miná ye nyehewo le amlí, edšake nyenumnyam ní.

14 Ene hewo ní midroö minakutšei mihää wo-
 15 Nyontšo Jesu Kristo tše, i mo mli ní atšeo tše-
 yeli fě tšeyeli ní yo nweii ke šikpoñ no le ke-
 16 dšeo le, i koni ehānye ye ledientše enumnyam
 fale le na, ní nyetšö ledientše Emumo le no nye-
 ke hewale afe kpintiñ ye nyemligbomo le gbe-
 17 fañ, i ní Kristo ke hemo ke yeli le ahí ši ye
 nyetšuii amlí, ní suomö mli nyešišifai amömo ši,
 18 ní nyemāmo ši šinñ ye, i koni nyená hewale,
 ní nyeke meikronkroi le fě amömo mli ale noni
 dši lemo ke kele ke mlikwole ke nweikwole
 19 le, i ni nyele Kristo suomö ní fe niile le babao
 le, koni nyeyimö oböbö ke-ya Nyonimo yimö le
 fě mli.

20 Ši mo ní nyēö babao efeo, fe fě hū ní wokpaä
 he fai lo woyoo, ye ehewale ní tšuo nii ye womli
 21 le na le, i le anö anumnyam le ahā ye asafo ní
 yo Kristo Jesu mli leñ ke -yasi nanoi anano
 yinoi le fě! Amen.

Yi 4. Nohewo le agbene mi ní midši gboklefonyo
 ye Nyontšo le mli le, mikpanye fai, ake nyenyie
 2 boni sa tšemo ní anö-tšenye le, i ye hešibādfeñmo
 ke mlidšole fě mli, ní nyeke dfeñmo ní se tšeo
 3 le ahiehie nyehe ye suomö mli, i ni nyebo mo-
 dení ní nyeto mumö ekomefemo le ye hedšole
 4 kpä le mli; i ake gbomotšo kome ke mumö kome,
 take bo noñ ní atšenye hū ye nyetšemo no hie-
 5 kāmö kome le mli le: i Nyontšo kome, hemo ke

- 6 yeli kome, baptisimo kome, ı Nyonmo ke mei fē atse kome ní yo wofē wono ni etsōo wofē womli ni eyo wofē womli le.
- 7 Ši woteñ mofēmo, anō dromo le ahā ye Kristo
- 8 niikēnii asusumo le na. ı Nohewo le eke: „Ekwo ke-te nwei, ni enō nomnōnii anom, ni eke niihāmōnii hā gbomei le.“ ı Ši nō ní ekwo le dšime, ake dša ake ekleke ši hū tšutsu ke-te šikpoñ le šišiniian le? ı Moni kpleke ši le, le non hū dši moni kwo ke-te nweii fē ayiteñ le, koni ewo nii fia obōbō. ı Ni le non ehā meikomei tšōmo bofoi, ni meikomei gbaloi, meikomei hū sanekpakpadšadšeloj, ni meikomei hū nokweloj ke tšōloj, ı koni anō-sa hetšeloj le hā sōomo niitšumo ke Kristo gbomotšo le tfā; ı ke-yaši beyino ní wonine aše Nyonmo bi le hemo ke yeli ke niile ekomefemo le no ní wofe nū mū ye Kristo dale mū le susumo na; ı koni wokafe abifabii ní ke tšōmo koyo fē koyo le yo hāmāhāmā, ni akplaiame ke-yaä ke-baä ye gbomei ašišinyiemo le mli, ye kōtōmpo ní yo šišiumo nātšoī le mli le; ı ši moñ wofe anokwafoi ye suomo mli, ní wofere ye nibii fē gbefan ye le non ní edši yitšo
- 16 ní dši Kristo le he; ı mo mli ní gbomotšo mū le fē šimošimo ehe no ní ewawaä ehe etsōo hefatamo talo fē talo le no ye henō fē henō niitšumosusumo le na, ni ehāä gbomotšo le daä, ní emā ledientše ehe ye suomo mli.
- 17 Nohewo le ene mikeo ni miyeo he odase ye Nyontšo le mli, ake nyekanyie tamō boni dšēnmādšianbii krokomei le hū nyieo ye ameyaka-

18 dfeimō le mli le donñ, ı edšake amedfeimō mli
ewo duñ, ni meikpōdši dšiamē ye Nyonimo wala
gbefañ, ye noni amēbe niile ye amemli, ni ame-
19 tšuii hū ewa hewo le; ı nokonoko dooame donñ
hewo le amēñō amēhe amēhā nyeñnyentfibo, ni
ameyatsū mūdšinii fia ye hiedšomō mli.

20 Ši nye le, dšee nakai nyekase Kristo le, ı ke
21 dši nakai, ake nyenu ehe, ni emli hū atšōnye ye,
22 take boni dši anokwale ye Jesu mli, ı ake nyeše
tšutšu dšēnbā le na gbomo momo ní efite ye ši-
23 šiumō sedii le ana le nyefō, ı ni nyesa nyeke
24 nyedfeimō mumō le atšōmō ehē, ı ni nyewo gbo-
mo hē ní abo ye Nyonimo na ye anokwa dšale
ke hetšemō le mli le.

25 Nohewo le nyešea amale nyefōa ní nyeten mo-
fēmo ke enanyo awie anokwale, edšake wodien-
tše wohe henii dšiwō.

26 „Nyemli afūa, ni nyekafea eša;“ hūlū akanyō
27 nyemlila le no, ı ni asañ nyekahā abonsam le
hegbe!

28 Dšulo le akadšu donñ, ši moñ ebo modēñ ní
eke enidši atšu niikpakpai le, koni ena noko ní
eke-yahā mo ní ehia le!

29 Wiemo ša fē wiemo ša akadše nyena kwrā;
ši moñ wiemo ní hī hā mā ní hiaā mo le, koni
30 añō-wo mei ní nuo le ahie nyam. ı Ni nyekafea
Nyonimo Mumō kronkron le niidonii, mo mli ní
asoonye na ye ato kpōmo gbī le!

31 Mlidšomō ke mlila ke mlifū ke blomō ke mu-
32 subo fē se afo ye nyeten, ke efoñ fē efoñ. ı Ši
nyemli ahia ahāa nyehe, nyemusūñ atšōanye ye

nyehe, nyenō-fafaä nyehe, take bō non̄ ní Nyonmo nō-fanye ye Kristo mli le!

- Yi 5.** Nohewo le nyefea Nyonmo kaseloj, tamō bii
 2 ní asumoo, i ni nyenyiea ye suomo mli, take boni Kristo hū sumowo ni enō ledientše ehe ehā ye wonādšiañ, ake afole ní agbe anō-hā Nyonmo ní edše nma kpakpa le.
- 3 Si adfamañbo ke mūdšiniitšumo fē alo hiedšomō le akatsi tā tete ye nyeten, take boni esa
 4 meikronkroi, i ke hiegbedšianiitšumo ke yakayakawiemō ke feoyeli hū ní esaa le; ši mon̄ šidā. i
 5 Edšake ene nyena nyele, ake adfamañbolo fē adfamañbolo alo mūdšiniitšulo alo hiedšolo ní dši wondšalo yee gbefännii ye Kristo ke Nyonmo mantseyeli le mli.
- 6 Moko ke wiemoi fodši akašišiunye; edšake nakai nii le ahewo ni Nyonmo mlifū baä toigbele-
 7 bii le anō le. i Hewo le nyekafea amenanemei
 8 yen. i Edšake sa le nyedši duñ, ši agbene le la ye Nyontšo le mli: bele nyenyiea tamō labii! i
 9 Edšake la yibii le ye mlihile ke dšale ke anō-
 10 kwale fē mli! i Nyekaä nō ní feo Nyontšo le
 11 feo nyekwea; i ni nyeke duñ niitšumo le ní woo yibii le akaboa, ši mon̄ nyekääame hū. i
 12 Edšake nii ní amedšuo ši amefeo le ye hiegbele,
 13 ake akeo tete. i Ši nii fē ní akää le, la le anō-
 14 dšieo ši faññ; edšake nofēno ní adšie ši faññ le dši la. i Nohewo ni eke: „Ohie atšē, bo moni owoo le, ni ote ši ke-dše gbohī atēñ, ni Kristo atšo ye onō!“

- 15 Nohewo le nyekwea bo ní afe ní nyeke hietē-
 dšemo anyie, dšee tamō mei ní be nā, ši tamō
 16 nāloi, i mei ní tšuo amedekā le he nii, edšake
 17 gbūi ne gbūi fōdši ni. i Nohewo le nyekafea mei
 ní be yitšon le, ši mon nyeyoa nii ní dši Nyon-
 18 tšo le suomonanii le ase. i Ni nyekatroa dā, noni
 feo sakasaka le, ši mon nyeyimoa ke mumo le; i
 19 ni nyeke nyehe awiewiea ye sañkutfai ke yi-
 dšiemō-lalai srotai ní dši mumo nō le mli, ni
 nyelaä ni nyedšiea Nyonmo yi ye nyetšuii amlī
 20 nyehāa Nyontšo le; i ni nyedaä Nyonmo ke tše
 le ši dā, ye nii fia hewo, ye wo-Nyontšo Jesu
 21 Kristo gbei amlī, i ni nyebabaä nyehe ši nyehāa
 nyehe ye Kristo gbeyešemo mli.
- 22 Nye yei, nyedientše nyewumei le nyebaä nyehe
 ši nyehāa, tamō boni nyefeo nyehāa Nyontšo le, i
 23 edšake wu le dši nā le yitšo, take boni Kristo
 hū dši asafo le yitšo le, ni le dši egbomotšo yi-
 24 walaherelo le. i Ši kēle take boni asafo le baä
 ehe ši ehāa Kristo le, nakai non yei le hū afe
 ahā amedientše amewumei le ye nofēno mli.
- 25 Nye wumei, nyesumoa nyedientše nyenāmei,
 take boni Kristo hū sumo asafo le, ni enō le-
 26 dientše ehe ehā ye ehewo, i koni efele kroñkroñ,
 etšu ehe ke nu ke hedšū le, ye wiemo mli, i
 27 koni le le enōle edamo ši ehā ledientše ehe ake
 anumnyam asafo le, ní he be heñmamō ko, alo
 hiekūamō ko, alo nakai noko, ši mon koni ehe
 28 afe kroñkroñ ní kpa ko akahi ehe. i Nakai sa
 ake wumei hū asumō amedientše amenāmei, ta-
 mō amedientše amegbomotšei. Moni sumo enā

29 le, esumoo ledientše ehe. | Edšake moko enyeko
 ledientše ehelo dā, ši mon eleole ni ehieole do-
 30 dōdo, take boni Nyontšo le hieo asafo le; | ake
 egbomotšo henii ní dše ehelo ke ewui le amlí
 31 dšiwō. | „Nō hewo ní nu aši etše ke enye, ni
 eekpete enā he, ni ameyi enyo le fē ameatsōmo
 32 helo kome“ le ne. | Neke temosane le edši kpe-
 tenkple! ši mi le miwieo ke-too Kristo ke asafo
 33 le he. | Tšebele nye hū nyeten mofēmo asumo
 ledientše enā nakai, tamō ledientše ehe; ši nā le,
 koni le hū eše ewu le.

Yi 6. Nye bii, nyeboa nyefoloi le atoi ye Nyontšo
 2 le mli: edšake ene dša. | „Wo otše ke onye,“
 3 no dši klenklen kitā ní hie šiwō ake: | „Koni
 abī ahāo, ni otše ye šikpon le no“ le.

4 Ni nye tšemei, nyekawoa nyebii amlifū tūtu,
 ši nyeleaame ye Nyontšo le tšosemo ke nawō le
 mli mon.

5 Nye tšūdši, nyeboa nyenyontšomei ye helo na
 le atoi ke gbeyešemo ke hekpokpomo ye nyetšuii
 akronnfemo le mli, take boni nyefeo Kristo le; |

6 dšee ke hienmeii anō sōomo tamō mei ní saā gbomei
 alie le, ši tamō Kristo tšūdši ní feo Nyon-
 mo suomonanii le ke-dše amesusuma mli ke tšui-
 7 dšūrō, | ní sōomo Nyontšo le, ni dšee gbomei, |
 8 ní leo ake no edšūrō non ní mofēmo feo le, no
 non nyōmo aawole ye Nyontšo le nō, tšūlo dšile
 dšio, hehielo dšile dšio.

9 Ni nye nyontšomei, nii ne pe nyefea nyehāa-
 ame ni nyefōa hegbeyewō le, ake ní nyele ake

nyekeame fē nyontšo hū ye, ye nweii le, ni
hieiañkwemo ko be ye enō le.

- 10 Noni efe le, minyemimei, nyehe awaä ye
11 Nyontšo le ke ehewale nyemo le mli. | Nyewoa
Nyommo tawunō mū le fē, koni nyenyē ši nye-
12 damo nyeši abonsam nātšoi le. | Edšake dšee lá
ke helo woke-ná nōmo le, ši moñ woke onukpa-
yelii ke hegbei ke dše neñ lumei ní yo benebe
duñ le mli le, ke mumoi fōdši asafo ní yo nwei-
13 niiañ le. | Nohewo le nyemōa Nyommo tawunō
mū le fē mli, koni nyenyē nyekpe gbī fon le
na, ni beni nyegbe fē na le ní nyewo šidamo. |
14 Bele nyedamōa ši, ni nyeke anokwale afia nye-
15 he, ni nyewoa dšale dama le, | ni nyeke hedšole
sanekpakpa le he samo ke tō afia nyenādsiaši; |
16 fē no le nyemōa hemo ke yeli tšēñ le mli, nō
ní nyeke-anyē mofon le gaimlibii ní tšoo le fē
17 nyeagbe le; | ni walaheremo dadefai le hū nye-
bua, ke mumo klante le, ní dši Nyommo wie-
18 mo le; | ni nyeke solemo ke faikpamo fē asolea
dā ye mumo mli, ni ene non hewo nyesraä, ni
nyekāa he dā nyekpaä fai nyehāa kronkronbii
19 le fē | ke mi hū, koni anō wiemo ahāmi, ke
migble midañ le, ni mafe ekā mahā ale sane-
20 kpakpa leñ temosane le, | nō hewo ní miyeo bo-
fo ye kōsōñkōsō mli, koni mafe ekā ye mli, bo-
ni dša ake miwieo le.
- 21 Ši beni afe ní nye hū nyele boni miyo ke nii
ní mitsuo le, wonyemi Tihiko ní asumō le, moni
dši sōolo anokwafo ye Nyontšo le mli le, ahā
22 nyele fia; | edšake mitsule nyenō ye ene non

hewo, koni nyele wohe sādši le, ni etše nyetsüii
enme nyemli.

23 Hedšole ahā nyemimei le, ke suomo hū ke
hemo ke yeli ni dše Nyommo tše le ke Nyontšo

24 Jesu Kristo le nō! ; Dromo le ke mei le fē ni
sumoŋ wo-Nyontšo Jesu Kristo ke-wula ši le ahī
ši! Amen.

(Anmā ayahā Efesobii le ke-dše Roma ye
Tihiko deñ.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NÍ ENMÄ EMÄDŠE FILIPOIBII LE.

- Yi 1.** Paulo ke Timoteo, Jesu Kristo tšüdši le, nimää ke-yahää meikronkroi ye Kristo Jesu mli ní yo
2 Filipoí le ke nokweloí ke sōoloí le fē: ı Dromo añō-hānye ke hedšole ní dše Nyonmo wotše le ke Nyontšo Jesu Kristo le nō!
3 Mida mi-Nyonmo le ši befēbe ní mikaionye, ı
4 ye midā faikpamoí fē ní mikpaä mihäänye fē le
5 mli, ni mike miše kpaä fai, ı ye nyenanyobo ní yo sanekpakpa le mli ke-dše kleńkleń gbī le no
6 ke-baši be ne le hewo; ı ni minō mihie mifō ene non nō, ake mo ní boi niitšumo kpakpa ye nyemli le, le non eegbe na ke-yaši Jesu Kristo
7 gbī le nō; ı take boni edša hāmi, ake midfēo ene ye nyefē nyehewo, ake ní mihieonye ye mitšui mli, ye mikpāi ke sanekpakpa le hefāmo ke wadšemo le fē mli, ní nyefē nyedši minane-
8 mei niyeloi ye dromo le mli le. ı Edšake midasefo dši Nyonmo, boni mifeonye fē ye Jesu Kristo mlinii le amlí le.
9 Ni ene hewo misoleo, koni nyesuomo le aya nō lolo, ni eteke nō fe tšutsu le ye niilē ke se-

10 yomo fē gbefān, ı ní nyeka nii ní hī titri le
 nyekwe, koni nyefe mei kroī ní natsō ko akahī
 11 nyemli ke-yaši Kristo gbī le nō; ı ni nyeyimo
 obōbō ke dšale yibii ní nyewo ye Jesu Kristo
 mli, hā Nyonimo anumnyam ke yidšiemō le.

12 Ši mīsumō ake nyeleo, anyemimei, ake mihe
 13 sādši le batsō sanekpakpa le seremō moñ, ı āhū
 boni mikpāi le dše ši fanñ ye Kristo mli ye Pre-
 torio (Kaisare asrafoi amōñ) fē ke mei fē ní efe
 14 le amlī, ı ni nyemimei ní yo Nyontšo le mli le
 atēn mei babao etšō mikpāi le anō ená hewale
 ní amefe ekā babao fe tšutšu le ni amēke-wie
 wiemō le ní gbeyešemō beñ.

15 Meikomei le, hetšēmō ke bē hewō hū ni ame-
 šieo Kristo ye moñ; ši meikomei hū ye hiesale
 16 ní hī hewō. ı Menemei moñ dše suomō mli, edšake
 ame le ake sanekpakpa le hefāmō hewō ní mikā
 17 bie; ı ši nomei dšeo hebēfemō mli dšadšeo Kristo
 tšōo, dšee kroññ, ši amesusuo ake amēke amane-
 18 hūlū afata mikpāi le ahe moñ: ı Be le me ni, mō?
 kēle, befēbe ní afe le, lakpa hewō dšio, anō-
 kwale hewō dšio, Kristo kē adšadšeo atšōo: ni
 19 enē hewō mimī šeo; ni mimī asa aše hū; ı edša-
 ke mile, ake enē atšō walaheremō ahāmi ye nye-
 faikpamō ke Jesu Kristo Mumō le nineñwō le
 20 hewō; ı ye migbekwemō ke nobiekāmō le na, ake
 agbeñ mihie ye nokonoko mli, ši moñ ekā fē,
 boni afeo dā le, nakai agbene hū, ní ake-afe
 Kristo kpetenkple ye migbomotšo mli, ye wala
 mli dšio, gbele mli dšio.

21 Edšake mi le, wala le dši Kristo, ni gbele le

- 22 dši senamo hāmi. | Ši ke helo mli wala ne noñ
 hāā miniitsumo awo yibii le dši, milee noni ma-
 23 ko ye mli; | ši mihe hiaāmi ye nii enyo ne ten;
 fē mifeo ní madše mli ni mike Kristo ayahī ši:
 24 edšake ene hī āhū babao: | ši helo mli šihile le
 25 ehia fe no ye nyehewo. | Ni ake noni miñō mi-
 hie mifō ene no hewo le mile, ake mahī ši, ni
 mikenye fē ahī ši, ní anō-fere nyehemo ke yeli,
 26 ni nyemī aše ye mli; | koni nyefā le ateke no
 ye Kristo Jesu mli, ye mihewo, ake ní mikenye
 abakpe ekoñ hewo le.
- 27 Bele nyeyea nyemañsane le, boni sa Kristo
 sanekpakpa le keke, koni, miba mibananye dšio,
 mikenye be dšio, manu nyehē, ake nyedamo ši
 ye mumo kome mli, ni nyeke susuma kome mi-
 kedi sanekpakpa le hemo ke yeli le he nyefata
 28 he le, | ní nyekabele ši ye nokonoko ní dše nye-
 henyeloi le anō le mli, noni ame le, edši fitemo
 tšōmo ehāame, ši nye le, walaheremo tšōmo ni
 29 ehānye, ni ene dše Nyonmo deñ, | ake nye le
 adronye ye Kristo hewo, dšee eno hemo ke yeli
 30 keke, ši moñ ake ehewo nō hū nyena le: | edša-
 ke nakai plemo le noñ nyeyo, noni nyena ye
 mimli, ni agbene nyenuo ye mihe hū le.

Yi 2. Nohewo le ke wiemo ke tšōmo ní yo Kristo
 mli ko ye, ke suomo mišedšemo ko ye, ke mu-
 mo nanyobo ko ye, ke musuntšole ke mōbonale
 2 ko ye le, | nyewoa mimīše le obō, koni no noñ
 nyedfēñ, no suomo noñ nyehie, no susuma kome,
 3 no dšēñmo kome, | ni nyekadfēa noko ye hebē-

femo lo anumnyam flo ko na, ši moñ hešibādfeñ-
mo le nyeke-bubu nyenanemei fe nyedientše nye-
4 he; ı dsee nyedientše nyenii ano ní nyeten mofe-
mo akwe, ši meikrokomei anii ano hū moñ.

5 Edšake no noñ nyedfēa ye nyemli, noni Kristo
6 Jesu hū dfēñ le, ı mo ní Nyonmo su leñ ní eyo le,
dsee niihā ebu, ake eke Nyonmo yeo egbo le; ı
7 ši moñ ledientše ehe edšie efie, enō tšūlo su efō
eno, etšō tamō gbomei, ni edšeñ gbefañ hū anále
8 take gbomo: ı Eba ehe ši etšō toibolo ke-te gbele
9 mli, ke-te señmotšo no gbele mli tete. ı Ene he-
wo hū ní Nyonmo wo eno godšō, ni edrole gbei
10 ní yo gbei fē gbei no, ı koni Jesu gbei le mli
ni mei ní yo nweii ke mei ní yo šikpoñ le no
ke mei ní yo šikpoñ šiši le anakutšo fē nakutšo
11 akula ši ye, ı ni lilei fē lilei agba mli kpō, ake
Nyontšo dši Jesu Kristo hā tše Nyonmo le a-
numnyam le.

12 Bele, nye mei ní misumoo, take boni dāne
nyebo toi, dsee tamō be ní mikenye yo le keke,
ši moñ agbene titri, beni mibe nyeñō hū le:
nyeke gbeyešemo ke hekpokpomo atšua nyedien-
13 tše nyeyiwalaheremo le he nii; ı edšake Nyonmo
dši moni tšuo suomō ke niitšumo mliwale le fē
14 ye nyemli ye ehiesale le hewo. ı Nyefea nii fē
15 nyešia hūhūwiemoi ke nwanedšē se; ı koni nye-
he akahi famo, ni nyefe mei kroī, Nyonmo bii,
ní he be kpa ko ye yino kōdōñ ní tšōmotšōmo
le teñ, mei amli ní nyetšoo ye tamō kanei ye
16 dše neñ; ı ní nyehie wala wiemo le mli, koni
etšō fā ehāmi ye Kristo gbī le no, ake dsee eflo

- 17 mihie foi ni dsee eflo hū mibo modēn. | Ši moñ,
ke aňomi hū afie ši, beni mišā nyehemo ke yeli
afole ní miye he meiasōolo le, mīnā tšuidšūrō ni
18 mīdšūro nyefē hū; | nakai noñ kē nyehū nyenáä
tšuidšūrō ni nyedšūroami hū.
- 19 Ši mihie kā no ye Nyontšo Jesu mli, ake
etšēn ní matšu Timoteo nyenō, koni mi hū madšo
20 mihe ye noni minuo nyehe sādši le mli. | Edšake
mibe moko ní ke misusuma le yeo egbo ní nyehe
21 sādši ahe doöle kroñn tamole; | edšake amefē le,
amedientše amenii ametaoo, ni dsee Kristo Jesu
22 nii le. | Ši esale le nyele, ake tamō bi ke etše
23 le, ekemi sōmo ehā sanekpakpa le. | Agbene le
le moñ mihie kā no, ake matšu amrō pe ní ma-
24 na male, boni misane le yo hää le. | Ši miňō
mihie mifō Nyontšo le no, ake mi hū, etšēn ní
maba.
- 25 Kēle mibu ake ehia ake wonyemi Epafrodito
ní dši minanyoniitšulo ke tabilo, ke nyebofo ke
26 mihia le he sōolo hū le, matsule nyenō, | ake ní
eyo nyefē he nyefē, ni ehao, edšake nyenu, ake
27 ehe ye. | Ši ehe ye leleñ ši ni ebenke gbele tā,
ši kēle Nyonmo enale mōbo, ni dsee le keke, ši
moñ mi hū, koni mikaye nkomō mito nkomō no. |
28 Hewo le moñ mibo modēn ní mitšule, koni ke
nyenale le, ní nyesa nyená miše ni mi hū mi-
29 kaye nkomō tūtu. | Nohewo le nyehereale atū ye
Nyontšo le mli, ke miše fē, ni nyebua neke gbo-
30 mei ake wō-gbomei; | edšake Kristo niitšumo le
hewo le ebenke gbele kwrā, ni eše esusuma efō,

koni eke-gbe noni fenye ye solemo-sōomo ní
ake-sōmomi le mli le na.

- Yi 3.** Noni éfe le, minyemimei, nyemi asea ye
Nyontšo le mli! Ake ní minmää no nii non mi-
häänye le, etoomi, ši nye le -efeo fefefe ehäänye.
- 2 Nyekwea gbei le! nyekwea niitsuloi fōdši le!
3 nyekwea nafō le! Edšake wō mon wōdši ketiafō
le, wō mei ní wōke mumo sōmo Nyoimo, ni
wofää wofōo Kristo Jesu no, ni dsee helo no
4 wōnō wōhie wōfō le; ı tšebele mi hū miye hie
ke nofō ko, ke helo mli nō ko tete le. Ke mo-
kroko feo ake ená nō no ní enō ehie efō ye helo
5 mli le, mi le mife: ı gbī ní dši gbī kpanyo le
afomi ketia, midše Israel mā len ke Benjamin
akutšo len, Hebrinyo ní dše Hebrimei le amlī,
6 ni mla le na le Farisifonyo hū, ı hiedo na le
asafo le yiwalo, ni dšale ní yo mla mli le na
le moko ní be samo ko dšimi.
- 7 Ši kēle nii abo ní dši senamo hāmi ne, nomei
8 non mitsō Kristo no mibu ladšemo. ı Ši agbene
hū tete misaä mibuo fē ake ladšemo ye Kristo
Jesu, minyontšo le, he niile ní fe fē le hewo, mo
hewo hū ní nii ne fē eladšemi, ni mibuame ake
9 tumunonii, koni Kristo mon maná, ı ni anami
ye emli, ake mibe midientše midšale ní dše mla
mli le, ši mon Kristo hemo ke yeli hewo dšale
le ní dše Nyoimo mli ba hemo ke yeli le no
10 le miná, ı ní malele ke ešitē le hewale le ke
emanehülūi ananyobo le, ni matamole ye egbele

- 11 le gbefan; i ake aleenō ní maná maše gbohiašitē
le nọ, lo.
- 12 Dsee ake minine eše nọ momo, alo mihī ke-
wula ši momo, ši mītiu ake minine aše nọ hū,
gbiiabo ní Kristo Jesu nine eše mi hū mino le,
13 lo. i Anyemimei, mi le, midientše mihe mibuu
ake minine eše nọ, ši nokome ne, nii ní yo se
le ano le mihie mīkpa moñ, ši nii ní yo hie le
14 asegbē mīkpā mimli mītao, i ni oti mitiuo ke-
yaše Nyonmo tšemō ní dše nwei ye Kristo Jesu
15 mli le he dšra le nọ. i Nohewo le mei abo ní
hi ke-wula ši ye woteñ, nyehāa wodfēa ene; ni
ke noko ní nyedfēo ekroko le, no hū kpo Nyon-
16 mo adšie atšōnye. i Tšebele noni wonina momo
le, no susumokpā noñ na nyehāa wonyiea, no
noñ wodfēa!
- 17 Minanemeikaseloi nyefea, anyemimei! ni nye-
kwea mei ní nyieo nakai le ano, boni wotoonye
18 okadi le! i Edšake mei pī nyieo, mei ní mitšō-
nye kpitiokpitio ní agbene hū mike yafō mike,
19 ake Kristo señmotšo le henyeloi ni, i mei anagbe
le ní dši fitemo, ní amenyommo dši amemusū le,
ni amenumnyam le ye amehiegbedšianii amlī,
20 mei ní dfēo šikpoññonii le ahe keke le. i Edšake
wo le womanyeli le ye nweii, heñi wokweo wa-
laherelo gbē ke-dšeo, Nyontšo Jesu Kristo le, i
21 moni atšake wohešibā gbomotšo le dšēñ, koni
etamo enumnyam gbomotšo le su ye ehewale-
niitšumo ní eke-nyēo enōo nibii fē eto ešiši hū
le na.

Yi 4. Bele, minyemimei ní misumoo ní mifeo, mi-
míše ke mikekre! nyedamoa ši nakai ye Nyontšo le mli, nye mei ní misumoo!

2 Ewodia fai míkpa, ní Suntuka hū fai míkpa,
3 ní amedfen nokome ye Nyontšo le mli. † Hē, miba
bo hū, minanyosoolo kroññ, ake ohere yei ne
ní kemi ple sanekpakpa le he, ke Klemento hū
ke minanemei-niitsuloi krokomei, ní amegbei yo
walawolo le mli le.

4 Nyemī ašea ye Nyontšo le mli dā! mīsa mike:
5 Nyemī ašea! † Nyemlidsole le nyehāa gbomei fē
6 alea! Nyontšo le ebeñke! † Nyekahaoa ye noko-
noko he, ši moñ solemo ke faikpamo fē mli le
nyeke šidā atšia nyetutomoi le atā ye Nyonmo
7 hie; † ni Nyonmo hedšole ní fe dšeiñmo fē le ato
nyetsuii ke nyedfenmonii le ye Kristo Jesu mli!

8 Noni efe le, anyemimei! nii abo ní dši an-
kwa, nii ní saā wō, nii ní dša, nii ní he tše,
nii ní adoö he, nii ní he wiemo yo feo le fē,
ke nūfemo ko ye, ke yidšiemō ko hū ye le, ne-
9 ke nii ne ahe nyesusua! † Nii hū ní nyekase,
ni nyehere, ni nyenu, ni nyena ye mihe le,
enemei noñ nyetsua, ni hedšole Nyonmo le ke-
nye ahi ši!

10 Ši minā miše babao ye Nyontšo le mli, ake
agbene nyená nyefroke ekoñ ní nyeke-dfēo mino,
11 no no ní nyedfen hū, ši nyebe deká. † Dšee ake
ohia na miwieo ne: edšake mi le mikase nii ní
12 miyo le ahe miše: † Mile mihe šibā, ni misa mile
notekemo hū: nofēno mli ke mei fē mli mihe ho-
mo: to dšiō, hōmoyeli dšiō, notekemo ō, ohia ō: †

13 nii fē minyēo mifeo ye moni wadšeomi, ní dši
14 Kristo le, mli. | Ši kēle odšogbā nyefe, ake ní
nyefata mihe ye mimane le mli le.

15 Ši nye Filipoibii dientše hū nyele, ake sane-
kpakpa le šišidšē leñ, beni miyin ke-dše Make-
donia le, asafo ko be ní kemi bo nanyo ye hāmo
16 ke hemo akonta gbefañ, dša nye keke, akeši
Tesalonika hū nyemādšemi nii ní hiami le šikome
17 ke šii enyo. | Dšee ake mitaoō niihāmonii; ši mon
18 mitaoō yibii ní fa hā nyekonta le. | Ši miná fē,
ní eteke no: miyi obō ke nii ní miná ye Epa-
frodito deñ, ní dše nyeñō le, ní dši ņmadšē kpa-
kpa ke afole ke nōmo ní sa Nyonmo hie le.

19 Ši mi-Nyonmo le ahā nyehia le fē ayi obō ye
ledientše eniiafale le na ye anumnyam mli, ye
20 Kristo Jesu mli. | Ši Nyonmo ke wotše le aňo
anumnyam le ahā ke-yaši nanoi le ananoi le.

Amen.

21 Nyeñāa hetšelo fē hetšelo ye Kristo Jesu mli.

22 Nyemimei ní kemi yo le mibinye. | Hetšeloi le
fē, ši titri le mei ní dše Kaisare we le, mibinye!

23 Wo-Nyontšo Jesu Kristo dromo le kenye fē
ahī ši! Amen.

(Anmā ayahā Filipoibii le ke-dše Roma ye
Epafrdito deñ.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO

NÍ ENMĀ EMĀDŠE KOLOSAIBII LE.

- Yi 1.** Paulo, Jesu Kristo bofo ye Nyoimo suomo na,
2 ke Timoteo, nyemi le, i nmāa ke-yahāa hetšeloj
ni yo Kolosai ke nyemimej ni heo yeo ye Kristo
mli le: Dromo anō-hānye ke hedšole ke-dše Nyoim-
mo, wotše le, ke Nyontšo Jesu Kristo le, nō.
3 Wodaä wo-Nyoimo ke Nyontšo Jesu Kristo
4 tše le ši dāne, beni wosoleo wohāanye le, i ake
ni wonu nyehemo ke yeli ni yo Kristo Jesu mli
le, ke nyesuomō ni nyeke-sumo hetšeloj le fē
5 le, i ye nōhiekāmō ni anō-fō ši ahānye ye nweii
le hewo, noni nyenu dā ye sanekpakpa le anō-
6 kwale wiemo le mli, i noni še nyenō take bo
noni ni eyo dšen mū le fē mli hū, ni ewoo yibii
ni efereō le, take boni ewoo ye nye hū nyeten
ke-dše no gbī le no ni nyenu, ni nyena nyele
7 Nyoimo dromo le ye anōkwale mli; i take boni
nyekase hū ye Epafra moni dši wonanyotsūlo
ni wosumo le nō, moni dši Kristo anōkwa sōolo
8 hānye le, i mo hū ni tlawo nyesuomō ni yo mu-
mo mli le he adafi le.

- 9 Ene hewo le wo hū, ke-dše gbī no ní wonu
le, wofoko solemo ke faikpamo ke nyehāmo,
koni nyeyimo obōbō ke esuomonii le ahe niile ye
10 mumo nā ke šišinā fē mli; † koni nyenyie boni
sa Nyontšo le hie ni enō ena kwrā, ní nyewo
yibii ye niitšumo kpakpa fē niitšumo kpakpa mli, †
11 ní nyefere ye Nyonmo he niile le mli, ni hewale
fē hū anō-wadšenye ye enumnyam nyēmo le na
ke-yahā tšuišinme ke dšenmo ní se tšeo le fē ke
12 miše; † ní nyeda tše le ši, moni sawo ní wosa
kronkronbii awofaseniyyeli mlidšā le ye la le
13 mli, † moni dšiewo ke-dše duñ le hegbe le mli,
ni ekewo to esuomo bi le amantšeyeli le mli, †
14 mo mli ní woyo kpōmo le ye elá le hewo, noni
15 dši wohe ešai fā le; † mo non ní dši Nyonmo ní
anaa le subañ, bonō fē bonō hie kromobi le. †
16 Edšake emli abo nii le fia ye, nii ní yo nweii
le ke nii ní yo šikpoñ le no le, nii ní anaä ke
nii ní anaa le, mantšesei dšio, nyontšoyelii dšio,
onukpayelii dšio, hegbei dšio, nii le fē le, eno
17 atšō abo, ni le hū abo ahā. † Ni le non eyo dāni
nii fia eko yo, ni nii fia le, emli non emāmo ši
18 ye. † Ni le non dši asafo ghomotšo le yitšo, moni
dši šišidšē, kromobi hū ní dše gbohī atēñ, koni
19 le efe klenklenmo ye nii fia hie. † Edšake emli
esa (Nyonmo) hie ake yimo le fē ahī ši ye; †
20 ni etšō le non eno ekpātā nii fia keke ten kwrā,
ake noni esenmotšo le lá le mli le etšō le non
eno efe hedšole ekpātā nii fia, nii ní yo šikpoñ
le no ke nii ní yo nweii le fē.
21 Ni nye hū mei ní sa ní nyedši meikpōdši ke

henyeloi ke nyedseimo ye niitsumoi fõdši le amlí
 22 le, ı ši agbene le, eke ehelo gbomotšo le tšõ gbele
 mli enõ-kpātānye, ní ekenye adamo ši, ake mei-
 kronkroi ní he be kpa ko, ní aflonnye na ye le-
 23 dientše ehie: ı ke edši nakai, ake nyeke hemo ke
 yeli ahí ši šinn ye nyešišidšē le no, ni nyetšín
 nyehe ke-dšen sanekpakpa ní nyenu, ní ašie a-
 tšõ nii ní abo le fē ní yo nwei šiši le, ní mi
 Paulo mitšõ ehe sōolo le, nohiekāmo le no le.

24 Agbene mimí šeo ye nōnai ní mināā mihāā-
 nye le amlí, ni mihāā nii ní fe ye Kristo ama-
 nei le amlí le ayimo obōbō ye mihelo len hā
 25 egbomotšo ní dši esafo le, ı nō sōolo ní mi le
 mitšõ ye Nyoimo we-noyeli le ní anõ-hāmi ye
 nyegbefan le na, ní mihā Nyoimo wiemo le aba
 26 mli; ı noni dši temosane le ní anõ-te ke-dše na-
 noi le ke yinoi le ano, ši agbene le adšie kpo
 27 atšõ emekronkroi le, ı mei ní Nyoimo tao ake
 ehā ameale, noni dši neke temosane ne anum-
 nyam fale le ye dšenmādši le amlí le, ní dši
 Kristo ye nyemli, anumnyam le nohiekāmo le; ı
 28 mo ní wo wodšadseo wotšõ le, ni wowoo gbomo
 fē gbomo nā, ni wotšõ gbomo fē gbomo ye nā
 fē nā mli, koni woke gbomo fē gbomo adamo
 29 ši, ní ehí ke-wula ši ye Kristo Jesu mli, ı no he
 hū ní miboõ moden ni mipleo he ye hewale-ni-
 tšumo ní atšuo ye mimli ye hewale mli le na.

Yi 2. Edšake mitao ake nyeleo nō plemo babao
 ní mipleo nyeke mei ní yo Laodikeia ke mei abo
 2 ní enako mihie ye helo mli le ahe, ı koni ametše

ametšuii amem̄me amem̄li, ni amefe ekome ye
 suom̄o mli amem̄om̄o šišinamo ní yo hewale ye
 nō no le fale le fē mli, ní ameke-na Nyonmo ke
 3 tše le ke Kristo temosane le amele, i mo mli ní
 4 anō nā le ke niile le dsetrii le fē ate le. i Ši ene
 mīke, koni moko akašišinye ye lakamowiem̄o
 5 ko mli. i Edšake ke helo gbefan ni mikenye be
 dšin, kēle mum̄o gbefan le mikenye ye, ni mimi
 šeo, ni minaa nyegbedšianotō ke nyehemo ke
 yeli ní nyehēo Kristo no nyeyeo le šifimo le.
 6 Agbene take boni nyehere Kristo Jesu, Nyon-
 7 tšo le, atū le, nyenyiea ye emli, i ní nyešišifai
 amom̄o ši, ni amamonye ye eno, ni nyefi ši ye
 hem̄o ke yeli le mli, take bo non ní atšōnye le,
 8 ni nyeteke no ke šidā ye no mli. i Nyekwea
 nyehē ní ahia, koni mokomoko akanōnye nom
 ye dšenniile ke yakašišiumo le mli, ye gbomei
 ablemasādši le ana, ye dše neñ šišidšēnibii le, ni
 9 dšee Kristo le, ana. i Edšakeši emli ni nyonmo-
 10 yeli yimo le fē hō ye gbomotšo su mli; i ni nye-
 yimo ye emli, moni dši onukpayeli ke hegbe fē
 11 yitšo le, i mo mli ní aflonye ketia hū ye, ke ke-
 tiafō ní dšee nidši anō-fe, ši mon nō ní yo helo
 ešai agbomotšo le dšiem̄o le mli, ye Kristo ke-
 12 tiafō le mli le; edšake afūnye afata ehe ye ba-
 ptisimo le mli, mo mli hū ní anō-tenye ši ye,
 ye Nyonmo ní tele ši ke-dše gbohī atēn le he-
 13 wale niitšum̄o le no hem̄o ke yeli le na. i Ni
 nye ní nyedši gbohī ye nyenotōm̄oi le ke nye-
 helo fō le mli le, ehānye wala efata no he, ni
 14 eke nyenotōm̄oi le fē kēnye, i ní egbe nmāle ní

ake nine enmā ešiwō, ní akpoi le yo mli le,
 noni mā ši šiwō le, ni no non edšie ye ten ke-
 15 te, ní ekāla ekpete senmotšo le he; i ni edšie
 onukpayelii le ke hegbei le ahe nii, ni eboame
 ahora faññ, ni enyá ye ameno, ye ledientše
 emli le.

16 Nohewō le nyekahāa moko mikodšoanye ye
 niyeli lo niinumō lo gbídšūrō lo nyōñ hē lo sa-
 17 batoi agbefañ, i edšake nii ne dši nibii ní baba
 le asusuma ní ameto keke, ši gbomotšo le dši
 18 Kristo nō. i Nyekahāa moko mikpaleanye ke-ndšea
 nagbenō ní dšra wa le he, boni etaoō, ye hešib-
 bādfeñmō ke ñweibofoi adšamō le mli le, noni
 eboteō nii ní enako le mli, ni yaka efūō ehe ke
 19 ehelo le yinsusumō, i ni ehiee yitšo le mli, no
 mli non ní gbomotšo le fē, noni etšōō taloi ke
 kpāi le anō enáä enii, ni ehiehieō ehe ke-dšeo,
 ni enō-daä Nyonmo dale le.

20 Nohewō le, ke nyeke Kristo ná gbo nyehā
 dše nen šišidšēnii le, meba mō ní nyetamō mei
 ní hie kāmō ye dšēñ, ni nyehāä awoonye akpoi
 21 lolo, ake: Kamō mli, ni kasa ona, ni kata he
 22 tete! le? i (nii soññ po ní ake heniitšumō afite
 keke le!) ní yo gbomei akitaí ke tšōmōi le ana
 23 le, i nii ní yo ñā he wiemō ko ye amedientše
 amesuomō-na-dšamō ke hešibādfeñmō ke noni
 gbomotšo le yi amēbaa le mli le moñ, dšee wō
 ko mli, ní anō-hā helo le ato.

Yi 3. Nohewō le, ke atenye ši afata Kristo he le,
 nii ní yo ñwei le nyetaoa, heni Kristo yo, ni

- 2 eta Nyonmo ninedšürō no le; i nii ní yo nwei
le ahe nyedfēa, dšee nii ní yo šikpoñ le no le! i
- 3 Edšake nyegboi, ni aňō nyewala le ke Kristo le
4 ate ye Nyonmo mli: i Beni Kristo apue le, le
moni dši wōwala le, no le nye hū nyekele apue
ye anumnyam mli.
- 5 Nohewo le nyegbea nyehenii ní yo šikpoñ le
no le: adfamaňbo, mūdšiniitšumo, mlila, sedī
6 foň, ke hiedšomo ní dši wondšamo le, i nii ahe-
wo ní Nyonmo mlifū le baä toigbele bii le aňo le, i
7 mei amlī ní nye hū nyenyie sa, beni nyehie kāmō
8 ye mli le. i Ši agbene le nye hū nyenōa neke
nii ne fē nyešerea nyefēa, nii ní dši mlifū, gri-
mo, niifōdšianii, musubowiemō, hiegbedši-awie-
9 mō le, ke-dšea nyedaň. i Nyekamalea nyešia
nyehē, ní nyedšie gbomo momo le ke eniitšumoi
10 le, i ni nyewo mo hē ní tšōo ehē ekoň ke-yaä
11 niile mli ye moni bole le subaň le na; i heni
Helenyo ke Judanyo, ketiafō ke fō, kosenyo,
Skitenyo, nyōň, hebielo ko be doňň, ši mon
nii fia ye mei fē mli dši Kristo le.
- 12 Nohewo le, ake noni Nyonmo halamoňbii, mei-
kronkroi ke suomomei dšinye ne le, nyewoa
moňonale mlinii, mlihile, hešibādfeňmo, mlidšole.
13 dfeňmo ní se tšeo: i ní nyehereherea nyehē ni
nyeke-fafaä nyehē, kedši moko ke moko ye sane
ko le, take boni Kristo hū nō-fanye le, nakai
14 nye hū nyefea, i ši enemei fē no le nyewoa suomō
15 le ní dši hile-ke-šiwulamo fimokpā le. i Ni Nyon-
mo hedšole le aye yitšo ye nyetšuii amlī, nō he

- hū ní atšenye ke-ba ye gbomotšo kome mli le,
ni nyelea šidā.
- 16 Kristo wiemo le ahī šī ye nyemli babao, ní
nā fē nā mli ni nyetsōtsōa nyehe ni nyewiea
nyetsōa nyehe ye, nyelaä lalai ke sañkutfai ke
yidšiemolalai srotoi, ní dši mumo nō, ye dromo
- 17 mli, ye nyetsuii amlī nyehāa Nyonimo le; † ni
nofēno ní kule nyeafe ye wiemo lo niitšumo gbe-
fañ le, nyefea fē ye Jesu Kristo gbei amlī, ni
nyedaä Nyonimo ke tše le šī ye emli.
- 18 Nye yei, nyeke nyehe atoa nyedientše nye-
wumei le ašiši, take boni sa ye Nyontšo le mli
- 19 le. † Nye wumei, nyesumoa nyenāmei, ni nyemli
akadšoa ye ameno.
- 20 Nye bii, nyeboa nyefoloi le atoi ye nibii fē
gbefañ: edšake no sa Nyontšo le hie dšogbañ.
- 21 Nye tšemei, nyekawoa nyebii amlī la, koni ame-
tšui akafā.
- 22 Nye tšūdši, nyeboa helo na nyontšomei le atoi
ye nibii fē gbefañ, dšee hiesōomo mli, take mei
ní sa gbomei ahie keke, šī mon ye tšuiiankronñ-
- 23 femo mli ní nyešeo Nyonimo gbeye. † Ni nofēno
ní nyefeo le, susuma mli nyetsua ke-dšea, take
boni atšuo ahāä Nyontšo le, ni dšee gbomei, †
- 24 ni nyelea, ake Nyontšo le deñ nyenine aše wo-
fasenii le anādšiantō le no ye; edšake Nyontšo
- 25 Kristo le nyesōmo. † Šī moni tšuo nii ní edšaa
gbe le, ana noni edšaa gbe le he nyōmowō, ni
hieiankwemo ko beñ!

- Yi 4.** Nye nyontšomei, noni dša gbe ke noni fepe le nyeñō-hāa nyetsūdši le, ni nyelea ake nye hū nyeye nyontšo ye nweii.
- 2 Solemo le he nyekāa, ni nyešia kpe ye mli
3 ke šidā; i ni nyesa nyesolea nyehāawo hū, koni Nyoñmo agble wiemo le šina ahāwo, ní woķe-wie Kristo temosane le, nō hewo ní awomi kpā hū
4 le, i koni madšie no ši faññ, boni dša ake ma-wie le.
- 5 Nā mli nyenyiea ye, ye mei ní yo se le ahie,
6 ní nyekpō deka le. i Nyewiemo le he aba nyam dā, ni awo nō, ní nyele boni dša ake nyehereō mofēmo no.
- 7 Mihe sādši le fē, Tihiko ahā nyeale, le noni ní dši suomō nyemi ke anōkwa šoolo ke nanyo-tšulo ye Nyontšo le mli le, i mo hū ní mitsū nyeñō ye ene noni hewo, koni male nyehe šādši le, ni etše nyetsui enme nyemli, i ni minō Onesimo ní dši anōkwa ke suomō nyemi ní dše nyeten le mifata ehe: nii fē ní yo bie ne ameahā nyeale.
- 10 Aristarko, minanyo-nom le, ke Marko ní dši Barnaba nyemibi, mo hewo ní nyena wodši le
11 (keđši eba nyeñō le, nyehereale hieme!), i ke Jesu ní atšeole Justo le, mei ní dše ketiafō mli le, mibinye. Menemei keke dši minanemei ni-tšuloi hā Nyoñmo mañtšeyeli le, mei ní etšōmo tšuiwō ehāmi le.
- 12 Epafra ní dše nyemli ní dši Kristo tšulo ní dāne epleo nyehe ye esolemoi le amlī, koni nyedamo ši, ni nyehi ke-wula ši, ni nyeyimo obō-

- bō ye Nyonmo suomonanii fē mli le, mibinye. ,
 13 Edšake miye odase mihāle, ake ehie doo babao
 chāanye ke mei ní yo Laodikeia ke mei ní yo
 Hierapoli le.
 14 Luka, tsalo le, moni asumo le, ke Dema
 mibinye.
 15 Wombi nyemimei ní yo Laodikeia le, ke Nim-
 16 fan ke asafo ní yo ewe le. Ni ke akane neke
 wolo ne ye nyenō le, nyehāa akanea ye Laodi-
 keia asafo le mli hū, ni amehā nye hū nyekane
 17 Laodikeia nō le. Ni nyekea Arkipo ake: Kwe-
 mo sōomo ní še oden ye Nyontšo le mli le, koni
 ogbe na kwrā!
 18 Mibimo ní mi, Paulo, minmā ke midientše
 minine le ne. Nyekaia mikpāi le! Dromo le
 kenye ahī šī! Amen.

(Aimā ake-yahā Kolosaibii le, ke-dše Roma,
 ye Tihiko ke Onesimo den.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

KLENKLEN WOLO

NÍ ENMÃ EMÃDŞE TESALONIKAMEI LE.

Yi 1. Paulo ke Silwano ke Timoteo ñmää ke-yahã Tesalonikamei asafo ní yo Nyoñmo, tşe le, ke Nyontşo Jesu Kristo le mli le: Dromo ahãnye ke hedşole ní dşe Nyoñmo, wotşe le, ke Nyontşo Jesu Kristo le nõ!

2 Wodaã Nyoñmo ši dā ye nyefē nyehewo, noni wokaionye ye wosolemo le amlı, ni wofoko, ı

3 ni wohie yo nyehemo ke yeli niitşumo le ke nyesuomō modenbo le ke nyehiekã ní kã wo-Nyontşo Jesu Kristo no le mlihiemo le no ye

4 Nyoñmo ke wotşe le hie. ı Edşake, anyemimeı

5 ní Nyoñmo sumoo! wole nyehalamo le, ı ake wosanekpakpa le ba nyeñō dşee wiemo mli keke, ši moñ ye hewale mli ke Mumō kronkron mli ke nomimã babao mli, take boni nyele, boni woyo

6 ye nyeten ye nyehewo le. ı Ni nye le, wokase-loı nyetşōmo ke Nyontşo le nõ hũ, noni nyeñō wiemo le ye amane babao mli ke Mumō kronkron

7 mişe; ı boni afe ní nyetşōmo okadii nyehã mei

8 fē ní he ye ye Makedonia ke Akaia le. ı Edşake nyeñō le Nyontşo le wiemo le dşe ní egbe

efā, dsee ye Makedonia ke Akaia keke, ši mon
 hefēhe nyehemo ke yeli ni yo Nyonmo no le
 9 eba, ni ehiaawo noko kemo tete le. | Edsake
 amedientše amedšadšeo ye wohewo ametsōo nō
 nōgbe ni wona ye nyenō ke boni nyetsō nyehe
 ke-ba Nyonmo nō, ke-dše amagai le anō, ni
 10 nyesōmo anokwa Nyonmo hiekālo le, | ni nyeme
 ebi le ke-dše nwei, moni etele ši ke-dše gbobi
 aten, Jesu, moni dšiewo ke-dše mlifū ni baba
 le na le.

Yi 2. Edsake nyedientše hū, anyemimei! nyele nō-
 2 gbe ni woyo ye nyenō le, ake efee yaka, | ši
 mon tše wona nō dā, ni afewo niiseniianii hū
 ye Filipoi, boni nyele le, wona ekā kē ye wo-
 Nyonmo le mli, ni woke-wie Nyonmo sanekpa-
 3 kpa le wotšōnye ye plemo babao mli. | Edsake
 womišedšemo le, dsee šišiumo, ni asan dsee mū-
 dšiniitšumo, ni dsee kōtōmpo hū mli, ni edšeo, |
 4 ši mon take boni Nyonmo ekawo ni wosa, ake
 atu sanekpakpa le awo wodeñ le, nakai wowieo
 hū, dsee ake mei ni sa gbomei ahie, ši mon mei
 5 ni sa Nyonmo ni kaä wotšuii le hie le. | Edša-
 ke wosa wowieko nadokomowiemo ko peñ, take
 boni nyele le, ni wotoko hiedšomo lakpa hū:
 6 Nyonmo dši odasefo! | asan hū wotao gbomei
 7 ahienyam, nyenōō, alo meikrokomei anōō, | tše
 woye hewale, ake wohe dšra waä, ake Kristo
 bofoi le; ši mon womli dšo ye nyeten, take boni
 8 biialelo hieo ledientše ebii dodōdo le. | Nakai
 wofeonye, ni wona tsuidšūrō po, ake dsee Nyon-

mo sanekpakpa le keke ni wonō-hānye, ši mon
 wodientše wosusumai hū, ake ni wosuomomei
 9 nyetsōmo le. | Edšake nyehie ye no, anyemime!
 boni wobō moden ni wogba wohe na le; edšake
 nyōn ke fane wotsuo nii, koni wohe dšra aka-
 wa nhā nyeten moko le, wošie Nyonmo sane-
 10 kpakpa le wotsōnye. | Nyedientše nyedši odase-
 foi ke Nyonmo hū, bo kronkron ni dša ni kpa
 ko be he ni woyo wohānye mei ni nyeheo nye-
 11 yeo le, | take bo non ni nyele, ake nyeten mo-
 fēmō le, take boni tše feo ehāä ebii le, nakai
 12 wowie wotsōnye ni wošedše nyemī, | ni woye
 odase, ni nyenyie, boni sa Nyonmo moni tšenye
 ke-ba ledientše emantšeyeli ke enumnyam le mli
 le hie le.
 13 Enc hewo ni wo hū wodaä Nyonmo ši ni wo-
 fōō, ake noni nyenā Nyonmo wiemo ni nyenu
 ye wona le, nyehe, dšee ake gbomei awiemo
 le, ši mon, take boni eyo hū lelen le, ake Nyon-
 mo wiemo, mo hū ni tšuo hewalenii ye nye ni
 14 nyeheo nyeyeo le mli le. | Edšake nye le, anye-
 mimei! nyetsōmo Nyonmo asafoi ni yo Judea le
 akaseloi ye Kristo Jesu mli, edšake no non nye
 hū nyena ke-dše nyedientše nyemaňsikwēi le a-
 den, noni ame hū amena ke-dše Judafoi le a-
 15 den, | mei ni gbe Nyontšo Jesu le ke amedien-
 tše amegbaloi le hū, ni amewaä wo hū woyi, ni
 amesaa Nyonmo hie, ni ameteo ši amewoo gbo-
 16 mei fē le, | mei ni tšiwō gbe hū ni wokawie
 wotsō dšenmādši le, koni ahere ameyi wala le,

ní ameke-wo amehē ešai le obōbō dā le: ši mli-
fū le ninaame keyaä nagbe.

- 17 Ši nye le, anyemime! ake ní nyefe tamō wo-
wuisai ye n̄mletfā be ko mli, ye hīe, ši dsee
tsuii mli, hewo le, wobō modēn babao mon ke
18 fē babao, ake wona nyehīe ekoñ. | Hewo le wo-
tao ake woba nyenō, mi Paulo le, šikome ke
19 šii enyo fē; ši Satana tšiwō gbe. | Edšake namo
dši wohienokāmo lo womiše lo wofā akekere le,
ke dsee nye hū, ye wo-Nyontšo Jesu Kristo hīe,
20 ye ebabe le mli le? | Edšake nye le, nyedši
wōnumnyam ke womiše le.

- Yi 3.** Nohewo hū ní wonyēē donñ le, wokplē ake
2 aši wokome ye Atene le, | ni wotšu Timoteo,
wonyemi ke Nyonimo sōolo ke wōnanyoniitšulo
ye Kristo sanekpakpa le mli le, ní ewonye he-
wale, ni etše nyetšui enmē nyemli ye nyehemo
3 ke yeli le hewo le, | koni mokomoko akatši ebe
ye neke amanei ne amlī: edšake nyedientše nye-
4 le, ake ene kē he ši wokāmo le. | Edšake beni
wokenye yo hū le, wokenye woto, ake wobana
amane, take bo nonñ ní eba mli, ni nyele le. |
5 Ene hewo ni mi hū, noni minyēē donñ le, mi-
tšu ní mike-le nyehemo ke yeli le, ake aleenō
kalo le ekanye ni wōmodēnbo le afe yaka, lo.
6 Ši agbene le, noni Timoteo dse nyenō ba wonō,
ni edšadše nyehemo ke yeli le ke nyesuomō le
ke kaimō kpakpa hū, boni nyekaiowo dā ni nye-
feowo ake nyenawo, take boni wo hū wofeonye
7 le, sanekpakpa etšowo, | hewo le ašedše womi,

anyemimei! ye nyehewo, ye womane ke fimo le
 8 fē se, ye nyehemo ke yeli le hewo; i edšake a-
 gbene wohiēi kāmō, kedši nye le nyedamoo ši
 9 ye Nyontšo le mli le. i Edšake me šidā wonyē
 wonō-hā Nyonmo ekoñ ye nyegbefañ ye miše fē
 ní womi šeo ye nyehewo ye wo-Nyonmo le hie
 10 le mli? i noni nyōñ ke fane po wokpaä fai ahū,
 ní wona nyehie, ni wosa nii ní feo nyehemo ke
 yeli le woto le.

11 Ši Nyonmo ke wotše le dientše ke wo-Nyon-
 tšo Jesu Kristo le adšadše wogbe le ke-ba nye-
 12 nō! i ši nye le, Nyontšo le awonye obōbō, ni
 ehā nyeteke no ke suomo ní nyeke-sumo nyehe
 ke mei fē le, take boni wo hū woyo wobäänye
 13 le; i koni awadše nyetšuii, ní amehe akabi famo
 ko ye kronkronfemo mli, ye Nyonmo ke wotše
 le hie, ye wo-Nyontšo Jesu Kristo ke emekron-
 kroī le ababē le mli!

Yi 4. Agbene noni efe le, anyemimei! wombanye
 ni wonkpanye fai ye Nyontšo Jesu mli, take
 boni nyená ke-dše wodeñ, boni edša ake nye-
 nyie, ni nyesa Nyonmo hie, ke boni nyenyieo
 2 hū le, koni nyeteke no fe tšutsu le. i Edšake nye-
 le nō kitai ní wowonye ye Nyontšo Jesu mli le.
 3 Edšake ene dši Nyonmo suomonanō, nyehe-
 tšemo le, ní nyetši nyehe na ke-dše adšamañbo
 4 mli, i ni nyeteñ mofemo ale ledientše enō le nō
 5 ye hetšemo ke wō mli, i dsee akono hiedo mli,
 take boni dšeñmādšiamlibii le hū ní lee Nyonmo
 6 le feo le; i koni moko akaye enyemi amim, ní

ehie adšo eno ye sane le mli, edšakeši enemei fē
 ahe owyeletolo dši Nyontšo, take boni wokenye
 7 woto, ni woye odase āhū le. † Edšake Nyonmo
 tšeewo ke-baa mūdšiniitšumo he, ši mon ye he-
 8 tšemo mli. † Hewo le agbene, mo ní kwaä le,
 dšee gbomo ko ni ekwaä, ši Nyonmo mon, mo
 hū ní nō Emumo kronkron le ewo nyemli le.

9 Ši nyemimeiahedō hewo le ehiaanye, ake a-
 nimānye; edšake nyedientše le, Nyonmo etšōnye,
 10 ake nyesumosumo nyehe; † edšake nyefeo no hū
 nyehāä nyemimei fē ní yo Makedonia mū le fē
 le. Ši womikpanye fai, anyemimei! ake nye-
 11 teke no fe tšutšu le; † ni nyedaä, koni nyefe diō
 ni nyefe nyedientše nyenii, ni nyeke nyedientše
 12 nyenidši atšu nii, boni wowonye kitā le, † koni
 nyenyie boni yo feo ye mei ní yo se le ahie, ní
 mokomoko akahiane.

13 Ši wosumoo ake nyelee mei ní ewo le ahe nii
 le, anyemimei! koni nyekaye nkomo tamō mei
 14 ní efe le, mei ní be nohiekāmo ko le. † Edšakeši
 ke woheo woyeo, ake Jesu gbo ni ete ši le, bele
 nakai non Nyonmo anō mei ní ewo le ke-atšō
 15 Jesu no eekplaame ke le non ke-aba. † Edšake
 ene womikenye ye Nyontšo le wiemo ko mli,
 ake wo ní wohieī kāmoo ni wofo ke-yaä Nyon-
 tšo le babē le mli le, wotšōn mei ní wo le a-
 16 hie; † edšake le Nyontšo le dientše ke ošebō ke
 nweibofonukpa gbē ke Nyonmo tetremantre adše
 nwei akpleke ši, ni gbohī ní yo Kristo mli le
 17 ate ši tšutšu, † no se le wo mei ní wohieī kāmoo
 ní efe le, aašawo ke ame non ye atatui amlī ke-

ate Nyontšo le kpemo ye koyo mli, ni nakai
 18 woke Nyontšo le ahī šī dā. | Beni afe ní nyeke
 neke wiemoi ne atšea nyetsuii anmea nyemli!

Yi 5. Ši bei le ke yinoi le ahewo le, anyemimei!
 2 ehiaanye ake anmānye. | Edšake nyedientše nyele
 krede, ake Nyontšo le gbī le, tamo dšulo ye
 3 nyōn le, nakai ebaba. | Edšake beni amēke ake:
 Edšo, ni wofe sefefe! le, no le trukā ni hiekpātā-
 mo atuaame, tamo kōmo tuaä yō ní musu eda
 le, ni amedšon na foi kwrā.

4 Ši nye le, anyemimei! nyebe duñ mli, koni
 5 gbī le aninanye hū take dšulo. | Edšake nyefē,
 la bii dšinye ke fane bii: wodšee nyōn alo duñ
 6 nō. | Bele nohewo le nyekahāa womiwoa, tamo
 mei ní efe le hū le, šī wošia kpe ni wohieī akā-
 7 moa šī! | Edšake mei ní woō le, nyōn amewoō;
 8 ni mei ní troō dā le, nyōn hū ametroō: | šī wo
 le, noni wodši fane bii le, nyehāa wohieī akā-
 9 moa šī, ni wowa hemo ke yeli ke suomo dama
 le, ni wobumoa dadefai ní dši walaheremo no-
 10 hiekāmo le! | Edšake Nyonmo etoowo ehāā mli-
 fū, šī mon ehā walaheremo nāmo ye wo-Nyontšo
 11 Jesu Kristo le hewo, | moni gbo ehāwo, koni, kpe
 wošio dšio, wō wowoō dšio, wokele fē hieī akā-
 12 mo. | Hewo le nyetšea nyetsui nyeñmea nyemli,
 ni mo amā enanyo, take bo non ní nyefe le.

12 Ši wombanye, anyemimei, ake nyele mei ní
 tšuo nii ye nyeteñ, ni ameyeo nyeno onukpai ye
 13 Nyontšo le mli, ni amewieo ametsōnye le, | ni
 nyebuaame naakpa dientše ye suomo mli, ye ame-

niitšumo le hewo. Nyehia ši ye hedšole mli ye nyeten.

- 14 Ši womkpanye fai, anyemimei! nyewiea nyetšoa mei ní be gbedšiano le: nyešedšea mei ní tšui fää le amí: nyeherea mei ní feo gbedē le: nye
 15 dšēmō se atšea ahāa mei fē! | Nyekwea ní ahia, koni moko akañō efoñ mīto efoñ nādšian, ši moñ dā
 16 nyetiua ekpakpa se nyehāa nyehē ke mei fē. | Dā
 17 nyenaä mīše! | Nyesolea ni nyekafōa! | Nofēno mli
 18 nyedaä ši ye: edšake no dši Nyonmo suomonani
 19 ye Kristo Jesu mli ye nyegbefan. | Mumō le
 20 nyekagbea; | gbalei le, nyekagbea heguo! | ši
 21 nii fia nyekaä nyekwea, ni noni hi le nyetōa! |
 22 Efoñ su fē he nyetšia nyehē ke-dšea!

- 23 Ši hedšole Nyonmo le dientše atšu nyehē emū kwrā, ní ato nyemumo ke nyesusuma ke nyegbomotšo mū le fē, ní samō ko akahī he, ke-ya
 24 wo-Nyontšo Jesu Kristo babē le! | Anokwafo dši mo ní tšeonye le, mo ní afe hū le!

- 25 Anyemimei! nyesolea nyehāawo! | Nyenāa nyemimei le fē ke našomō kronkron! | Mikānye Nyontšo le kitā, ake nyehā akane neke wolo ne ahā nyemimei kronkroi le fē!

- 28 Wo-Nyontšo Jesu Kristo dromō le kenye ahī ši! Amen.

(Anmā kleinkleinō ne amādše Tesalonikamei le, ke-dše Atene.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO NÍ DSI ENYO

NÍ ENMÄ FMÄDŠE TESALONIKAMEI LE.

Yi 1. Paulo ke Silwano ke Timoteo ñmää ke-yahää
Tesalonikamei asafo ní yo Nyoñmo, wotše le,
2 ke Nyontšo Jesu Kristo le mli le: ı Dromo a-
hānye ke hedšole ní dše Nyoñmo, wotše le, ke
Nyontšo Jesu Kristo le ñō!
3 Esa hāwo ake wodaä Nyoñmo ši dā ye nye-
hewo, anyemime! take boni sa, edšake nye-
hemo ke yeli le daä naakpa, ni nyefē nyeten
mofēmo suomo ní nyeke sumo nyehē le faä ke-
4 yaä no hū, ı bobo ní wodientše tete wofää wo-
fōo nyeno ye Nyoñmo asafoi le amlı, ye nye-
tšuišınme ke nyehemo ke yeli, ní nyeyo ye nye-
yiwalei ke nyemanei ní nyemıa nyehıe ye mli
5 leñ le, hewo: ı Nii ní dši Nyoñmo kodšomo ní
dša gbe le he okadi ní anaä faññ, koni asanye
ní nyesa Nyoñmo mañtšeyeli, ní nyenaä hewo
6 nō le, ı kedši nakai, ake edša ye Nyoñmo hie,
ake eke amane ato mei ní woonye amane mli
7 le anādšiañ, ı ni nye ní nyenaä amane le, eehā-
nye kewo fē hedšomo, beni aadšie Nyontšo Jesu

8 le kpo ke-adše nwei ke ehewale bofoi le, i moni
 ke lalilei ato owoyele ye mei ni lee Nyonmo ke
 mei ni boo wo-Nyontšo Jesu Kristo sanekpakpa
 9 le toi le ano, i mei ni aná nyōmowō, ni dši nano
 hiekpātāmo ke-adše Nyontšo le hie ke ehewale
 10 anumnyam le he, i beni eeba, ni ehie ababa nyam
 ye emekronkroi le amli, ni mei ana akpe amehe
 ye ehewo, ye mei ni he eno ye le fē mli, edšake
 ahe wodase ni woye wotšōnye le aye, ye no gbī
 le no le.

11 Ene hewo hū ni wosoleo dā wohāānye, koni
 wo-Nyonmo le asanye ni nyesa tšemo le, ni ehā
 mlihile hiesale le fē ke hemo ke yeli niitšumo
 12 le ayi obō ye hewale mli i beni afe ni awo wo-
 Nyontšo Jesu Kristo gbei le ahie nyam ye nye-
 mli, ni nyehie hū aba nyam ye emli, ye wo-
 Nyonmo le ke Nyontšo Jesu Kristo dromo le na.

Yi 2. Ši wonkpanye fai, anyemime! ye wo-Nyontšo
 Jesu Kristo bā le ke wonabuamo ye enō le he-
 2 wo: i koni akatširennye amrō ke-dše dšemo le he,
 ni asan akahaonye hū ye mumo ko alo wiemo
 ko alo wolo ko hū ni akē akē edše wonō le na,
 3 akē aleenō Kristo gbī le ešē ši etā. i Mokomoko
 akašišiunye ye noko gbefan; edšake dša akē kwa-
 mo le aba fēdā, ni aadšie eša gbomo le, ni dši
 4 fitemo bi le, ni ate ši awo ehe no aši nofēno
 ni atšeo nyonmo lo nyonmodšamo le, ahū ni le-
 dientše eta Nyonmo we le akē nyonmo ko, ni
 etšo ehe akē le dši Nyonmo le, kpo dā.
 5 Nyekaii akē beni mikenye yo lolo le, mike-

6 nye neke nii ne, lo? ı Ni agbene le, noni tšio
 no gbe le, nyele, koni adšiele kpo ye ledientše
 7 eyino le. ı Edšake mlakwamo temosane le mitšu
 nii momo; mo keke ni tšio gbe agbene le, dša
 8 ake adšiele ye te len dā. ı Ni no koni aadšie
 mlakwalo le kpo, mo ni Nyontšo Jesu le ke
 edan-mumo le agbe, ni eke ebā len puemo le
 9 adsie ke-ate le; ı mo hū ni ebā le aba mli ye
 Satana niitšumo ni mli wa le na ye amale he-
 10 wale ke okadii ke nakpenii fē mli, ı ye nii ni
 edšaa gbe ašišumo fē mli ye mei ni ladšeo le
 ateñ le, ye he ni amehee anokwale suomo le ni
 11 aňō-here ameyiwala le hewo le. ı Ni ene hewo
 Nyonimo atšu šišumo ni mli wa ke-aba amēň,
 12 ni ameaehe amale le ameaye, ı koni akodšo mei
 fē ni hee anokwale le ameyee, ši amena nii ni
 edšaa gbe ahe tšui mon le.

13 Ši wo le, sa ake wodaä Nyonimo ši dā ye
 nyehewo, anyemimei ni Nyontšo sumoo! ake
 Nyonimo fānye ke-dše šišidše le eto walaheremo
 ye mumo hetšemo ke anokwale hemo ke yeli
 14 mli, ı no no ni etšenye ke-ba ye wosanekpakpa
 le mli, koni nyeye wo-Nyontšo Jesu Kristo a-
 numnyam le no.

15 Bele nohewo le, anyemimei! nyedamoā ši, ni
 nyehiea blemanii ni wotšōnye ye wiemo mli dšio,
 lo wolo mli dšio le amlı!

16 Ši le wo-Nyontšo Jesu Kristo dientše ke Nyon-
 mo ke wotše ni sumowo ni eke nano mišedšemo
 ke nohiekāmo kpakpa hāwo ye dromo mli le, ı

17 le non eetše nyetšuii eenme nyemli, ni eewadše-
nye ye wiemo ke niitšumo kpakpa fē mli!

Yi 3. Noni eše le, nyesolea nyehääwo, anyemimei!
koni Nyontšo le wiemo le ahie foi ke-ya no, ni
2 awo ehie nyam, take boni eyo nyenō le hū; ı ni
adšiewo ye lahogbomei fōdši le aden, edšake dsee
3 mei fē le sane dši hemo ke yeli le. ı Ši anokwa-
yelo dši Nyontšo le, moni awadšenye, ni eesranye
4 ke-adše mofon le den. ı Ši wohie ekā nyeno ye
Nyontšo le mli, ake nii ni wofāfāanye le, nyefeo
5 ni nyeafe hū. ı Ši Nyontšo le adšadše nyetšuii le
ke-ya Nyonmo suomo ke Kristo tšuišinme le mli!
6 Ši wofāanye, anyemimei! ye wo-Nyontšo Jesu
Kristo gbei amli, ake nyeke nyemi fē nyemi ni
nyiee gbędšiano ye nii ni wotu wowo eden le
7 ana le agbla mli. ı Edšake nyedientše nyele, boni
edša ake nyekaseowo; edšake wofee wofe saka-
8 saka ye nyeten, ı ni wosa woyee abolo yaka ye
moko nō, ši mon wobo moden, ni wogba wofe
na nyon ke fane, ni wotšu nii, koni wofe akawa
9 nhā nyeten moko: ı dsee ake wofe nakai hegbe,
ši mon, koni wonō wofe wotonye okadi, koni
10 nyekasewo. ı Edšake beni wokenye yo le hū,
wofāfānye ene, ake, ke moko sumoo ake etšuo
11 nii le, ekaye nii hū. ı Edšake wonuo, ake mei-
komei enyiee gbędšiano ye nyeten, ni ametšuu
12 nii, ši mon ametšuo yakayakanii. ı Neke mei ne
wofāfāä, ni wowieo wotšooame ye wo-Nyontšo
Jesu Kristo le hewo, koni ametšu nii diō, ni a-
13 meye amedientše amebolo. ı Ši nye le, anyemi-

- 14 mei! nyekahāa edšūrōfemo mītōtonye. ı Ši ke
 moko boo wōwiemo ní yo wolo le mli toi le, le
 le nyekadiale, ni nyekele akafutua, koni ehie a-
 15 gbo; ı ni nyekabuale ake henyelo, ši mon nye-
 wiewa nyetšōale, take nyemi.
- 16 Ši le hedšole Nyontšo le dientše ahānye hedšo-
 le le dā ye nofēno gbefan! Nyontšo le ke nyefē
 ahī ši!
- 17 Mibimo ke mi, Paulo le, minine na ne: noni
 dši okadi ye miwolo fē wolo mli le: boni mi-
 18 ñmää ne. ı Wō-Nyontšo Jesu Kristo dromo le ke
 nyefē ahī ši! Amen.

(Nō ní dši enyo ní ańmā amādše Tesalonika-
 mei le ke-dše Atene le.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

KLENKLEN WOLO

NÍ ENMÃ EMÃDŠE TIMOTEO LE.

Yi 1. Paulo, Jesu Kristo bofo ye Nyonmo, woyi-walaherelo, ke Nyontšo Jesu Kristo, wohieno-
2 kãmo le, kitã na, ı ke-yahã Timoteo, mibi kronn ye hemo ke yeli mli: ı Dromo, mōbonale, hedšo-
le ke-dše Nyonmo, wotše, ke Jesu Kristo, wo-Nyontšo le, nõ!

3 Take boni mikpao fai, ake ohĩ ši ye Efeso, beni miyĩn mite Makedonia le, koni ofãfã mei-
4 komei ní amekatsõ nibii krokomei, ı ni amesa amekadfen adesai ke wekuakontai ní be nagbē
le anō, edšake nii ne ye nwanedšē fe Nyonmo tšumã ní yo hemo ke yeli mli le. —

5 Ši kitã le nagbē le dši suomō ní dše tšu ní mli tše ke heniile kpakpa ke hemo ke yeli ní
6 apasa ko be mli le mli, ı nii ní meikomei ho he, 7 ni amekpale ke-te yakawiemō he, ı noni ametaoō
mlatšōloi ametsōmō le, ameyoo noni amewieo, lo
8 nii ní amemãä no aduatšo le. ı Ši wole, ake mla le hĩ, kedši moko fe he niitšumo, boni sa mla
9 le, ı ni ele ene, ake dšalo le, mla kãã ši hãale,

10 ši mlakwaloi ke toigboloi, mei ní dšaa Nyonmo
ke ešafeloi, mei ní hie be nyam ke buleloi, tše-
gbeloi ke nyegbeloi, awuiyeloi, i adfamañboloi,
mei ní ke gbekebihi woö le, odšotfaloi, amale-
loi, kitäkūoloi le mon añō-hā, ni ke nō kroko
11 guo tšōmo ní tšää mo le, i ye Nyonmo ní adšole
le anumnyam sanekpakpa ní atu awo mi non
mideñ le na.

12 Ni mīda moni womi hewale, Kristo Jesu wo-
Nyontšo le, ši, ake ebuni anokwafo, ni enōmi
13 eto sōomo mli, i mi ní tšutšu le midši musubolo
ke yiwalo ke niiseniianiifelo; ši kēle anami mo-
bo, akeši lē ní milee hewo ni mife, ye hemo ní
14 mihee miyee mli: i ši wo-Nyontšo dromo ke he-
mo ke yeli ke suomō ní yo Kristo Jesu mli le
fa āhū fe no.

15 Anokwa wiemo ní sa ake añōo kwrā le ni,
ake Kristo Jesu ba dše neñ eba ešafeloi ayiwala-
heremo, mei aten ní mi le midši kleñkleñmo; i
16 ši kēle ene hewo ni anami mōbo, koni mimli
tšutšu ni Jesu Kristo atšō edfeñmo ní se tšeo le
fē ye, ní añō-to okadi ahā mei ní bahe eno a-
17 meye, ní amená nano wala le. i Ši nanoi aman-
tše le, moni fiten, moni anaa, moni dši Nyonmo
[ñālo] kome le, ahāle wō ke anumnyam ke-yašio
nanoi ananoi le! Amen. —

18 Bele neke kitā ne mituo miwoö odeñ, mibi Ti-
moteo! ye gbalei ní agba sa afie ono le ana,
19 koni owu tawu ní hi le ye amemli, i ni ohie he-
mo ke yeli ke heniilē kpakpa, noni meikomei
tšire amefie ní amenō hemo ke yeli le ameša ši

20 le: ı mei aten̄ ní Himenaio ke Aleksandro yo,
mei ní mitu miwo Satana den̄, koni agbla ame-
toi ní amekawie musubowiemoi don̄n le.

Yi 2. Agbenē miwie mitsō, ake nibii fē hie le afe
faikpamoi, solemoi, mlidām̄oi, šidāi, ahā gbomei
2 fē, ı ahā mantšemei ke mei fē ní yeo onukpai le,
koni wohi ši diō ye hedšole mli, ye Nyoñmo
3 dšamo ke sale fē mli. ı Edšake ene hi ni enō
4 woyiwalaherelo Nyoñmo le na, ı moni taoo gbo-
mei fē yiwala ehene, koni ameba anokwale he
niile mli le.

5 Edšake mokome dši Nyoñmo, mokome hū dši
Nyoñmo ke gbomei atendāmolo ní dši gbomo
6 Kristo Jesu le, ı moni nō ehe ehā ake kpōmonō
ye mei fē nādšiañ, ní dši odase ní aye ye ledien-
7 tše eyinoi le. ı nō he ní anōmi non̄ ato, koni mitsō
šielo ke bofo, (anokwale miwieo ye Kristo mli,
mimalee!) dšenmādši atšolo ye hemo ke yeli ke
anokwale mli.

8 Bele mitao, ake hi le asole ye hefēhe ní ame-
hole nidši ní yo nyam le ano ní mlifū lo ūwane-
9 dšē akaba mli. ı Nakai non̄ yei le hū, ake a-
mewula amehe ke bo ní sa amedšen, ke hie ní
gbo nō ke dšenmo ní sa le, dšee ye yi gbo lo
šika lo adiabai lo atade ní dšra wa le mli, ı
10 ši mon̄, noni sa yei ní dšadšeo Nyoñmo dšamo
ametšoo le, ye niitšumoi kpakpai aml.

11 Yō afe diō ni ekase nii ye toibō fē mli; ı ši
12 yō mihāā hegbe ake etšō, alo eye nū no, ši mon̄
13 efe diō. ı Edšake Adam le ašō tšutšu, no se le

14 Hawa. | Ni ašišiuu Adam, ši yō le, ašišiule ni
 15 ebote notōmo mli. | Ši aahere eyiwala ke-atšō
 biiafomo le no, kedši amehi ši ye hemo ke yeli
 ke suomo ke hetšemo ke dšēnmo hū ní sa mli le.

Yi 3. Anokwa wiemo ne: ke moko di nokwemo-
 niitšumo se le, etao niitšumo ní yo feo ko se-
 2 gbe. | Agbene dša ake nokwelo le ahī ši, boni
 anyēn ehe ata, | yo kome wu, hiesikālo, moni yo
 dšēnmo ní sa, moni baä edšen dšogbā, gbofelo,
 3 moni le tšōmo, | dšee dānulo, dšee mo yilo, dšee
 kpekpefelo, ši moni moni he dšo, moni bee, moni
 4 sumoo šika, | moni yeo ledientše ewe no onukpa
 dšogbā, moni yo bii toiboloi ke nii ní sa le fē, |
 5 ši ke moko lee boni eye ledientše ewe no onu-
 kpa ehā le, te afe teñ ní eedšēn Nyoimo asafō
 6 le no? | Asan hū dšee moni bote Nyoimo sane
 le mli etšeko, koni ekafū ehe ni egbe abonsam
 7 kodšomo le mli. | Ši dša ake mei ní yo se le hū
 aye ehe odase kpakpa, koni ekagbe dšemo ke
 abonsam tšōne le mli!

8 Sooloi hū nakai non, amefe boni sa, dšee lilei-
 ntatšemei, dšee dā pi nuloi, dšee kpekpefelo, |
 9 ši mei ní hieo hemo ke yeli le temosane le ye
 10 heniile ní he tše mli. | Ši menemei hū akaame
 akwe fedā, ake amesa, lo; no se le, ke sane
 ko be amehē le, amesōmo!

11 Yei le hū nakai non; amefe boni sa, dšee
 meiahewieloi, ši amehie akā ši, amefe anokwafoi
 ye nii fia mli.

12 Sooloi afe yō kome kome wumei, mei ní yeo

amebii ke amedientše amewei le ano onukpai
 13 dšogbā. | Edšake mei ní sōmoo dšogbā le, ame-
 náā atrakpe kpakpa amehāā amehe, ke ekā ba-
 bao ye hemo ke yeli ní yo Kristo Jesu mli leñ.
 14 Nii ne mīmā mibāo, ni mihie kā no, ake
 15 etšeñ ní maba oñō: | ši kedši mitše kē le, koni
 oná ole, boni dša ake oba odšeñ ye Nyonmo
 we, ní dši Nyonmo hiekālo le asafo, anokwale
 16 le akulašin ke šišidšē le. | Ni noko ní adšadše
 faññ, ake kpetenkpleñ, dši Nyonmo dšamo temo-
 sane le: Adšie Nyonmo ši faññ ye helo mli, a-
 bule bem ye mumo mli, epue ehā bofoi, ašiele
 ye dšēmādši atēñ, ahe eno aye ye dšeñ, anōle
 ke-te nwei ye anumnyam mli.

Yi 4. Ši Mumo le keo faññ, ake nagbe gbii le ano
 le meikomei akwa hemo ke yeli le, ni ameke
 amehe akpete šišiumo mumoi le ke daimonioi
 2 atšomoi le ahe, | ye mei ní wieo amale apasa le
 mli, mei ní ašāšāi amedientše ameheniile ahe, |
 3 ni ametšio yowye gbe, ni amekeo ake ahī nīmā
 ní Nyonmo bo, koni mei ní heo yeo ni amele
 4 anokwale le ke šidā aye le. | Edšake noni Nyon-
 mo bo le fē ehī, ni añwāā nokonoko, ní ake
 5 šidā yeo le, | edšake ake Nyonmo wiemo ke
 solemo tšuo he.

6 Kedši oke neke nii ne to nyemimei le ahie
 le, ootšō Jesu Kristo sōolo kpakpa, moni leo ehe
 ke hemo ke yeli ke tšōmo kpakpa, ní onyie se
 7 le, wiemoi le. | Ši yaka yeimedši adesāi le gu.
 8 Ši bo Nyonmo dšamo he modēñ! | Edšake gbo-

motšo he modenbo hiō hāā nii fio keke, ši Nyon-
 mo dšamo le hiō hāā nii fia, ni eye wala ní yo
 9 agbene le ke noni baba le he šiwō le. | Anokwa
 10 wiemo ní sa ake añōo kwrā len! | Ene hewo hū
 ní wotšuo nii ni wohāā adšewo, akeši wonō wo-
 hie wofō Nyonmo hiekālo le no, moni dši gbo-
 mei fē ayiwalaherelo, titri le mei ní heo yeo le
 11 anō. | Fā nii ne ni otšō!
 12 Moko akagbe oblahian heguo, ši mon oke ohe
 ato okadi ohā mei ní heo yeo le, ye wiemo mli,
 ye dšenbā mli, ye suomō mli, ye mumō mli, ye
 13 hemo ke yeli mli, ye hetšemō mli. | Ke-yaši be-
 yino ní maba le, hi kanemo le ke nāwō le ke
 14 tšomō le he. | Kakwa omli dromō nokēno, ní ake
 gbale ke onukpai le anidši ke nofiemo le hāo
 15 le. | Nii ne ahe odšen, enemei amli obī, koni
 16 oferemo afe fañn ye nii fē mli. | Ohie ahī ohe
 no ke tšomō le no: hi ši ye nii ne amli: edšake
 kedši ofe ene le, ohere bodientše ke mei ní booo
 toi le fē yiwala.

Yi 5. Onukpa ko yi ni okafā, ši mon owie otšōle
 2 ake tše; oblahi hū ake nyemihī; | yei onukpai
 ake nyemei; oblayei hū ake nyemiyei ye he-
 tšemō fē mli.
 3 Yei okulafoi owo, mei lelen ní dši yei okula-
 4 foi le. | Ši ke yō okulafo ko ye bii lo nabii le,
 bele amekase tšutšu boni amedša Nyonmo ye
 amedientše amewe, ni ameto amefoloi le anādšian
 pepēpe; edšake ene ye feo ni enō Nyonmo na. |
 5 Ši moni dši yō okulafo lelen ní efe ekome tō le,

enō ehie efō Nyonimo nō, ni ehio faikpamoi ke
 6 solemoi ahe nyōn ke fane. | Ši moni boō awofi
 7 le, egbo beni ehie kã lolo le. | Ni nii ne ofaame,
 8 koni akaná amehe sane atã. | Ši ke moko lee
 ledientše emei le, ni titri le ledientše ewebii le
 anokwemo le, ekpa ye hemo ke yeli le se, ni
 etšō mofon fe moni hee yee le.

9 Okulafoyō anō, kedši eye afi nyonmai ekpa lo
 10 nō le keke, moni efe wu kome nã, | moni atã ehe
 sane kpakpa, ake etšu niidsūdši: ke ele bii le,
 ke efe mei agbo le, ke efō meikronkroi anādši
 ahe, ke efata mei ní na amane le ahe, ke etiu
 niitšumo kpakpa fē niitšumo kpakpa se le.

11 Ši oblayei okulafoi le, kwaame: edšake beni
 12 ameho la ameši Kristo le, ametaoo gblã, | ni
 ameye kodšomo, ake amēnō kleńkleń hemo ke
 13 yeli le ameše amefō: | ni amesa amekaseo hedšō-
 femo amekpaã ši ye šiaĩ; ši dšee hedšōloi keke
 ametšōmo, ši amewiewieo mei ahe hū, ni amē-
 14 dšeo ši amewieo nii ní edšaa. | Hewo le misumo,
 ake oblayei (okulafoi) le agbã, ni amefo bii, ni
 ameye amewe nō, ni ameke sane ko akahã he-
 15 tšelo le, ní eke-dše mei; | edšake meikomei etšō
 amehe momo ameyanyie Satana se.

16 Ši ke nū lo yō ní heo yeo ye yei okulafoi le,
 ekweame, ní akawa nhã asafo le, koni akwe
 okulafoi ní dši okulafoi leleń le.

17 Onukpai ní yeo nō dšogbã le, esa ake abo wō
 he awoame, titri le mei ní boō wiemo ke tšōmo
 18 he moden le. | Edšake nmãle le keo ake: „Tšina
 ní gbleo able da na okatši!“ ke: „Niitšulo nyō-

- 19 mowō sale“ le. † Ke afo onukpa ko na le, ka-
 here no, ake dša ye odasefoi enyo lo ete na. †
 20 Mei ní feo eša le, okāame ye mei fē hīe, koni
 mei ní efe le hū aše gbeye.
- 21 Miye odase mihāo tfem, ye Nyonmo ke Nyontšo
 Jesu Kristo ke ehalamo bofoi le ahīe, koni oye
 nii ne ano ní okakodšo dā, ni osa okafe noko
 22 ye mlikpamo na. † Nidši okanō-fie moko no amrō,
 ni osa okafata ešai kpōdši ahe: kwemo ohe ní
 23 ohe atše! † Kanu nu soññ, ši nu wein fio ye
 omusu ke ohelai ní yeo kpitiokpitio le ahewo. †
 24 Meikomei ahe ešai le ye fanñ momosa, ni ame-
 nyieo amehīe ke -yaä kodšomo, ši meikomei hū
 25 ye, ní amenyie amese. † Nakai noñ kē niitšumoi
 dšūdši le hū ye ní yo fanñ momosa, ni nii ní yo
 ekroko le hū anyēn ate.

Yi 6. Tšūdši abo ní yo apā šiši le abu amedientše
 amenyontšomei le ake mei ní wō fē saame, koni
 2 akabo Nyonmo gbei le ke tšōmo le musu. † Ši
 mei ní yo nyontšomei ní heo yeo le, akagbe ame-
 he guo, ake ní nyemimei dšiamē hewo le, ši a-
 mesōmo amē titri moñ, ake mei ní heo yeo dši,
 ní asumooame, ní hereo edšūrō le tšuidšūrō na
 le. Nii ne owie otšōame!

- 3 Ke moko tšōo ekroko ni ekplēe wo-Nyontšo
 Jesu Kristo wiemoi ní tšaä mo le ke Nyonmo
 4 dšamo na tšōmo le, † efū ehe, ni eyoo noko se,
 ši moñ ehe miye ke nwanedšei ke wiemoiatawui
 ní hiekō, bē, musuboi, meiahesusumoi fōdši dše
 5 mli le, † ní dši yakayakablomoi ní gbomei ní

amedŕenmoi efite, ni ašō anokwale le ye amedeñ
 ní amesuso ake Nyonmo dšamo dši nōnāmo ko
 le hieo mli le. Dše neke gbomei aňō!

6 Ši leleñ, nōnamo kpetenkple dši Nyonmo dša-
 7 mo, kedši moko mi še enii ahe le. | Edšake wo-
 nokonoko baa dše neñ: bele eye faññ, ake wo-
 8 nyēñ wo-ke noko aya hū. | Ši ke woye imā ke
 9 hehānii le, bele nii ne afa ahāwo. | Ši mei ní
 tao ni pī aná le, gbeo kā ke tšōne ke buluiasedii
 babao ní fiteo mo, ní ke gbomei gbeo hiekpātā-
 10 mo ke ladšemo mli le, amlī. | Edšake nibii fōdši
 fē šišifā dši šikasumo ní meikomei di se ni a-
 medū gbe ke-dše hemo ke yeli le mli, ni ameke
 pimoi babao egbulo amehe le.

11 Ši bo le, o Nyonmo gbomo! dšo nibii ne ana
 foi, ši nyiemo dšale, Nyonmo dšamo, hemo ke
 12 yeli, suomo, tšuišinme ke mlidšole se! | Plemo
 hemo ke yeli he plemo fefeo le, mō nano wala
 le mli, no he hū ní atšeo ni odšadše dšadšemo
 fefeo le ye odasefoi babao hie le!

13 Miwoö kitā ye Nyonmo ní hāā nibii fia wala
 le, ke Kristo Jesu moni ye dšadšemo fefeo le he
 14 odase ye Pontio Pilato yino le hie, | ake oye kitā
 le no, ní heñmāmo ko alo sanetāmo ko akahī he
 15 ke-yaši wo-Nyontšo Jesu Kristo puemo leñ, | noni
 hewalenoyelo kome ní adšole, mañšemei amañtše
 ke nyontšomei anyontšo le atšō ye ledientše eyinoi
 16 le, | mo hū ní le kome eyo nanošihile ní gbele be
 mli, ni chiō la ní anyēñ abenke le mli, moni gbo-
 mo ko gbomo ko enako dā, ni enyēñ enale hū
 le, mo noni ní aňō nanowō ke noyeli le! Amen.

- 17 Niiatšemei ní yò dše neñ be ne mli le, woame
 kitā, ní amekadfeñ nii ni dra tšō, ni amekañō
 amehie hū amefō nii fale ní be sefēfe le anō, ši
 moñ Nyonmo hiekañ le no, mo hū ní nōo nibii
 18 fē babao ehāawo yeli le, ı ní amefe edšūrō, ni
 ametšōmo niiatšemei ye edšūrōfemoi agbefañ, a-
 19 mesumo niihāmo, amenine akpo, ı amebō dšetri
 amehā amehē, ní afe šišitō fefeō ahā be ní baba
 le, koni amemō wala krede le mli.
 20 O Timoteo! nii ní atu awo odeñ le sramo, ni
 okwa yakasanegbā ní buleo mo ke nwanedšehetō,
 21 ní dši niile ní yò amale-gbei le anō le, ı noni
 meikomei woo ši ni amenō-tō ye hemo ke yeli
 le he le. Dromo le keo ahi ši! Amen.

(Anmā kleñkleñnō ne ayahā Timoteo ke-dše
 Laodikeia ní dši Frigia Pakatiana mañwulu le.)

BOFO KRONKRON PAULO LE

WOLO NÍ DŠI ENYO

NÍ ENMÃ EMÃDŠE TIMOTEO LE.

- Yi 1.** Paulo, Jesu Kristo bofo ye Nyõnmo suomo no ke wala ní yo Kristo Jesu mli le šiwō na le: 1
- 2 ke-yahã Timoteo, misuomobi le: Dromo, mōbō-nale, hedšole ní dše tše Nyõnmo le ke Kristo Jesu, wō-Nyontšo le, nõ!
- 3 Miwo Nyõnmo hie nyam, mo hũ ní midšää ke-dše miblemafoloi le añō ye heniile ní mli tše len le, boni mihieo okaimo le mli dā, ye mifai-
- 4 kpmoi le amlí nyõn ke fane, 1 ni mihie tšeo mana, beni mikai ohieyafonui le, koni mayi obō
- 5 ke miše le; 1 edšake mihie ye ohemo ke yeli ní apasa ko be mli le no; noni tšutsu le ní eyo ona Loise ke onye Eunike mli, ši miye hewale ye no, ake bo hũ omli le.
- 6 No sane hewo ní mikaio, ake ote Nyõnmo dromonokēno ní minidši ke nofiemo na eyo omli
- 7 le ši ošere ekoñ, 1 edšake Nyõnmo hãawo gbeyešemo mumo, ši moñ hewale ke suomo ke dfeñmo ní sa le mumo enõ-hãwo.

- 8 Nohewo le ohie akagbo wo-Nyontšo le odase
le alo mi ní midši egboklefonyo le, ši moñ oke
sanekpakpa le ahie amane mli ye Nyonmo he-
9 wale na; ı mo hũ ní ehere woyi wala ní eke tše-
mo kronkron tšewo, dsee woniitšumoi le ana, ši
moñ ye ledientše eyintō ke dromō na, noni enō-
hāwo ye Kristo Jesu mli, dāni abo dše neñ be
10 le, ı ní agbene le adšie ši faññ ke-tšō wowala-
herelo Jesu Kristo, ní fo gbele le se, ni edšie
wala ke nanošihile kpo etšowo ye sanekpakpa
11 leñ, ı no he ní anōmi ato, ní mitsō šielo ke bofo
ke dšeiñmādši le atšolo le, puemo le mli le.
- 12 No sane non hewo amanei hũ minää ne, ši
kēle mihie gboo; edšake mile mo ní mihe miye
le, ni miye hewale ye no, ake enyē nii ní eto
ehāmi le ahe eebu ke-ate no gbī le no hũ. ı
- 13 Hiemo tšamo wiemoi ní onu ye mina le akadi
le mli ye hemo ke yeli ke suomo ní yo Kristo
14 Jesu mli le mli; ı nii kpakpai, ní atu awo oden
le ahe obu ye Mumō kronkron ní hio womli le
hewale na!
- 15 Ene ole, ake mei fē ní yo Asia le kũ amese
amešimi, mei atēñ ní Figelo ke Hermogene hũ
16 yo le. ı Nyontšo le ana Onesiforo we le moḃo,
edšake kpitiokpitio ehāmi tšui, ni ehie gboo mi-
17 kosoñkosō le he; ı ši moñ beni eba Roma le
18 etaomi fitšofitšo ni enāmi. ı Nyontšo le ahā enā
moḃonale ye Nyontšo le hie, ye nakai gbī le
no! Ni babao boni esōmomi ye Efeso hũ le, ole
pepēpe.